

הישיבה המאתיים-ושבעים-ושש של הכנסת התשיעית

יום רביעי, ח' כסלו תש"ס (28 נובמבר 1979)

ירושלים, הכנסת, שעה 11:02

א. העלאת זכרה של גולדה מאיר ז"ל ביום השנה לפטירתה

הד"ר י. שמיר :

הני מתכבד לפתוח את ישיבת הכנסת. חברי הכנסת, הכנסת מעלה היום את זכרה של גולדה מאיר וזכרונה לברכה במלאת שנה לפטירתה.

(חברי הכנסת מכבדים בקימה את זכרה של ה' מנוחה)

לפני שנה ליוונו את ארונה מאבית הזה למנוחת עולמים, ויחד אתנו נפרד ממנה כל העם על שכיבותיו, דורותיו, זרמיו ועדותיו. היתה זו פרידה בלתי נשכחת, משופעת אהבה, כבוד ויגון.

בכל פינות העולם שבהן חיים יהודים הופנו עיניים דומעות לירושלים, ראשים שחו ולבבות פעמו מתוך הודות עם דמות האשה היהודיה הגדולה שהיתה לסמל ולאגדה בעודה בחיים. ולא רק יהודים. בארצות רבות, בחלקי עולם שונים, רגשו אישים ואנשים רבים אשר גולדה סימלה בשבילים את ישראל הצודקת, הלוחמת, הגואלת.

בת העם היתה, בשר מבשרו ועצם מעצמותיו, וממעבה החיים היהודיים עלתה למרומי ההנהגה הלאומית, ובכל תפקיד שמילאה — במשרד העבודה, במשרד החוץ, כראש הממשלה — הפתיחה והבריקה במקוריותה, בנחרצותה, בתבונה ובכושר ועזו הנהגתה.

היא שירתה את עמה מתוך התמכרות גמורה. לא היתה אצלה שום חציצה בין ה"אני" וה"אנחנו", תכונה נדירה וגדולה. מקור עתיר כוח.

היא חינכה את בני עמה לעמוד על העיקר, מתוך אמונה ובטחון בלתי מעורערים בצדקת הדרך.

בכשרונה המיוחד להביע במלים פשוטות ונוקבות את נכונותן וצדקתן של אמיתות היסוד של תווייתנו בארץ תרמה תרומה רצינית ביותר ליצירת אותה הסכמה כללית המקיפה עד היום את רוב רובו של העם, מעבר לכל ההבדלים וחילוקי-הדעות המפלגתיים.

שאר-רוחה, מחשבתה הצלולה ושכלה הישר עמדו לה כאשר בתוקף כהונתה ייצגה את מדינתה בפני גדולי עולם והגנה בתוקף ובחן ולרוב בהצלחה על ענייניה החיוניים של ישראל.

מסכת חייה של גולדה מאיר, פעליה והישגיה, דרכה לעשות ולהפעיל, קסמה האישי, להט אמונתה, דבר קוה בערכים ונאמנותה לעקרונות — כל אלה חיים ויהיו מקור עידוד ולימוד לדורנו ולדורות הבאים. נישא את זכרה תמיד באהבה ובהוקרה.

ב. שאילתות ותשובות

הד"ר י. שמיר :

חברי הכנסת, הסעיף הבא בסדר-היום: שאילתות ותשובות.

2918. תלונות על ליקויים

בשירות "אגד" בחיפה

חברי-הכנסת א. (ג.) כידאן שאל את שר התחבורה ביום כ"ג בטבת תשל"ט (22 בינואר 1979):

תחקירו של כתב העתון החיפאי "שחף" מיום 12 בינואר 1979, המצורף בזה, מביא שורה שלמה של ליקויים בהפעלת אוטובוסים "אגד" בחיפה, כגון אי פירסום לוחות זמנים, ביטול קווים ללא הודעה מוקדמת למשרד התחבורה ולציבור, איחורים גדולים ב"תדירות הנסיעות בקווים שונים, אי עמידה בתנאי תרישיון ועוד.

הכתבה אומרת שהתביעות המשפטיות בגין תלונותיהם של נוסעים מוגשות על-ידי משרד התחבורה נגד "אגד" באיחור המגיע לעתים לשנה ויותר. בחמישה תיקים פליליים שנדונו על-פי צו פיקוח על מצרכים

ושירותים (הסעה באוטובוסים ובמוניות), 1974, וכן על-פי תקנות התעבורה, 1961, חוייב "אגד" בתשלום קנסות בסך כולל של 4,100 לירות.

שאילתות והצעות לסדר-היום שהוגשו במרוצת השנים במועצת עיריית חיפה בנושא זה זכו תמיד לתשובה שמשרד התחבורה ולא אחר יכול להושיע ואין הדבר נתון בידי עיריית חיפה.

אבקש להשיב לי :

1. האם משרד התחבורה מתכוון להגיש לכנסת הצעת חקיקה אשר תחמיר את העונשים הקיימים באור"פן שיהיה בהם כדי להגיע בעל רשיון להפעלת אוטובוסים לצייט לתוק?

2. האם בדעת משרד התחבורה לאכוף את החוק ולאץ את "אגד" לפרסם לוח זמנים ולהפעיל את האוטובוסים בתדירות הנקבעת ברשיון?

3. כמה מפקחים מפעיל משרד התחבורה למטרה זו בחיפה והצפון, והאם מוכן המשרד להגביר את הפיקוח?

ל-8: במסגרת המדיניות הקיימת אין בדעת משרד התחבורה להעניק רשיונות להפעלת קווי אוטובוסים או מוניות שירות לחברות נוספות.

3552. **מגיעת תקלות בשל הצפת המסלולים בשדה-התעופה באילת**

הכריזה הכנסת א. אבטבי שאל את שר התחבורה ביום ז' בניסן תשל"ט (4 באפריל 1979):

לאחרונה הומלץ לסגור את שדה-התעופה באילת בעקבות הצפת המסלולים בכיוב.

אודה לכבוד השר אם ישיב לי:

האם ננקטים צעדים לתיקון המצב בשדה-התעופה באילת?

שר-התחבורה ח. לנדאו:

נעשו כמה צעדים לתיקון המצב בשדה-התעופה באילת, ואלה הם:

(א) בוצעו בדיקות קרקע והותקנה מערכת פיזור מטרים כדי לקיים מעקב שוטף אחר השינויים של פני מי התהום מתחת לרצועת המסלול;

(ב) נשאבו מי המלח אשר חילחלו מהבריכות של מי המלח לכיוון רצועת המסלול ואשר נקוו בצדו ה- מזרחי;

(ג) בוצעה הטיית אפיק מי הביוב אשר זרמו מה- בריכות לכיוון רצועת המסלול, החלק המזרחי;

(ד) מתקיים מעקב כמעט יומיומי למניעת הצפה אפשרית של מי הביוב מתא מחבר הממוקם בתוך שטח השדה.

4246. **שמירת שבת ברכבת ישראל**

הכריזה הכנסת ש. לוריצין שאל את שר התחבורה ביום י"ז בתמוז תשל"ט (12 ביולי 1979):

מטעם הרבנות הראשית לחיפה. נמסר לי שהנהלת הרכבת בעיר מפעילה רכבת משא היוצאת מרציף חיפה חצי שעה לפני צאת השבת, וממילא כרוך הדבר בחי- לול שבת ובנסיעה בעצם יום השבת.

אודה לך אם תשיב לי:

1. האם מוכן אתה להורות להנהלת רכבת ישראל להפסיק מייד כל חילול שבת, הן בנסיעות של רכבות והן בעבודות אחרות?

2. האם מוכן אתה להורות שתיערך חקירה כדי לוודא מי אחראי לנסיעה הנ"ל בניגוד לחוק שעות עבודה ומנוחה ולנקוט צעדים מתאימים נגדו?

3. במקרה שיש היתר עבודה לכך — מה הסיבה להוצאת ההיתר?

תשובת שר-התחבורה ח. לנדאו:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

לשאלות 1—2: לאחר שהובא הנושא לידיעת הנהלת הרכבת ניתנה הוראה להימנע מהוצאת רכבות טרם צאת השבת.

לשאלה 3: לרכבת ישראל יש היתר לעבודה ב- שבת לצורך עבודות תיקונים ושיפורים שהם חיוניים לתפעולה התקין של הרכבת.

4. מה תגובת השר לסחבת שנוקט המשרד בהגשת תביעות לבית-משפט לתעבורה?

5. במקרה שההאשמה היא נגד הנהג, כמתואר באחד המקרים בכתבה, ולא נגד החברה, האם ימנע המשרד להבא להסב את התביעה מהנהג לחברה, באשר ברור שבמקרה כזה הענישה אינה משמעותית?

6. האם בדעת משרד התחבורה לפרסם את הונג-אים הנקובים ברשיון להפעלת הקווים השונים כדי שהציבור ידע זכויותיו ויוכל להתלונן במקרה של הפרה?

7. מה בדעת משרד התחבורה לעשות לחידוש משק האוטובוסים בחיפה?

8. האם בדעת משרד התחבורה להעניק רשיונות להפעלת קווי אוטובוסים או מוניות שירות לחברות נוספות כדי לשפר את מצב התחבורה הירוד בחיפה?

תשובת שר-התחבורה ח. לנדאו:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

ל-1: הצעת החוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' תש"ם-1979, שנתקבלה אתמול בכנסת, החמירה בעונשים על עבירה לפי פקודת התעבורה והתקנות שעל-פיה עלידי הגדלת הקנסות מ-3,000 לירות ל-100,000 לירות. החמרה זו תחול גם על עבירות של מפעילי התחבורה הציבורית.

ל-2: על-פי הדין חייב מפעיל השירות לפרסם את לוחות הזמנים שנקבעו לכל קו וכפי שנקבעו בר-שיון הקו שניתן עלידי המפקח על התעבורה. לוחות הזמנים מוצגים בדרך כלל על עמודי התחנות של האוטובוסים ומופצים בדרכים אחרות; אך המצב אינו משביע רצון ונעשה לשפרו. "אגד" עושה לפי מיטב יכלתו לעמוד בלוח הזמנים, אך אכיפת הוראות אלה נעשית בדרך כלל על-פי תלונות הציבור ופעולות יזר-מות במסגרת כוח-האדם המצומצם העומד לרשות המפקח על התעבורה.

ל-3: משרד התחבורה מפעיל במחוזות חיפה וה-צפון רק שני מבקרי שירותים. בגלל מגבלות תקצי-ביות לא ניתן להגביר את הפיקוח.

ל-4: במחוזות חיפה והצפון מועסק חוקר אחד בלבד שמתפקידו לחקור כל תלונה לפני שהיא מוגשת לתביעה. בגלל מגבלות תקציביות לא ניתן להגביר את צוות החוקרים. מיעוט החוקרים גורם לעיכוב בה-גשת החומר לתביעה.

ל-5: בכל מקרה של עבירה שבה ניתן להוכיח אשמה אישית, דהיינו אשמה של נהג, פקח וכו', מש-תדלים להגיש את התביעה באופן אישי. במקרים מסר-יימים מוגשת התביעה במקביל הן לגבי הנהג והן לגבי המפעיל. לגבי המקרה הספציפי המוזכר הודיעה לי מחלקת התביעות שלא ניתן היה להגיש תביעה נגד נהג האוטובוס ולפיכך היה צורך להסתפק בה-גשת תביעה נגד המפעיל בגין הפרת תנאי הרשיון.

ל-6: המשרד שוקל את העניין.

ל-7: לאחרונה אושרה לקואופראטיב "אגד" חסינות הצטיידות של אוטובוסים חדשים. קואופראטיב "אגד" הודיע לראש עיריית חיפה ש-50 האוטובוסים הרא-שונים ממכסה זאת יוקצו לתפעול בחיפה וסביבתה.

לשאלה 3: אחד יועץ שר תחבורה, שני עוזר אישי לשר התחבורה.

4686. הכנתה שלומך של נהגות
אוטובוסים מפני אלימות

חברת הכנסת מ. קצב שאל את שר התחבורה ביום י"ז בחשוון תש"ם (7 בנובמבר 1979):

בעתון "שאף", בטאון אזור פתח-תקוה, צויין כי נהגת "דן" נפצעה בעיניה מאגרופ של נהג משאית בשמשת האוטובוס.

על הרקע הנ"ל, אודה לשר אם יואיל להשיב לי:

1. כמה נהגות הוכשרו וכמה מועסקות כנהגות אוטובוסים בפועל?

2. האם נמשך תהליך הכשרת נהגות לאוטובוס-סים?

3. כיצד מבטיחים את שלומן של הנהגות מפני אלימות?

שר התחבורה ת. לנדאו:

לשאלה 1: עד היום הוכשרו כ-3000 נהגות, ומעט סקות בפועל כ-90 נהגות.

לשאלה 2: כן, קצב הכשרת נהגות הוא כ-150 לשנה.

לשאלה 3: משתדלים לא להעסיק את הנהגות בשעות הלילה ובקווים פרובלמטיים.

4687. פיתוח התיירות הימית

חברת הכנסת א. יגורי שאל את שר התחבורה ביום י"ז בחשוון תש"ם (7 בנובמבר 1979):

נוכח האפשרות של פיתוח תיירות ימית שתעבור דרך נמלי הארץ, אבקשך להשיב לי:

1. כמה נוסעים מסוגל לקלוט מסוף הנוסעים בנמל חיפה והאם יש סידורים מתאימים לקליטתם מההירה במיתקנים המצויים שם?

2. מה הוא מספר אניות הנוסעים שפקדו בשנה האחרונה את נמלי חיפה, אשדוד ואילת?

3. האם יש סידורים נאותים לקליטת נוסעים באש-דוד ובאילת?

4. האם במארינות המצויות בתל-אביב, חיפה ואילת ניתן לקלוט כלי שיט קטנים?

5. האם הוכן משרדך להיערך לשיט רחב ממדים בין נמלי ישראל ונמלים אחרים בים התיכון?

6. האם יש בנמלי ישראל נקודות משטרה ומכס המאפשרות פעולה מהירה ובלתי מסורבלת לתנועת נוסעים דרך הים?

7. האם מוכן משרדך לשקול הפעלה חלקית של נמלי יפו-תל-אביב לצורך קליטת כלי שיט ופיתוח התיירות הימית?

4247. דרישה למנוע פירסום פרסומות בשבת

חברת הכנסת ש. לורניץ שאל את שר התחבורה ביום י"ז בתמוז תשל"ט (12 ביולי 1979):

חברת התעופה "אליטליה" משגרת בשבתות תאחרונות מטוס פרסומת המצייר בשמי גוש דן את המלים "טוס אליטליה" בעזרת העשן הלבן שהוא פולט, תוך התגרות של חילול שבת באזור שבו גרים מאות אלפי אזרחים דתיים.

אודה לך אם תשיב לי:

1. האם מוכן אתה להורות לאנשי החברה, או לעשות כל צעד אחר, להפסיק מייד את הטיסות הנ"ל תוך חילולי שבת פומביים ומרגיזים?

2. מכיוון שתופעות דומות מתרחשות בימי הקיץ מדי שנה גם על-ידי שימוש במטוסים קלים וכדומה — אילו צעדים בדעתך לנקוט כדי למנוע זאת בעתיד?

תשובת שר התחבורה ת. לנדאו:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

לשאלות 1—2: חברת "אליטליה" קונה שירותי פרסומת מחברות שיש להן רשיון הפעלה משר התחבורה לבצע טיסות פירסום בעשן. ברשיון ההפעלה אין הת-ייחסות למועדי ביצוע טיסות הפירסום.

באשר לעבודה בשבת, אני מפנה את השואל המ-כובד לשר העבודה והרווחה.

4648. פרטים בנוגע למספר עובדים
חדשים במשרד התחבורה

חברת הכנסת א. רובינשטיין שאל את שר התחבורה ביום י"ז בחשוון תש"ם (7 בנובמבר 1979):
הנני מתכבד לשאול:

1. כמה עובדים נוספו למשרדך, בכל שלוחותיו, מאז כניסתך לתפקיד ועד היום?

2. כמה מהם היום גם חברים במרכז, במועצה או בהנהלה של מפלגתך או בכל גוף אחר מגופיה?

3. מה הם התפקידים שממלא במשרדך כל אחד מהעובדים הנוכחים בשאלה 2?

שר התחבורה ת. לנדאו:

לשאלה 1: לא היתה תוספת משרות ביחידות משרד התחבורה, בכלל זה רכבת ישראל, מאז כניסתי לתפקידי כשר התחבורה. אדרבה, בתורשים האחרונים הוקטן שיא כוח-האדם עליפי התלטת הממשלה מיום 8 בפברואר 1979 בעניין הקפאת כוח-האדם בשירות המדינה והוראות אגף התקציבים ונציבות שירות המ-דינה בדבר צימצומים בתקציב המדינה.

קליטת שלושה עובדים חדשים ללשכת השר נעשתה על-ידי קליטה במשרות פנויות במקומם של עובדים שפרשו או בתפקידים שנוצרו כתוצאה מהמרה של משרות, אולם בשום מקרה לא היתה חריגה משיא כוח-האדם של המשרד.

לשאלה 2: שניים מהעובדים הנ"ל הם חברי מרכז תנועת התיירות.

תשובת שר-התחבורה ח. לנדאו:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

לוח הזמנים של הרכבת משתנה מדי פעם על-פי דרישות הנוסעים והתפתחות השירות. הנהלת הרכבת מקיימת בדיקות סטטיסטיות קבועות ולפיהן הפרטים שהביא חבר הכנסת המכובד אינם מדויקים. היקף הנסיעות לפי תחנות יציאה הוא בשנה: מנתניה — 86,000, מחדרה — 82,000, מבנימינה — 77,000.

לוח הזמנים החדש תוכנן כדי להוסיף רכבות ישי-רות ובכך לשפר את הקשר הישיר בין מרכזי הערים תל-אביב וחيفا. אם יוברר כי איננו משיג את מטרתו יידון בהנהלת הרכבת תוך מספר חודשים ויתוקן לפי הצרכים.

כל הפניות אל הנהלת הרכבת ואל לשכת השר נענו, הוסברו וגומקו, ואין להבין מדוע טוען השואל שלא ניתנה תשובה.

4720. המדרים לגבי יבוא משאיות

חבר-הכנסת מ. עמאר שאל את שר התחבורה ביום כ"ב בחשוון תש"ס (12 בנובמבר 1979):

זכור לך נדון בזמנו בהרחבה נושא יבוא המ-שאיות, דרכי ותנאי המימון, קביעת הזכויות לרכישת משאיות וכיו. לנושא זה יוחדה אז משמעות חיונית למשק ולכלכלת המדינה הן בשל הצורך בחידוש הק-יים והן בדרישה העתידה בביצוע העבודות בנגב.

אבקשך להשיב לי:

א. מה הם ההסדרים שנקבעו לגבי יבוא מש-איות?

ב. האם יש לכל אדם הזכות לייבא משאית בעצמו, ומכל מקום שיחפץ?

ג. מה הן ההקלות הניתנות ליבוא משאיות?

ד. מה היא העזרה במימון הניתנת לאדם החפץ לרכוש משאית?

תשובת שר-התחבורה ח. לנדאו:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

א. על-פי אישורה של ועדת הכספים של הכנסת ניתנו מאז יוני 1979 1,300 היתרים לרכישת משאיות דיזל באשראי מוכוון הן מיבוא והן מהרכבה מקומית, לאחר שוועדה ציבורית דנה בבקשות לקבלת אשראי זה. היתרים ניתנו על-פי רשימות יבוא מאת הרשות המוסמכת ליבוא.

גם מי שלא קיבל אשראי מוכוון כאמור רשאי לקבל רשיון יבוא לרכישת משאית לפי התנאים המוזכרים בתשובה לשאלה ב' להלן.

ב. כל בעל משאית או אדם הנוהג שלוש שנים לפחות רשאי לרכוש משאית מדגמים מאושרים ומכל מדינה הסותרת עם ישראל.

ג-ד. לפי מדיניות האשראי הנקוטה כיום ניתן לר-כוש משאית, ללא חובת הפקדת של 12% מערך האש-ראי, במטבע-חוץ שמקבל הרוכש ממוסד בנקאי או מן הספק.

שר-התחבורה ח. לנדאו:

לשאלה 1: ניתן לקלוט ביוזמנית כ-500 נוסעים. יש כל הסידורים המתאימים לקליטתם המהירה.

לשאלה 2: בשנת התקציב האחרונה אפריל 1978—מארס 1979 פקדו את נמל אשדוד 19 אניות סויר. בנמל אילת לא היו אניות נוסעים. בנמל חיפה היו 285 אניות נוסעים וסויר.

לשאלה 3: בגלל ההיקף המצומצם יש סידורים מאולתרים בלבד לטיפול בתיירים בנמלי אילת ואשדוד.

לשאלה 4: במארינה שבאילת יש 35 מקומות עגינה והיא מלאה. לא ניתן בשלב זה לקלוט כלי שיט נוספים. במארינה שבתל-אביב ניתן לקלוט מספר מצומ-צם של כלי שיט. בחיפה אין מארינה אך ניתן לקלוט בחיפה כלי שיט קטנים, ללא סידורים מיוחדים כנ-הוג במארינות.

לשאלה 5: אם יהיה ביקוש לשירותים אלה ונקבל על כך הודעה מחייבת מראש, ניתן יהיה להיערך לכך.

לשאלה 6: בכל הנמלים שבהם יש תנועת תיירות על-ידי אניות נוסעים יש נקודות משטרה ומכס המטפ-לות בנושא.

לשאלה 7: נמלי יפו ותל-אביב אינם ערוכים לקליטת כלי שיט קטנים. יש שם צורך בשיפורים ושיפוצים בקנה מידה רחב ובהשקעות כספיות גדולות. באגף הספנות מוקמת מחלקה למעגנים ועירים אשר תטפל בנושא פיתוח המארינות לתיירות וספינות קטנות.

4688. הסיבה לכיטול עצירת הרכבות בבנימינה

חבר-הכנסת א. כץ (קצו) שאל את שר התחבורה ביום י"ז בחשוון תש"ס (7 בנובמבר 1979):

הריני שואל את שר התחבורה:

1. משום מה הסכים להצעתה של הנהלת הרכבת לבטל עצירת רכבות בבנימינה החל מהחודש הקרוב?
2. האם נבדקו סטטיסטית נתונים על מספר ה-נוסעים המשתמשים ברכבות מתחנה זו ואלה, כאשר ידוע לי שמספר הנוסעים הנעזר בתחנה זו עולה, לא אחת ולא שתיים, מדי יום ביומו על מספר נוסעים מתחנות אחרות, כמו חדרה, נתניה או הרצליה?

3. תחנת בנימינה הינה תחנה המשרתת מספר ישובים באזור שומרון, כגון זכרון-יעקב, בנימינה, גב-עתי-עדה, מושבים וקיבוצים בסביבה. כל הישובים הללו נזקקים לשירות הרכבת, לא זהו אמצעי התחבורה הס-ביר ביותר באזור מאחר שאין שירותי האוטובוסים מספקים את צרכיהם, לעומת ערים כמו חדרה או נתניה, שהקשר בינן לבין הערים הגדולות באוטובוס או במונית הוא סביר יותר, ותושביהן אינם צריכים את שירות הרכבת כתושבי אזור בנימינה. זאת ועוד, אי עצירת הרכבת בבנימינה אינה מהווה הקלה טכ-נית-תפעולית ואינה משפיעה על לוח הזמנים של הרכבות בשתיים—שלוש הדקות שהיא לכאורה חוסכת, להיפך: עצירתה של הרכבת מאפשרת ויסות טוב יותר של התנועה בקו. האם יבטל השר את החלטתו וייענה לדרישות הצודקות של התושבים, אשר כלל לא נענו בפניותיהם אליו ואל הנהלת הרכבת?

לשאלה 5: אין שר התחבורה רואה מקום לנקיטת אמצעים כלשהם מצד משרדו בעניין.

היו"ר מ. ל. מרזן:
תודה לשר התחבורה.

אני מזמין את סגן שר הבטחון להשיב לשאל-תות.

3565. נסיבות זימונו של ראש עיריית
חלחול למשל הצבאי

חברי הכנסת א. אבנרי שאל את שר הבטחון ביום כ"ו
בניסן תשל"ט (23 באפריל 1979):

ב"העולם הזה" מס' 2168 נאמר כי ראש עיריית
חלחול וחברי המועצה הובלו בשעות הקטנות של הבו-
קר אל המושל הצבאי ושם נאלצו לחכות בתנאים
מבישים ומשפילים במשך שעות ארוכות. נאמר כי
מעשה זה הוא שגרם להפגנות שנערכו באותו יום
ושבהן נהרגו צעיר וצעירה על-ידי יורים בלתי מזוהים.
אני מתכבד לשאול:

1. מה הן העובדות לגבי זימון ראש העיר וחברי
המועצה ואילו סיבות גרמו להתנהגות תמוהה זו מצד
הממשל?

2. האם נוהל זה תואם את מדיניות הממשל ה-
צבאי?

3. אם לא — אילו אמצעים ננקטו נגד האחראים
למעשה זו, בייחוד נוכח התוצאות החמורות?

4. האם נערכה חקירה לגבי זהות האנשים שהרגו
את הצעיר והצעירה?

אם כן — מה תוצאותיה? אם היו אלה חיילים,
מי נתן להם את הפקודה לכך והאם ננקטו נגדם אמצעים?

5. אם היו אלה אזרחים — מי היו ואילו פעולות
ננקטו נגדם?

6. מה היו הנסיבות המפורטות של תקרית זו?

סגן שר הבטחון מ. צפורי:

לשאלה 1: נסיבות המקרה היו כלהלן: על רקע
ביקור נשיא ארצות-הברית בארץ אירעו הפרות סדר
בבתי-הספר שכללו חשבתת לימודים, יידוי
אבנים מתוך חצרות בתי-הספר וחסימת ציר התנועה
הראשי ירושלים-חברון-באר-שבע. בתאריך 14 במרס
1979 הושלכו אבנים על אוטובוס מס' 34 שהיה בדרכו
בקו ירושלים-קריית-ארבע. בעקבות תקריות אלה זימן
אליו מפקד נפת חברון את ראש עיריית חלחול וחברי
מועצת העיר. ראש העיר התנהג בחוצפה ועזב את
חצר הממשל בלי לשוחח עם המושל ולפיקד הוא
זומן בשנית ביחד עם חברי המועצה. העיכוב בפגישה
עם המושל נבע מסירובו של ראש העיר מלכתחילה
לבוא ביחד עם חברי מועצתו. השיחה קויימה רק עם
הגעתם של חברי המועצה לבית הממשל.

לשאלה 2: אין זה נוהל ואין זו מדיניות.

לשאלה 3: לא נמצא כי ראוי לנקוט צעדים מש-
מעתיים או אחרים נגד חיילי הממשל.

לשאלה 4: התשובה חיובית. נערכה חקירה שב-

4721. ידיעות בדבר תשלומים מיוחדים
לפקידים בכירים ב"צים"

חברי הכנסת מ. דקל שאל את שר התחבורה ביום כ"ב
בחשוון תש"ס (12 בנובמבר 1979):

בעתון "הארץ" מ-21 באוקטובר 1979 הופיעה ידי-
עה תחת הכותרת "פקידי צים מבקשים אישור לסיכסוך
עבודה".

בגוף הכתבה נאמר שנציגות פקידי החברה (יותר
מ-1,000 איש) פנתה למועצת פועלי חיפה ותבעה אי-
שור להכרזת סיכסוך עבודה.

ועד עובדי "צים" טוען כי הנהלת החברה אישרה
ל-25 סגני המנהל הכללי של "צים" מענק של רבע
מיליון לירות לכל אחד וסכום של 10,000 דולר לכל
אחד מ-18 העובדים בארצות-הברית ובקאנאדה. לפיכך
תובעים פקידי החברה הטבות מקבילות גם להם.

אדוני השר, הנני מתניחם רק לידיעה בדבר הענקת
מענקים של רבע מיליון לירות לסגני המנהלים הכל-
ליים בארץ, ו-10,000 דולר לעובדים בחוץ-לארץ:

1. האם הידיעות המפורטות בכתבה הן נכונות?
2. האם נציגי הממשלה במועצת המנהלים של
"צים" אישרו את ההטבות המפליגות הללו?
3. אם התשובה לשאלה 2 היא חיובית — האם
הפעולה נעשתה בהסכמת משרדך?
4. האם אין כאן חריגה ממדיניות השכר הנקוטה
על-ידי הממשלה?
5. אם ההטבות הללו ניתנו ללא ידיעת נציגי
הממשלה במועצת המנהלים או, לחלפין, אם אושרו
ההטבות ללא ידיעת משרדך, אילו אמצעים עומד אתה
לנקוט כדי לבטל החלטת זו?

תשובת שר-התחבורה ח. לנדאו:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

לשאלה 1: הידיעות שבכתבה הן מטעות ובלתי
מדויקות. הפירסום בעתונות מצד ועד העובדים נועד
לנסות להשיג מן ההנהלה הטבות שכר לכלל ציבור
העובדים מעל לקבוע בהסכם העבודה, תוך ניצול תש-
לומים מוצדקים לקבוצה קטנה של בכירי החברה, ש-
הוסכם עליהם עם נציגות העובדים.

לשאלה 2: אין מדובר כאן ב"הטבות מפליגות"
אלא בתשלומים מוצדקים המגיעים לעובדים מסויימים
כגיל לגבי תקופות עבודה ממושכות. התשלומים נעשו
במסגרת מדיניות השכר של חברת "צים" הנקבעת על-
ידי הנהלתה והמאושרת על-ידי הדיקטטוריון שלה. אין
זה מן המקובל שלפני הדיקטטוריון יובא לאישור כל
תשלום המשלם לעובד או לקבוצת עובדים כאשר
הדבר נעשה במסגרת התקציב ומדיניות השכר המאו-
שרים של החברה.

לשאלה 3: "צים" אינה חברה ממשלתית; היא
חברה מסחרית הנמצאת בבעלות חלקית של הממשלה.
בתור כזאת אין החברה זקוקה להסכמת משרד התח-
בורה לפעולה מעין זו.

לשאלה 4: אין חברת "צים" צמודה לחלוטין למ-
דיניות השכר של הממשלה.

סגן שר הבטחון מ. צפורי :
לשאלה 1 : יחסית, כן.

לשאלה 2 : הסיבות הן שתיים : גניבות מחד גיסא ועבירות משמעת — אי שמירה כנדרש — מאידך גיסא.

לשאלה 3 : האמצעים הם : א. שמירה על המ-
חנות והבסיסים ; ב. שמירה צמודה על מחסני נשק.

העבריינים השולחים ידם בנשק או מתרשלים בש-
מירתו מועמדים לדין וההנחיה היא להענישם במלוא
החומרה.

היו"ר מ. ל. מרון :

רשות לשאלה נוספת לחברת-הכנסת ארבל-אלמוז-
לינו.

עזשנה ארבל-אלמוזלינו (המערך):
האם העבריינים או אלה שנתפסו בהעברת נשק
הובאו לדין, ואם כן, מה ההיקף ?

סגן שר הבטחון מ. צפורי :

מובאים לדין חיילים, במספרים גדולים, והעונשים
המוטלים עליהם — הייתי אומר פרט למקרים של רש-
לגות שאיננה פושעת — הם עונשים כבדים למדי.
במקרה גם עיניתי בדין-יחשבונו חודשי וראיתי שמ-
גיעים לתמש ושבוע שנות מאסר. פירוש הדבר שאנו
מתייחסים לזה במלוא החומרה אלא שהבעיה היא בעיה
פתוחה. יכול להיות שהליבראליזציה והנסיון שלנו
לסייע בחינוך בני שכבות שבעבר לא היו מגויסים
תהיה להם השלכה בצורה זו או זו, מפני שהתופעה
הזאת של יהודים המוכרים נשק לערבים או לפושעים
אינה תופעה מקדמת דנה. זו בעיה שמשתדלים להת-
מודד אותה גם בתחום של החמרות בדין וגם בתחום
של הסברה.

4465. נתונים על התנהלויות גוש-אמונים

חברת-הכנסת מ. פעיל שאל את שר הבטחון כיום כ"ט
באב תשל"ט (22 באוגוסט 1979):

נודע לי כי מתנחלים רבים של גוש-אמונים רשומים
כתושבים ביותר מהתנחלות אחת.

אבקש לשאול את כבוד השר :

א. מה הוא המספר המדויק של התנהלויות גוש-
אמונים בגדה המערבית וברצועת עזה (בכלל זה הת-
נהלויות בלתי חוקיות כעצמנה)?

ב. מה הוא המספר הרשמי של משפחות ויחידים
— וסך כל התושבים — הרשומים בכל אחת ואחת
מהתנהלויות אלו ?

ג. מה הוא המספר הכולל של מתנחלים בכל
התנהלויות הגוש ?

ד. מה הוא המספר המדויק של התושבים הרשו-
מים ביותר מהתנחלות אחת, ביותר משתי התנהלויות
וביותר משלוש התנהלויות ?

סגן שר הבטחון מ. צפורי :

לכל השאלות : משרד הבטחון אינו מרכז נתונים
בדבר השתייכותם האידאולוגית, התנועתית או המפ-
לגתית של המתנחלים. לפיכך אוכל למסור פרטים רק

עקבותיה החליט הפרקליט הצבאי הראשי להגיש כתב-
אישום נגד החייל שנחשד בהריגת האזרח בחלחול,
ופרקליט מחוז ירושלים החליט להגיש כתב-אישום נגד
אזרח ישראלי שנחשד בהריגת הנערה.

לשאלה 5 : הנסיבות המפורטות של התקרית ית-
בהרו תוך כדי ההליכים הפליליים שנפתחו עם הגשת
כתב-האישום האמורים בתשובה לשאלה 4 דלעיל.

אורה נמיר (המערך):

משתקים את הרמקול גם ליושב-ראש.

היו"ר מ. ל. מרון :

ימים טובים.

רשות לשאלה נוספת לחברת-הכנסת אבנרי.

אורי אבנרי (מחנה שלי):

כבוד סגן השר, בהמשך לשאלתה הזאת, שהוגשה
לפני שבעה חודשים ושהתשובה עליה ניתנה באיחור
של חמישה חודשים ומעלה, לפי תקנון הכנסת, אני
רוצה לשאול : גם לפי התיאור שניתן כרגע על-ידי
כבוד סגן השר אני מבין שכבוד סגן השר מאשר
שהאיש הוזמן בשעה שתיים-שלוש לפנות בוקר.
האם זה מעשה ענישה ? האם כבוד סגן השר רואה
בעין טובה ענישה מסוג זה של הומנת ראש עיר
בשלוש לפנות בוקר כדי שיחכה במשרד המושל ה-
צבאי במשך חמש-שש שעות עד שכבוד המושל יופיע ?

סגן שר הבטחון מ. צפורי :

ראשית, אומר שאינני יודע בדיוק את השעה שאליה
וזמן. אני מודה שאינני יודע בדיוק את השעה, אבל
אם אתה שואל לדעתי, הרי במקרה של התפרעויות,
כל שעה שאליה יוזמן האחראי לאזור — בין שזה
ראש המועצה ובין שזה מישור אחר — היא שעה
טובה כדי למנוע התפרעויות והתרחשויות העלולות
להקציץ בהמשך.

באשר לשעה, אני אומר שגם אם השעה היתה
שתיים-שלוש לפנות בוקר, אין שום הסתייגות ממנה,
בייחוד אחרי מקרה התפרעות שכתוצאה ממנו נהרגו
אנשים. אבל את השעה המדויקת אברר ואומר לך
אם זה מדויק או לא.

4080. מניעת מקרים של גניבת נשק

חברת-הכנסת ש. ארבל-אלמוזלינו שאלה את שר הבט-
חון ביום י"ג בתמוז תשל"ט (8 ביולי 1979):

בעתון "דבר" פורסם שבכל יום בממוצע הולך
לאיבוד בצה"ל כלי נשק אחד — רובה "עוזי", אקדח
ועוד, וכמאה כלי נשק מוצאים את דרכם בשנה לעולם
התחתון, לערביי השטחים ואולי אף לאירגוני המחבלים
או אנשיהם בשטחים ובארץ.

רצוני לשאול את כבוד השר :

1. האם הפירסום בעתון תואם את המציאות ?

2. אם כן, מה הן הסיבות לתופעה שלילית זו ?

3. אילו אמצעים נוקט צה"ל כדי למנוע גניבת
נשק והעברתו לידי אנשים המהווים סכנה לבטחון המ-
דינה ?

ידוע דבר על כך, דהיינו אין להם אינפורמציה של ממש. כוחות הנפה הגיעו למקום התאונה דקות ספורות לאחר המקרה ומצאו במקום את אנשי המשטרה בלבד. אנשי המשטרה הם מקומיים. לפיכך, אם רקדו שם או לא רקדו — לנפה אין על כך עדויות שיאמתו או לא יאמתו את המקרה. מותר לי להניח כי שכנינו "הטור" בים" אינם עומדים דום באבל כשהם רואים יהודי שנהרג.

היו"ר מ. ל. מרון :

רשות לשאלה נוספת לחברת-הכנסת ארבל-אלמוז-לינו.

עושה ארבל-אלמוז-לינו (המערך):
האם נערכה חקירה של המקרה?

מנן שר הבטחון מ. צפורי :

בהחלט. הנפה בדקה שם. כשהם באו לא היו שום רוקדים. מהמשטרה לא נתקבלו שמות. אינני חושב שהמקרה ראוי שישקיעו בו מאמצים גדולים. נניח שנחפוס אחד שרקד שם, אז מה? על כך שאדם שמח או עצוב באירוע כזה או כזה אי-אפשר להענישו או להעמידו לדין.

4595. השתתפות "אל על" בהובלת ציוד לשדות-התעופה בנגב

חברת-הכנסת א. יגורי שאל את שר הבטחון ביום י"ז בחשוון תש"ם (7 בנובמבר 1979):
בעתון "מעריב" מתאריך 22 באוקטובר 1979 נמסר כי חברת "אל על" מעוניינת להוביל ציוד לבניית שדות-התעופה בנגב ונמנו כמה סיבות וביניהן מצבה הדחוק של חברת "אל על".

אבקש את השר להשיב לי:

1. האם בדק משרדך אפשרות לסייע לחברת "אל על" על-ידי הובלת ציוד ומטענים?

2. אם לא, האם תהיה מוכן להורות לחברות האמריקניות להוביל הציוד לשדות-התעופה בנגב באמצעות "אל על" ובכך לגצל בצורה יעילה יותר את הציוד והמטוסים אשר ברשותה?

3. האם ניתן במסגרת החוזים שנחתמו על-ידי משרדך לכפות על החברות האמריקניות את שירותי "אל על" במחירים מקובלים ומוסכמים?

מנן שר הבטחון מ. צפורי :

לשאלות 1-3: רוב הציוד לשדות-התעופה שייך בחוץ-לארץ או נרכש יושט ולא יוטס, וזאת מסיבות כלכליות. בקשר להישט אני יכול להגיד שיש לנו הסדר. אף-על-פי שהחוקים האמריקניים מחייבים שהישיט יהיה בכלי שיט שלהם במקרים של סיוע, הגענו להסכם ואנחנו מקבלים מזה נתח. את הציוד המוטס באותה חלוקה מטיסים גם במטוסי "אל על".

4596. חוות-דעתו של הרמטכ"ל בעניין אלון-מירד

חברת-הכנסת מ. פעיל וא. אבנרי שאלו את שר הבטחון ביום י"ז בחשוון תש"ם (7 בנובמבר 1979):

על סך ההתנחלויות ביהודה ושומרון וחבל עזה ואת מספרי המתנחלים באזורים אלה.

להלן הנתונים: כלל הישובים מסתכם ב-61; מספר התושבים בישובים מסתכם ב-8,300; כמובן, אין זה כולל את גילה, נוה-יעקב, הגבעה הצרפתית וכן הלאה.

היו"ר מ. ל. מרון :

רשות לשאלה נוספת לחברת-הכנסת פעיל.

מאיר פעיל (מחנה שלי):

כבוד סגן השר, נוכח העובדה שגוש-אמונים מכ"ריו על עצמו שהוא בבחינת תנועה מיישבת או מת-יישבת — איני יודע אם היא מוכרת או לא, לא בדקתי — נאמר, כמו הקיבוץ המאוחד, הקיבוץ הארצי ותנועת המושבים, וגוש-אמונים מוכר כתנועה מיישבת, אני מתפלל שכבודו אינו יכול לתת מספרים מדויקים על ישובים ועל אנשים.

ויש לי שאלה נוספת: האם כבר פועל בשטחים הנתונים למרות משרד הבטחון — בגדה המערבית וברצועה — איגוד מקצועי של "המתנחל הנווד" בראשות בני קצובר?

מנן שר הבטחון מ. צפורי :

א. גוש-אמונים מוכר כתנועה התיישבותית על-ידי המוסדות שמכירים בזה. ב. מבחינת משרדנו מעולם לא היתה רשימה של חלוקת ישובים לפי הזרמים המפלגתיים. אם זה שייך לשר הבטחון ולי — אנחנו לא ננהל רשימות כאלה. יש מוסדות מיישבים, תפנה אליהם בבקשה ותשאל אותם איך החלוקה לשביעות הלב והמוח של האנשים.

באשר לנדידת תושבים — גם זה לא נושא שאנחנו מטפלים בו. בכל ארץ-ישראל יש נדידות רבות. כשם שלא שואלים על נדידת יהודים מתל-אביב לחיפה, לא אשאל גם לגבי כל אחד מהישובים.

מאיר פעיל (מחנה שלי):

אני רק רוצה להעיר לכבוד היושב-ראש, ששר החקלאות סירב להשיב לי על אותה שאלה.

4590. יריעה בעתון על התעללות תלמידים מטויל-כרם בהרוג תאונה ישראלי

חברת-הכנסת ש. ארבל-אלמוז-לינו שאלה את שר הבטחון ביום י"ז בחשוון תש"ם (7 בנובמבר 1979):
בעתון "ידיעות אחרונות" פורסם שהתמרמרות גדולה שוררת בקרב ישובים בשרון לאחר שלא ננקטה שום פעולת ענישה נגד תלמידי בית-הספר בטויל-כרם שרקדו סביב הרוג ופצוץ בתאונת דרכים שאירעה ליד בית-ספר בטויל-כרם.

נוכח גילוי מוזעזע זה של הפגנת שמחה — ועוד מצד תלמידים — לאסון שפקד את שני הישראלים נפגעי התאונה, רצוני לשאול את כבוד השר:

1. האם התיאור בעתון תואם את המציאות?

2. אם כן, מה היתה תגובת המושל הצבאי נוכח

מקרה מוזעזע זה?

מנן שר הבטחון מ. צפורי :

לשאלות 1-2: לאנשי מפקדת נפת טויל-כרם לא

אורי אבנרי (מחנה שלי):

כבוד סגן השר, לגבי פינוי המתנחלים בעלי הא-
דמות האחרות שמחוץ ל-120 הדונאם, סבורים שאין
הממשלה יכולה לתת ארכות לגבי אדמה שאינה שייכת
לה שלא נתפסה כדין לפי החלטת בית-המשפט ותוב-
עים את פינויה מייד. האם משרד הבטחון מתכוון לפ-
עול בהתאם לכך?

סגן שר הבטחון מ. צפורי:

אני רוצה לנצל את הבמה בהודמנות זו ולהב-
היר מספר דברים: נכון שמשרדים שונים הופכים
לכלים פוליטיים לכל מי שרוצה לנגח. משרד הבטחון,
באשר לפעולותיו בשטחים, בכל נושא שהוא לא מוגדר
ולא נתון לסמכותו, פועל בהתאם להחלטות הממ-
שלה. באותו יום שממשלת ישראל תחליט שצריך להו-
ריד אותם, באותו יום הם יורדו. בינתיים החלטת המ-
שלה היא כפי שהיא עומדת.

הו"ר מ. ל. מרון:

אני מזמין את שר החינוך והתרבות להשיב לש-
אילתות.

4617. הפעלת חוק הספריות הציבוריות

חברת-הכנסת א. נמיר שאלה את שר החינוך והתרבות
ביום י"ז בחשוון תש"ם (7 בנובמבר 1979):

אודה לשר אם ישיב לי:

1. האם החליט שר האוצר (בניגוד לדעתך) על
עלות חדשה להפעלת חוק הספריות הציבוריות?

2. האם אתה מרוצה מהיקף התקציב שעליו הוחלט?

3. האם מיושם חוק הספריות הציבוריות כהלכתו,
ואם לא — אילו סעיפים אינם מבוצעים?

שר-החינוך והתרבות ז. המר:

לשאלה 1: העלות הראשונה והיחידה להפעלת
חוק הספריות הציבוריות נקבעה ביולי שנה זו על-
ידי ועדת העלות הבינ-משרדית, המורכבת מנציגי משר-
די האוצר, החינוך והתרבות, מרכז השלטון המקומי
ואיגוד המועצות האזוריות, לאחר קבלת מידע וחוות-
דעת מקצועית מן היחידה לספריות במשרד החינוך
והתרבות. קודם לכן היו רק מספר הצעות לקביעת
תקנים אך לא היתה כל קביעת עלות.

לשאלה 2: ועדת העלות עדיין לא סיימה את
דיוניה ועדיין לא הוחלט על תקציב כלשהו בקשר
לעלות.

לשאלה 3: לדעתי אין חוק הספריות הציבוריות
מיושם בשלמותו. הסעיפים מבוצעים רק בצורה חל-
קית: סעיף 5, שעניינו שיעור השתתפות המדינה —
על-ידי אוצר המדינה; סעיף 6, שעניינו שירותים,
סעיף 7, שעניינו תשלומים — על-ידי חלק מן הרשויות
המקומיות.

הו"ר מ. ל. מרון:

רשות לשאלה נוספת לחברת-הכנסת נמיר.

אורה נמיר (המערך):

אדוני השר, מתי עומדת ועדת העלות לסיים את
עבודתה והאם יש בכוונת השר ליישם את המסקנות?

כידוע, בתוך חודש מיום 23 באוקטובר 1979 יהיה
על צה"ל לפנות את התנחלות אלון-מורה. מפקדו של
צה"ל, הרמטכ"ל, רבי-אלוף רפאל איתן, הצהיר בשבועה
על חיוניות הישוב הזה לבטחון המדינה.

רצוני לשאול את כבוד השר:

1. האם להערכת כבוד השר ימלא הרמטכ"ל אחר
פקודה לפנות את אלון-מורה?

2. אם התשובה לשאלה 1 היא חיובית — האם
משמעות הדבר, להערכת כבוד השר, שהרמטכ"ל חוזר
בו מן התצהיר שנתן בשבועה?

3. אם התשובה לשאלה 2 היא שלילית — האם
ייתכן, להערכת כבוד השר, שמפקד הצבא יורה לפ-
קודיו לעשות מעשה שעל-פי מיטב הכרתו מנוגד לב-
טחון המדינה?

4. אם התשובה לשאלה 3 היא שלילית — מה
הם הצעדים שינקוט שר הבטחון כדי שעל הרמטכ"ל
לא יהיה לתת פקודה המנוגדת להכרתו ולתפיסתו הבט-
חונית?

סגן שר הבטחון מ. צפורי:

לשאלה 1: ללא ספק.

לשאלות 2—4: הרמטכ"ל נתון למרות הממשלה,
תהיה הכרתו כאשר תהיה, זאת קובע חוק יסוד: ה-
צבא.

הו"ר מ. ל. מרון:

רשות לשאלה נוספת לחברת-הכנסת פעיל.

נאיר פעיל (מחנה שלי):

כבוד סגן שר הבטחון, לנוכח העובדה שהמלצות
הרמטכ"ל בפרשת אלון-מורה נדחו על-ידי בית-המשפט
העליון, מה גם שהמלצות אלה נגדו את דעת שר
הבטחון, מדוע לא שוקלת הממשלה את רעיון הח-
לפת הרמטכ"ל?

סגן שר הבטחון מ. צפורי:

אם נחזור להיסטוריה, נדמה לי שהרבה מדעותי
של אלוף-משנה (מיל.) בצה"ל לא היו מקובלות על
חלק מהאנשים והוא המשיך למלא את תפקידו במסירות
בכל המקומות שהוא היה. וזה נכון גם כאן.

נאיר פעיל (מחנה שלי):

כן, אבל לאט לאט קיבלתם בצה"ל את דעתו של
אותו אלוף-משנה (מיל.).

סגן שר הבטחון מ. צפורי:

לא קיבלו את דעתו. תראה את מי אתה מייצג.

נאיר פעיל (מחנה שלי):

גם את דעתי הפוליטית תקבלו לאט לאט, כפי
שקיבלתם בצה"ל את דעותי הצבאיות.

סגן שר הבטחון מ. צפורי:

אילו היית יותר בסדר היית מפנה את מקומך
לחברך.

הו"ר מ. ל. מרון:

רשות לשאלה נוספת לחברת-הכנסת אבנרי.

4621. דרישה למנות אנשים פעילים
ברשות החינוך בכפר מושירפה

חבר הכנסת ז. עמשי שאל את שר החינוך והתרבות
ביום י"ז בחשוון תש"ס (7 בנובמבר 1979):

גודע לי כי בכפר מושירפה שבמשולש הצפוני אין
רשות מקומית, אך קיימת רשות חינוך שנתמנתה לפני
חמש-עשרה שנה בקירוב וכמעט כל חבריה זקנים ש-
אינם מתפקדים כהלכה ואינם פעילים בכפר. אף ידוע
לי שאחד נפטר ושני התפטר. מבין שבעה החברים
נשארו חמישה שכמעט אינם פועלים בתחום החינוך
במקום.

אבקש את כבוד השר להשיב לי:

1. האם ידוע לו המצב המתואר לעיל?
2. מדוע אין תחלופה בין חברי הוועדה בחמש-
עשרה השנים האחרונות?
3. מדוע לא התמנו שני חברים במקום האיש
שנפטר ז"ל ובמקום האיש שהתפטר?
4. האם בדעת המשרד למנות ועדה חדשה שתחליף
את הישנה?

5. האם הוועדה החדשה תהיה מורכבת מצעירים
משכילים אשר ביכולתם לפעול בתחום החינוך בכפר?

תשובת שר החינוך והתרבות ז. המר:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

לכל השאלות: בעיית התחלופה של חברי רשות
החינוך המקומית קיימת בכל רשויות החינוך. תושבי
הכפרים עצמם הם שצריכים לדווח שהרשות לא מת-
פקדת ולהציע מועמדים אחרים.

לגבי מושירפה ניתנו הוראות לבדוק את המצב,
ובמידת הצורך לצרף חברים משכילים ודינאמיים ש-
יוכלו לסייע לפיתוח החינוך בכפר.

4623. הסיבה לאי-הקפדה על צבעים נאותים
לדגל ישראל כאוניברסיאדה במקסיקו

חברת הכנסת ש. ארבל-אלמוזילנו שאלה את שר החינוך
והתרבות ביום י"ז בחשוון תש"ס (7 בנובמבר 1979):

ביקרתי במקסיקו-סיטי בימים שהתקיימה שם ה-
אוניברסיאדה. באיצטדיון האולימפי המפואר, שבו הת-
קיימו כל התחרויות, התנופפו בתרנים מיוחדים דגלי
כל המדינות שהשתתפו באוניברסיאדה. דגל ישראל היה
מקומט ודהוי לעומת יתר הדגלים שהבריקו בצבעיהם
ובלטו לעין. רבים מיהודי מקסיקו וגם ישראלים שהו-
דמנו שם ראו את עצמם מושפלים.
נוכח הזלזול שהמשלחת גילתה לגבי דגל המ-
דינה, רצוני לשאול את כבוד השר:

1. האם יש דאגה שכל משלחת ספורטיבית היוצאת
לתחרויות בחוץ-לארץ תהיה מצוידת בדגל לאום יפה
ונאות?
2. אם לא, האם משרד החינוך והתרבות ידאג
לכך שתינת הוראת קבע למשלחות היוצאות לתחרויות
להצטייד בדגל הלאום במצב תקין ומעורר כבוד?

שר החינוך והתרבות ז. המר:

אני חושב שהעניין מתעכב קצת בוועדה לשיפור
המימון וברשויות המקומיות ששם משתתפים המרכז
לשלטון מקומי, משרד הפנים, משרד האוצר ומשרד
החינוך והתרבות. ככל שניתן אשתדל לקדם את הדיון
בנושא.

4619. ידיעה על קיום תחרות
שחייה בתשעה באב

חבר הכנסת מ. קצב שאל את שר החינוך והתרבות
ביום י"ז בחשוון תש"ס (7 בנובמבר 1979):

בתשעה באב, יום האבל הלאומי, נערכה אליפות
ישראל בשחייה לגילאי 13-18.
אודה לשר אם ישיב לי:

1. האם הידיעה שנמסרה לי נכונה?
2. מדוע התקיים האירוע דווקא בתשעה באב?
3. מה הצעדים אשר נקט משרדכם ובעקבות האי-
רוע?

שר החינוך והתרבות ז. המר:
לשאלה 1: לצערי, כן.

לשאלה 2: לוח אירועי השחייה נקבע למהלך ה-
שנה כולה מראש ועובדת היות אחד מימי התחרויות
בתשעה באב נעלמה מעיני המארגנים.

לשאלה 3: לבקשת רשות הספורט במשרדנו הו-
ציאה הנהלת ההתאחדות לספורט בישראל לוח מועדי
ישראל לכל הוועדות הענפיות תוך בקשה להימנע מל-
קיים תחרויות במועדים אלה.

4620. הקצבה לבניית בית-ספר בכפר מרעאן

חבר הכנסת א. יגורי שאל את שר החינוך והתרבות
ביום י"ז בחשוון תש"ס (7 בנובמבר 1979):

בהעתק מכתב אשר נשלח אלי על-ידי יונס נסאר,
ראש המועצה המקומית טרעאן, נמסר כי בניית בית-
הספר היסודי בכפר הערבי טרעאן מתעכבת, וזאת
אף-על-פי שמשרדך אישר את התכנית לבניית בית-
הספר וכן נחתם ההסכם עם מינהל מקרקעי ישראל.

בעקבות מידע זה אבקש את השר להשיב לי:

1. האם מידע זה מדויק?
2. האם מוכן השר לשקול הקצבת הסכום הדרוש
להתחלת הקמתו של בית-הספר עוד בשנת הכספים
הזאת?

3. אם יש מגיפה לכך, אבקש להודיעני: מה
הן סיבות העיכוב ומה בדעת השר לעשות למען פת-
רון הבעיה החמורה של הכפר הערבי טרעאן?

שר החינוך והתרבות ז. המר:
לשאלה 1: כן.

לשאלות 2-3: תכנית לבניית בית-ספר יסודי בכ-
פר טרעאן אושרה וכן אושרו הלוואות בסך 11 מיליון
לירות לשנים 1979-1981. בשלב זה הוקפא תקציב
הפיתוח לבנייה חדשה של מוסדות חינוך.
הפרויקט כלול בעדיפות א' לכשיופשר הסכום.

ה. ביום 16 ביוני 1978 העברתי לוועד המנהל של רשות השידור את השאלתה ותשובת כבודו וביקשתי להעביר אלי את החלטתם בתום הדיון.

ו. עד ליום זה לא קיבלתי כל תשובה. שאלתי לכבוד השר:

1. האם נהגת רשות השידור לא לענות לכל פניות הציבור, או רק של חברי הכנסת?
2. האם התקיים דיון בבעיה הנ"ל?
3. א. אם כן — מה ההחלטות שנתקבלו? ב. אם לא — למה?

שר-התינוך והתרבות ז. המר:

לכל השאלות: מרשות השידור נמסר לי כי הדבר נדון בעבר ושום דבר לא התחדש, שכן אמנים רבים שישירותם ונאמנותם הישראלית אינה מוטלת בספק פועלים, מסיבות מקצועיות, מבסיס ארעי וקבע בחוץ-לארץ ואין הם נחשבים ליורדים. אין הרשות יכולה לבדוק בציטויותיהם של אמנים ישראלים השהים בחוץ-לארץ תקופה ממושכת.

ביקשתי, עם זאת, מהרשות להשיב ישירות באשר לדיוניה בפנייתך.

הי"ר מ. ל. מרון:

רשות לשאלה נוספת לחבר-הכנסת שילנסקי.

דב שילנסקי (הליכוד):

שאלתי מתחלקת לשתיים: ראשית, האם אין כבוד השר רואה פגם מבחינה חינוכית שדווקא באירוע חגיגי שקשור בקום המדינה משתפת הטלוויזיה הישראלית זמרת ששינתה את שמה לשם לועזי, התחננה עם לא יהודי ומצהירה שהיא רוצה לתת לילדיה חינוך לא יהודי?

שאלתי השנייה: לאחר שכבודו ענה לי פעם על שאילתה הקרובה לשאלתה זו ואמר שרשות השידור תעביר לי תשובה והיא לא העבירה, מניין שהפעם היא תעביר לי תשובה?

פנן שר הכמחזן מ. צפורי:

מה לגבי השמות הלועזיים של חברי הכנסת?

שר-התינוך והתרבות ז. המר:

אשתדל לשים לב לכך שהפעם תענה הרשות ואבקש להתייחס בתשובה לשאלה הספציפית שהעלית כאן עכשיו.

4625. תשדירי עיריית כפלוויזיה בענייני כמחזן

חבר-הכנסת מ. עמאר שאל את שר התינוך והתרבות ביום י"ז בחשוון תש"ס (7 בנובמבר 1979):

נועד לי כי מפאת העלות הגבוהה וחוסר תקציב מספיק לכך בתקציב המשטרה אין ביכולת המטה ה-ארצי של המשטרה לשדר בטלוויזיה סרטים קצרים במשך שלוש דקות הנוגעים להזהיר את הציבור ולהדריך אותו בענייני בטחון ובטיחות. לאחרונה הוברר כי תשדיר כזה תהיה נדרש נער בפעולותיו המצליחות בגילוי מטען חבלה.

3. האם מוכן כבוד השר לבדוק מי נושא באחריות לכך שהמשלחת הספורטיבית שנסעה לתחרויות במקסיקו לא דאגה להצטייד בדגל מתאים?

שר-התינוך והתרבות ז. המר:

לכל השאלות: משלחת ישראל לאוניברסיאדה, וכן גם לאירועים בינ-לאומיים אחרים, מצוידת בדגל הלאום שהוא דגל יפה, נאות ובמידות המתאימות. דגל זה נועד לנשיאה בעת הטקסים. דגלים שעיתרו את אחרי האירועים — באוניברסיאדה היו דגלים רבים כאלה — הוכנו בידי המארגנים. דגלי ישראל שהוכנו בידי המארגנים המקסיקנים לא היו דהויים, הם הוכנו בצבע תכלת-לבן במקום כחול-לבן. משלחת אס"א לאוניברסיאדה מחתה בפני המארגנים בשל אי ההקפדה על הצבעים הנאותים של דגל ישראל אך לא היה בידם לשנות זאת תוך כדי המשחקים. לא ברור מהיכן לקחו המקסיקנים את הדגם לדגל ישראל וראוי ששאלה זו תופנה לשגרירות ישראל במקסיקו.

הי"ר מ. ל. מרון:

רשות לשאלה נוספת לחברת-הכנסת ארבל-אלמוז-לינו.

שושנה ארבל-אלמוז-לינו (המערך):

מאחר שראיתי את הדגל כמו עיני וגם דיברתי עם השגריר שלנו במקסיקו, הכדור חוזר למשלחת הספורטאית ולמשרד התינוך והתרבות וזה לא מעניינה של ההתאחדות, אלא מענייני של משרד התינוך והתרבות. האם לא כדאי גם לצייד את המארגנים בדגלים משלנו, שיהיו ראויים להיות תלויים מבחינת הצבע והצורה ולהתנוסס יחד עם כל הדגלים? אם אין למארגנים דגלים — צריך לספק להם כדי למנוע מאתנו החרפה הזאת.

שר-התינוך והתרבות ז. המר:

זה ראוי לטיפול מיוחד עם הנוראות ברורות יותר כדי שהדברים יהיו כשורה.

4624. פנייה בעניין מצעית מפעים של יורדים כתבניות הטלוויזיה

חבר-הכנסת ד. שילנסקי שאל את שר התינוך והתרבות ביום י"ז בחשוון תש"ס (7 בנובמבר 1979):

א. בשאלתה מס' 1646 הפניתי את תשומת-לב כבודי לתכנית הטלוויזיה "שלושים שנות להקת צב-אית" שהבליטה במיוחד את ותיקי הלהקות הראשונות וביניהם את הגברת הלנה הנדל, שליפי מיטב ידיעתי ירדה מן הארץ וזיה כיום בגולת גרמניה הארורה, נשואה ללא יהודי, בן העם הגרמני, ואת שמה שינתה להלנה.

ב. לאור הנ"ל שאלתי את כבוד השר ארבע שאלות.

ג. ביום 14 ביוני 1978 ענה כבודי כי ישתדל להביא את העניין לדיון בוועד המנהל.

ד. שהשאלה לא תישאר ללא מענה, וליתר בטחון, כתבתי לכבודי ביום 15 ביוני 1978, ובנוסף להודעת כבודי כי יביא את העניין לדיון בוועד המנהל, חזרתי וביקשתי מכבודו לעשות כן.

משרד החינוך והתרבות בודק כל פעולה של מורים בכל בתי-הספר.

הסקר בא, כנראה, כדי להדגים שיעור מסויים שנלמד באזרחות. ההדגמה כשלעצמה חיובית, אך הכלי שנבחר — סקר בעל אופי פוליטי, שאף יש בו טעויות עובדתיות — לוקה בחסר.

ב. אין לחייב את מורי האזרחות בארץ ללמד פוליטיקה, אך מטבע הדברים מטרתם של שיעורי האזרחות כוללת לימוד המערכת הפוליטית בישראל. יש להבחין בין מודעות פוליטית להסתה פוליטית. הרא"ה שונה לגיטימית וטבעית. צריך לקבוע שהדברים יהיו במתכונת של דיון וביקורת, באופן שכל תלמיד יוכל לקבל זאת כדעה ולא כהסתה. לעומת זאת הסתה וה"ספה פוליטית פסולות בתכלית ויש למנוע אותן במערכת החינוך.

ג. לעניות דעתי, סקר זה, כמו כל סקר דעת-קהל, איננו מהווה פגיעה בחשאיות הבחירות.

4628. פעולות אינטגרציה בין תלמידי מוסררה ורחביה בירושלים

חבר-הכנסת י. זכאי שאל את שר החינוך והתרבות ביום י"ז בחשון תש"ם (7 בנובמבר 1979):

ביומן "מעריב" נתפרסמה ידיעה על אינטגרציה בין תלמידי מוסררה ורחביה. בכתבה נאמר כי ילדי מוסררה נוסעים לבית-הספר ומוחזרים בשעה 12:00 ללא כל סיוע מוקדם לקליטת הילדים ממוסררה בבית-ספרם ברחביה וללא עזרה בהכנת שיעורים, וכל זאת בטענה שחסר תקציב.

אבקש להשיב לי:

1. היש אמת בדברים שנתפרסמו?

2. אם כן, מה יש בדעת השר לעשות בנדון?

3. מה הטעם באינטגרציה שרק מדגישה את ההבדלים בין ילדי מוסררה ובין ילדי רחביה ואינה תורמת דבר לגישור הפערים ביניהם?

תשובת שר-החינוך והתרבות ז. המר: (לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

לכל השאלות: כפי שנמסר לי אין אמת בדברים שנתפרסמו.

ילדי מוסררה שוהים בבית-הספר כמו תלמידים אחרים: בכיתות א'—ב' עד השעה 12:00 ומכיתה ג' עד 13:00 או 14:00 או 15:00, בהתאם לתכנית הלימודים השבועית.

הכתב לא בדק את טיב העזרה שניתנת לתלמידי מוסררה. לדוגמה, כיתות ה'—ו' שהן חסרות מקבולות כל אחת תקן מלא, 34 שעות שבועיות, ובנוסף לכך 12 שעות שבועיות לכל אחת כדי לסייע לתלמידים בהישגים הלימודיים.

החוקרים מצאו שבמוסד זה, שהיה בין הראשונים לאינטגרציה, יש הישגים טובים בתחום זה. עם זאת, בכל בתי-הספר נשים לב לכך ונדגיש כי אין די במפגש בבית-הספר; אלא כדי להצליח באינטגרציה יש הכרח בטיפול יסודי ומדוקדק.

אין ספק כי יש להעדיף שידור תשדירי שירות מסוג זה על פני כמה שידורים שאפשר ורצוי היה לוותר עליהם. מכל מקום, שיקולים תקציביים אינם צריכים להיות סיבה המעכבת ממשטרת ישראל להביא לפני הציבור את תשדיריה אלה שחשיבותם רבה מאוד. אבקש להשיב לי:

1. האם אתה מוכן לבדוק נושא זה בדחיפות?

2. האם אתה מוכן לגרום לכך שהממשטה תשדר את שידוריה האמורים לפי הצורך ללא התחשבות בשיקולים תקציביים?

שר-החינוך והתרבות ז. המר: מרשות השידור נמסר לי כי בפגישה שהתקיימה בין היושב-ראש והמנכ"ל של רשות השידור לבין מנכ"ל משרד הפנים וקציני משטרה נמצא פתרון לחידוש השידורים המוכרזים בשאלתה.

הי"ר מ. ל. מרזן:

רשות לשאלה נוספת לחבר-הכנסת עמאר.

משה עמאר (המערכ):

אולי צריך להנהיג בטלוויזיה ומנים קצובים לתשדירי שירות כאלה קבע, ואפשר יהיה לעשות זאת בלי הסכמים.

שר-החינוך והתרבות ז. המר:

הבעיה היא לא בעיית הזמנים אלא בעיית המחיר, ומשתדלים להסדיר את העניין. תשדירי שירות הם פרסומת לנושא ציבורי, והם אינם חלק מתכנית רשות השידור. אבל יכול להיות שצריך לשקול כיצד תוכל הטלוויזיה הכללית להיות טלוויזיה מחנכת בכמה תחומים.

4626. מקרה של הפצת סקר פוליטי לקוי בבית-ספר

חבר-הכנסת א. יגורי שאל את שר החינוך והתרבות ביום י"ז בחשון תש"ם (7 בנובמבר 1979):

מצורף בזה סקר שמניית שהופץ בין תלמידי שמי-גית בבית-ספר תיכון עיוני עירוני בהרצליה. מתוך עיון בשאלון מתברר ששורת בורות מוחלטת בקרב מפיצי השאלון הפוליטי. בשאלון לא מופיעות כל המפלגות והסיעות שהתייצבו בבחירות בשנת 1977 וכן ה"מפלגות והסיעות אשר נבחרו לכנסת התשיעית. אודה לכבוד השר אם ישיב לי:

א. כיצד ייתכן שסקר פוליטי המעיד על בורות מוחלטת מופץ בין תלמידי שמניות שיש להם זכות בחירה?

ב. האם יש בדעת השר לחייב את המורים לימוד נושא הפוליטיקה בישראל בשיעורי אזרחות בבתי-הספר התיכוניים?

ג. האם יש בדעת השר לאסור הפצת סקרים אשר יש בהם כדי לפגוע בחוק חשאיות הבחירות?

שר-החינוך והתרבות ז. המר:

א. משרדנו סבור כי השאלון שהופץ איננו טוב ודאי לא שאלון מדעי. יש בו טעויות רבות אלא שאין

אתם למחנה אימונים של הגדנ"ע בעבודות גידור בריחן שבשומרון, אבקש תשובת השר :

1. מה הן הנחיות הקבע של משרד החינוך והתרבות לגבי אזורים שאליהם נשלחים תלמידי תיכון במסגרת יציאתם למחנה אימונים של הגדנ"ע?

2. באיזו דרך מעביר משרד החינוך והתרבות הוראותיו אלו ולמי?

3. האם מובאות הנחיות אלו לידיעת תלמידי התיכון המשרתים בגדנ"ע, ואם כן, באיזו דרך?

4. האם הנחיות אלו מחייבות את פיקוד הגדנ"ע וצה"ל?

5. מי אחראי לביצוע הנחיות משרד החינוך והתרבות?

6. מה הנוהל לגבי חריגה מהנחיות המשרד?

7. כמה מהתלמידים הלומדים בבתי-הספר התיכונים יצאו בשנה שעברה למחנות אימונים של הגדנ"ע?

8. כמה תלמידים, במספר ובאחוז, למדו בשנה שעברה בבתי-הספר התיכונים הממלכתיים?

9. כמה תלמידים, במספר ובאחוזים, למדו בשנה שעברה בבתי-ספר תיכונים ממלכתיים-דתיים?

10. כמה מתלמידי התיכון — מכל אחת מהקבוצות המצוינות בשאלות 8 ו-9 — במספר ובאחוזים, יצאו בשנה שעברה למחנות אימונים של הגדנ"ע?

שר-החינוך והתרבות ז. המר :

לשאלה 1: תלמידי בתי-הספר העל-יסודיים יוצאים למחנות הגדנ"ע במסגרת שירות לאומי ומחנות אימונים. בדרך כלל יוצאים תלמידי כיתות י"א, במקרים מיוחדים תלמידי כיתות י". בדרך כלל יוצאים התלמידים לבסיסים הקרובים למקום מגוריהם. קיימים נוהל והוראות קבע כללי ליציאת תלמידים לבסיסי הגדנ"ע. לא קיים נוהל הקובע לאיזה בסיס יישלחו התלמידים, והדבר נעשה בהתאם לצרכי צה"ל באותה עת כדי להקל על כוחות המילואים ולהעמיד לרשות צה"ל בני-נוער לשירות לאומי חינוכי.

לשאלה 2: ההוראות וההנחיות מועברות על-ידי הגדנ"ע למחוזות שלוח המעבירים את ההוראות למנהלי בתי-הספר ומדריכי של"ח.

לשאלה 3: מנהלי בתי-הספר ומדריכי של"ח מביאים לפני התלמידים וההורים את כל המידע לפני היציאה.

לשאלה 4: כן.

לשאלה 5: מחלקת של"ח באגף הנוער שבמשרדנו.

לשאלה 6: בכל מקרה של חריגה מתקיים בירור עם מפקד הגדנ"ע וקציניו.

לשאלה 7: בשנת תשל"ט השתתפו כ-19,000 תלמידי מחנות אימונים של הגדנ"ע — המספר קטן בגלל שביתת המורים — וכ-29,000 תלמידים בשירות לאומי במחנות צה"ל השונים: ימ"חים, סדנאות, ביצורים.

4703. אמצעים להקלת מצוקת הדיור של סטודנטים

הכריז-הנכנסת א. רון שאל את שר החינוך והתרבות ביום כ"ב בחשוון תש"ס (12 בנובמבר 1979):

עם פתיחת שנת הלימודים באוניברסיטה מתברר כי קיימת מצוקת דיור חמורה של הסטודנטים. חלק מציבור הסטודנטים איננו נקלט במעונות ועליו לשלם עד 100 דולר ויותר לחדר מרוהט. לעומת זאת, שכרם של הסטודנטים, הנע בין 37.80 ל-45.78 לירות לשעה, ואשר יכול להסתכם לכל היותר ב-4,800 לירות, איננו מאפשר תשלום שכר דירה.

אבקשך להשיב לי:

א. האם בכוונת משרדך לבנות מעונות נוספים?
ב. אם לא, האם מתכוון משרדך לתת תמיכה לסטודנטים הגרים מחוץ למעונות?
ג. מדוע לא יועלה שכר הסטודנטים באופן שיוכלו להתמודד בעצמם עם בעיות הדיור?
ד. מה בדעת משרדך לעשות כדי להקל את מצוקת הדיור?

שר-החינוך והתרבות ז. המר :

א. הוועדה לתיכנון ולתיקצוב של המועצה להשכלה גבוהה דנה לאחרונה בעניין מעונות סטודנטים באוניברסיטאות בהתחשב בגורמים הבאים: א. היחס בין מספר המקומות במעונות סטודנטים כיום לבין מספר הסטודנטים שאזור מגוריהם הקבוע מחוץ לאזור לימודיהם. מספר המקומות כיום מספק דיור לכ-60% ממספר סטודנטים אלה; ב. המצוקה התקציבית בתקציבי האוניברסיטאות בכלל ותקציב הפיתוח בכלל; ג. סדרי העדיפויות של מערכת ההשכלה הגבוהה.

הוועדה לתיכנון ולתיקצוב סבורה כי בתקופה הקרובה אין עדיפות לבניית מעונות סטודנטים שמיומנם יבוא מהתקציב הלאומי.

ב. קיימת מערכה מסועפת של תמיכות לסטודנטים טים בצורת מענקים, הלוואות, הנחות משכר לימוד וכיו"ד המופעלת בחלקה על-ידי האוניברסיטאות עצמן ובחלקה על-ידי גורמים ממלכתיים וציבוריים. תמיכות אלו ניתנות בעיקר על סמך קריטריונים סוציו-כלכליים.

ג. אין לשר החינוך והתרבות קשר עם קביעת שכר העבודה של סטודנטים. השר נקבע על-ידי נציב שירות המדינה לאחר משאומתן עם התאחדות הסטודנטים.

ד. מצוקת הדיור להשכרה ובעיית שכר הדיירה הגבוהה השורר לאחרונה בארץ היא בעיה כלכלית לא אוכלוסיה ובמיוחד לאוכלוסיה הצעירה ולא בעיה ספציפית לסטודנטים. שר החינוך והתרבות אינו הכי תובת שתוכל לפתור שאלה זו. עם זאת אפנה תשומת לב למציאת דרכים כדי לאפשר לסטודנטים נוספים ללמוד מבלי שהדבר יימנע מהם בגלל חוסר מגורים.

4704. נתונים על השתתפות תלמידים לסניפים במחנות הגדנ"ע

הכריז-הנכנסת א. נמיר שאלה את שר החינוך והתרבות ביום כ"ב בחשוון תש"ס (12 בנובמבר 1979):
בעקבות ידיעה על העסקת תלמידי תיכון במסגרת יציאת

הנהלת אגף המכס והבלו, במגמה להבטיח כי צעירי עים לימודיים יהיו פטורים ממס קנייה.

4706. מצויים ברשות השידור

הברתי-הכנסת א. נמיר שאלה את שר החינוך והתרבות ביום כ"ב בחשוון תש"ס (12 בנובמבר 1979):

בעקבות ידיעות על כוונת מר גדעון מר-ארי להת- פטר מניהול הראדיו על רקע מינויים שמקורם באי- הבנות בינו לבין מנכ"ל רשות השידור, אודה לשר אם ישיב לי:

1. באיזו דרך נבחר מר יצחק אלון לרכו כתבי החדשות בראדיו?

2. האם נכונה הידיעה שנעשתה עסקה בין מר יצחק אלון כיושב-ראש אגודת העתונאים בירושלים לבין מנכ"ל הרשות ויושב-ראש הרשות שלפיה תסכים אגודת העתונאים בירושלים לפתיחת המכרז לניהול ה- טלוויזיה ומר יצחק אלון ימונה בתמורה לרכו כתבי החדשות בראדיו?

3. האם קיים בראדיו תפקיד של רכו כתבי החדשות?

4. אם כן, מי מילא תפקיד זה בעבר?

5. אם לא, מה הסיבה לקביעת התפקיד החדש?

6. מה מהות תפקידו של מנהל חטיבת החדשות ב"קול ישראל"?

7. מה מהות תפקידו של מזכיר מערכת החדשות ב"קול ישראל"?

8. האם קיימים תפקידי ריכוז או ניהול אחרים במערכת החדשות ב"קול ישראל", ואם כן, מה הם ועלידי מי הם ממלאים?

שר-החינוך והתרבות ז. המר:

לשאלה 1: במכרז, כדין.

לשאלה 2: לא נעשתה שום עסקה.

לשאלה 3: כן.

לשאלות 4-5: זה תפקיד חדש במסגרת אירגונה מחדש של חטיבת החדשות בראדיו. התפקיד נקבע בתיאום עם ועד העובדים.

לשאלה 6: הוא ממונה על כל משרדי החטיבה.

לשאלה 7: בכפיפות להוראותיו של מנהל החטיבה הוא מרכז את העבודה השוטפת.

לשאלה 8: מספר בעלי התפקידים גדול מכדי שאמנה את ממלאיהם כאן. יש ראשי משמרות ("רכי- זים") במערכת החדשות, יש עורכי יומנים. בתל-אביב יש תפקיד של רכו המערכת במקום (אינו מאויש כרגע).

הו"ר מ. ל. מרון:

רשות לשאלה נוספת לחברת-הכנסת נמיר.

אורה נמיר (המערך):

אדוני השר, לא קיבלתי תשובה לשאלה 4.

לשאלה 8: 102,000 תלמידים, כ-73.6%.

לשאלה 9: 31,000 תלמידים, כ-22.4%.

לשאלה 10: למחנות אימונים ממלכתיים-דתיים — כ-4,500 תלמידים; ממלכתיים — כ-4,500 תלמידים; לשירות לאומי בצה"ל — כ-9,000 תלמידים מהממלכ- תיים-דתיים; כ-10,000 תלמידים מהממלכתיים.

הו"ר מ. ל. מרון:

רשות לשאלה נוספת לחברת-הכנסת נמיר.

אורה נמיר (המערך):

בהמשך לשאלה 2 אני שואלת: האם ההוראות וההנחיות שמעביר משרד החינוך ניתנות בכתב לבתי- הספר?

שר-החינוך והתרבות ז. המר:

אני מגיב שכן. בכל אופן, ביקשתי לאחרונה, לאור כל מיני הערות לגבי מקום השירות וגם מפני צרכים שונים של השירות, לנסח ולגבש הנחיות בכתב יב- אופן ברור כדי שתהיה לבתי-הספר יכולת בחירה בין כמה מקומות. זה בעצם הרעיון.

4705. מתן פטור ממסים למשחקים

וצעצועים לימודיים

חברת-הכנסת א. נמיר שאלה את שר החינוך והתרבות ביום כ"ב בחשוון תש"ס (12 בנובמבר 1979):

בתשובה לשאלתה שלי מס' 3964 השיב שר האוצר כי הפטור ממס קנייה ומכס למשחקים חינוכיים ניתן בהתאם להמלצות משרד החינוך והתרבות.

נמסר לי כי מספר המשחקים הפטורים ממסים הוא זעום ועיקרם משחקים המיועדים למרכיבים לתכניות חיי- נוכיות ולמרכיבים ללימודי הטבע בבתי-הספר.

בקשר לכך אודה לשר אם ישיב לי:

1. מה הרכבו של הגוף הקובע אילו משחקים ייהנו מפטור ממס ומס קנייה?

2. מה הם הקריטריונים המנחים גוף זה?

3. היש בדעת השר להמליץ על הפחתת המסים (המגיעים ל-84%) מצעצועים ומשחקים מיובאים כדי לאפשר גם לילדים ממשפחות מעוטות יכולת ליהנות ממשחקים וצעצועים חינוכיים ואיכותיים?

4. אם לא, מדוע?

שר-החינוך והתרבות ז. המר:

לשאלה 1: הסמכות להמליץ על עזרי לימוד ובכלל זה משחקים וצעצועים היא בידי המזכירות הפדאגוגית. התיאום בין המשרד לבין הנהלת אגף המכס והבלו נמצא בידי סגן המנהל הכללי לתפקידים מיוחדים.

לשאלה 2: הקריטריונים מבוססים על ההנחה הקיימת בכל מערכות החינוך בעולם המתקדם שמשחק חינוכי מהווה למעשה לא רק אמצעי עזר ללימוד אלא אף אמצעי בתחום הקריאה, החשבון ומקצועות אחרים, וכן פיתוח החשיבה.

לשאלה 3: הנושא נמצא עתה בשלבי דיון עם

צריכות לעבור הכיתות אך הוא בלתי מנוצל בגלל העובדה שעבודות הגמר לא הושלמו.

רצוני לשאול את כבוד השר :

1. האם המצב הקשה שבו לומדים תלמידי בית הספר "עמרם גאון" באור-יהודה ידוע לשר החינוך והתרבות ?

2. אם כן, מה הסיבות שתלמידי בית-ספר זה ממשיכים ללמוד בצריפים רעועים ?

3. מתי יעברו הכיתות לבית-הספר החדש שהוקם למטרה זו ?

4. האם שופצו הכיתות הנוכחיות עד להעברה לבית-הספר החדש כדי למנוע סבל מילדי בית-הספר ?

שר-החינוך והתרבות ז. המר :

לשאלה 1 : כן.

לשאלה 2 : בחודש דצמבר 1977 הושלמה פרוגרא-מה ותכנית פיסית לבית-הספר "עמרם גאון" באור-יהודה, לפיהן תוכננה הקמת בית-הספר החדש במבנה של 12 כיתות. מזה הושלמה בשלב א' תוספת בנייה של 596 מ"ר נטו, ורוב כיתות בית-הספר הועברו למבנה חדש זה.

בתקציב המשרד לשנת 1979 נכללה השלמת הפרויקט אולם משום הקיצוצים בתקציב וההחלטות על הקפאת הבנייה החדשה לא ניתן היה להמשיך בביצוע הפרויקט.

לשאלה 3 : רוב הכיתות כבר מצויות במבנה החדש.

לשאלה 4 : משרדנו יבדוק מה דרוש כמינימום הכרחי לשיפוץ הצריפים שעדיין קיימים בבית-הספר, עד שיופשרו תקציבי הפיתוח.

4709. אמצעים לשיפור הכושר הגופני

של תלמידי בתי-הספר העלייסודיים

חברת-הכנסת ש. ארבל-אלמוזלינו שאלה את שר החינוך והתרבות ביום כ"ב בחשוון תש"ס (12 בנובמבר 1979) :

אלוף-משנה דוד בן-אשר, ראש מחלקת כושר קרבי בצה"ל, מסר שבבדיקות שנעשו התברר שצעירים העומים לפני גיוס בצה"ל כשרם הגופני הוא מתחת לקו האדום של הכושר הגופני המינימאלי. אחת הסיבות לתופעה זו היא הזמן המועט המוקדש לחינוך גופני בבתי-הספר.

רצוני לשאול את כבוד השר :

1. האם נעשה סקר על הכושר הגופני של התלמידים בבתי-הספר העלייסודיים, עיוניים ומקצועיים ?

2. אם כן — מה הם ממצאי הסקר ?

3. אם לא — האם שר החינוך והתרבות איננו גורס שסקר כזה במערכת החינוך העלייסודי חיוני והכרחי ויש לערוך אותו בהקדם ?

4. האם קיימת תכנית להגדלת הזמן המוקדש לחינוך הגופני בבתי-הספר העלייסודי הן במערכת הלימודים הסדירה והן לאחר שעות הלימודים ?

שר-החינוך והתרבות ז. המר :

אמרת שזה תפקיד חדש. איך יכול משהו למלא תפקיד קודם כאשר התפקיד חדש ?

4707. בניית אנף חדש בבית-הספר

"עמרם גאון" באור-יהודה

חברת-הכנסת ז. שובל שאלה את שר החינוך והתרבות ביום כ"ב בחשוון תש"ס (12 בנובמבר 1979) :

הובא לידיעתי עליידי מר שלום חי, חבר מועצת העירייה באור-יהודה, כי ביום 31 באוקטובר 1979 נערכה ליד בית-הספר "עמרם גאון" באור-יהודה הפגנת תלמידי נגד ההזנחה והעזובה בבית-הספר. נמסר לי כי כוחות משטרה מתוגברים פיזרו את ההפגנה תוך כדי הסתערות וצעקות על התלמידים.

רצוני לשאול את כבוד השר :

1. האם עמד משרדך על המצב הקיים בבית-הספר הנ"ל ?

2. מה מתכוון כבוד השר לעשות בקשר לכך ?

תשובת שר-החינוך והתרבות ז. המר :

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

לשאלה 1 : בשנת הלימודים תשל"ט הושלמה בניית אנף חדש בבית-הספר "עמרם גאון" באור-יהודה שבו לומדים עתה רוב התלמידים בכיתות של בית-הספר. בנייה זו היא שלב א' של פרויקט רחב יותר להחלפת כל הצריפים במבנים חדשים. המשרד כלל בתקציבו השנה את התכנית להשלמת הבנייה אך משום הקיצוצים בתקציב והקפאת בנייה חדשה לא התבצעה התכנית.

לשאלה 2 : במידה שיופשרו תקציבי פיתוח יש בכונות המשרד להשלים את ביצוע הפרוגראמה של בית-הספר להיקף של 12 כיתות במבנה קשה ולסלק את הצריפים. בינתיים יבדוק משרדנו מה דרוש כמינימום הכרחי לשיפוץ בית-הספר עד שיופשרו תקציבי הפיתוח.

היו"ר מ. ל. מרוז :

השאלות 4708 ו-4709 של חברת-הכנסת שושנה ארבל-אלמוזלינו יועברו לפרוטוקול, כי היא איננה באולם.

ואב כץ (המערך) :

אני מבקש לקרוא אותן.

4708. תוספת בנייה לבית-הספר

"עמרם גאון" באור-יהודה

חברת-הכנסת ש. ארבל-אלמוזלינו שאלה את שר החינוך והתרבות ביום כ"ב בחשוון תש"ס (12 בנובמבר 1979) :

בקרב ההורים שילדיהם לומדים בבית-הספר הממלכתי-דת באור-יהודה שוררת מרידות גדולה אשר מצאה את ביטוייה בהשבחת בית-הספר והפגנות, נוכח העובדה שהלימודים מתקיימים בתנאים קשים. הכיתות נמצאות בתוך צריפים רעועים, בלי שמשות ובלו דלתות, בו בומן שבקירבת מקום הוקם בית-ספר חדש שאליו היו

— שאלות ותשובות ; מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת ; חוק בתי-קברות צבאיים (תיקון סעיף 1) —

4710. ידיעה בעתונות על התנהגות בלתי נאותה של נערים בטול-כרם ליד גופתו של ישראלי שנהרג בתאונות דרכים

חבר-הכנסת א. יגורי שאל את שר החינוך והתרבות ביום כ"ב בחשוון תש"ם (12 בנובמבר 1979):

בעתונות נמסר כי נערים ערבים מטול-כרם רקדו סביב גופתו של ישראלי שנהרג בתאונת דרכים.

אבקש את כבוד השר להשיב לי :

א. האם יזיעה זו נבדקה ונמצאה כנכונה ?

ב. האם נעשה בירור מי הם הערבים ומה היה המניע למעשיהם ?

ג. על מנת שלא להפוך פעולות יחידים לנורמת התנהגות, מה בכוחות המשרד לעשות כדי שלא יישנו מקרים כאלו בעתיד ?

ד. מה התגובה ששוקל משרדך בנושא זה ?

שר-החינוך והתרבות ז. המר :

לכל השאלות : כפי שנמסר לי, התאונה אירעה מחוץ לכתלי בית-הספר, דבר שאיננו בתחום טיפולנו.

ביררנו את הנושא במפקדת נפת טול-כרם, והיא טענה טענה כי כל הידיעות על תגובות שמחה בקרב אנשי המקום אינה נכונה. גם סגן שר הבטחון, מר צפורי, השיב על כך. אנשי המפקדה הגיעו למקום התאונה דקות מספר לאחר התרחשותה.

ג. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

מוכר הכנסת נ. לורך :

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבד להודיע כי הונח היום על שולחן הכנסת לקריאה ראשונה מטעם הממשלה : חוק העונשין (תיקון מס' 12), תש"ם—1979.

ד. חוק בתי-קברות צבאיים (תיקון סעיף 1), תשל"ז—1979 *

(הצעת חבר-הכנסת א. רון)

אבגרי את סגן שר הבטחון דאז : "האם נכון כי פקד שלמה בן-אלקנה גילה כי שרידי גופתיהם של י"ג הנעדרים כתוצאה מפיצוץ גשר אכזיב טמונים בקבר אשר בבית-הקברות בחיפה, ואשר נחשב, עד לגילויין של מר בן-אלקנה, כמכיל שרידי שתי גופות ? האם הכירה המחלקה להנצחת החייל בגילויין של מר בן-אלקנה ? האם מטפלת המחלקה להנצחת החייל שבמשרד הבטחון בחללי המתחרות למיניהן בתקופה שלפני קום המדינה ?" סגן שר הבטחון דאז, צבי דינשטיין, השיב : "הקבר בבית-העלמין בחיפה נכרה עליידי חברה קדישא של חיפה. הוא הדין לגבי מצבה שהוקמה עליו. לאור האמור לעיל, השאלות של חבר הכנסת הנכבד המת-ייחסות להכרה או לאי-הכרה של הצעות מר בן-אלקנה עליידי המחלקה להנצחת החייל אינן מתעוררות,

5. האם קיימת תכנית להקמת אולמי ספורט בבת-הספר העל-יסודיים שנבנו ללא אולמי ספורט ?

שר-החינוך והתרבות ז. המר : לשאלה 1 : כן.

לשאלה 2 : סקר ד"ר הלל רסקין, 1972, שהשווה כושר נוער ישראלי עם נוער בארצות אחרות, קובע : הבנים נחותים בזריקה, בקימה לישיבה ובריצת 600 מטר בהשוואה לשאר המדינות ; הבנים בכושר זהה לארצות-הברית ועולים על אוסטרליה בכפיפת מרפ-קים ; בריצת זריזות — טוב הנוער הישראלי משאר הארצות.

החוקר ד"ר יהודה שיינפלד ממכון הלר תל-השומר, 1975, שבדק סיבולת לב, ראה ומצא כי נוער ישראלי נחות מרוב ארצות המערב ב-10%—25%.

לשאלה 3 : חשוב לעשות סקרים כאלה כי לדעתנו המצב השתנה לטובה גם לפי הערכות צה"ל במרכזים שונים של הכושר הגופני.

לשאלה 4 : קיימות תכניות שהוקפאו עקב בעיות תקציב (הגדלת מספר שעות חינוך גופני לעל-יסודיים, חלוקת הכיתות לתלמידים ולתלמידות, הקצאת חוגים בחינוך גופני לכל בית-ספר).

לשאלה 5 : קיימת תכנית לבניית 100 אולמי התעמלות וספורט, שהוקפאה עם הקפאת תקציבי הפיתוח.

הו"ר מ. ל. מרון :

נשמע עתה הודעה על המסמכים שהונחו על שולחן הכנסת.

הו"ר מ. ל. מרון :

אנחנו עוברים להצעות לסדר-היום והצעות חוק. אני מזמין את חבר-הכנסת אמרי רון להעלות הצעתו בעניין חוק בתי-קברות צבאיים (תיקון סעיף 1), תשל"ז—1979.

אמרי רון (המערך) :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, סגן שר הבטחון, אני מבקש בהצעת התיקון לחוק בתי-קברות צבאיים, תש"ל—1950, למחוק את המלים "מיום 30 נובמבר 1947". בכך יבוטל הסייג הקיים בחוק זה לגבי המושג "שי-רות צבאי" ויחל גם על הלוחמים שנפלו במחתרות השונות בדרך למדינה.

חברי הכנסת, ב-14 ביוני 1966 שאל חבר-הכנסת

מדובר בסך-הכול בתוספת של 2,297 קברים. הגיע הזמן להוסיף לטיפול של המחלקה להנצחה אותם 2,300 קברים של הנופלים, שפירושם תוספת של 14% בלבד לקברים שבטיפול הנוכחי. ייתכן שבעיני רבים נושא זה של אחזקה ממלכתית, של לוחית מתאימה, הוא פחות ערך. לא כן בעיני המשפחות ובעיני כל מי שקרוב לנושא כאוב זה.

חברי הכנסת, אני מבקש להפנות את תשומת-לבכם לתיקון מס' 11 שהתקבל בחוק אחר אבל שייד לנושא שאנחנו עוסקים בו, הוא חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) משנת 1976.

סעיף 1 לחוק תגמולים ושיקום מרחיב את המושג של "שירות צבאי" גם לגבי התקופה שעד נובמבר 1947, לגבי שירות פעיל ביחידה מאורגנת שלחמה בארץ-ישראל למען עצמאות ישראל. אמנם התיקון לא נכלל בהצעות המקוריות של שר-הבטחון דאז שמעון פרס וניתוסף לאחר דיון ארוך ורציני בוועדת העבודה של הכנסת. הכוונה בהגדרה זו — ואני מצטט את דברי חברת-הכנסת שושנה ארבל-אלמוזילנו שהביאה את הצעת התיקון לקריאה שנייה ולקריאה שלישית — "להקנות זכויות שוות לאותן משפחות שכולות אשר יקריהן שירתו בכח המחתרות לפני קום המדינה ונפלו למען עצמאות ישראל".

אני מציע, על כן, שגם בחוק בתי-הקברות הצבאיים בסעיף 1(ב) המגדירה "שירות צבאי" יימחקו המילים "מיום כ"ז בכסלו תש"ח, 30 בנובמבר 1947", ובכך נחיל את ההנצחה הראויה בבתי-הקברות לכל מי שלחם ונפל במערכות ישראל בדרך לתקומתה.

הי"ד מ. ל. מרין :

רשות הדיבור לסגן שר הבטחון, לתשובה.

סגן שר הבטחון מ. צפורי :

אדוני הוישבראש, כנסת נכבדה, חברי-הכנסת אמרי רון מציע בהצעת החוק הפרטית שלו לתיקון חוק בתי-קברות צבאיים להחיל חוק זה גם על אותם לוחמים שנפלו בדרך להקמת המדינה מימי הבילויים ועד להקמת האו"ם מכ"ט בנובמבר 1947, ולראות לוחמים אלה כראויים להנצחה בבתי-קברות צבאיים דוגמת חללי צה"ל שנפלו במערכות ישראל.

המועצה הציבורית להנצחה המייעצת לשר הבטחון ושפועלת מכוח חוק זה המליצה לפני השר לאמץ את הצעתו של חברי-הכנסת אמרי רון בחלקה המוצעה אף היא מכירה בצורך לתת ביטוי להוקרת העם והמדינה לכל אותם לוחמים שנפלו בארץ ובנכר בדרך להקמת המדינה ולראותם כראויים להנצחה. עם זאת סבורה המועצה שביצוע החוק בצורה כה גורפת איננו ניתן ליישום.

המועצה המליצה כי חוק בתי-קברות צבאיים יתוקן ויחול על לוחמים שנפלו לפני יום 30 בנובמבר 1947 בכפוף לסייג כי ייטמנו בבתי-קברות צבאיים רק אותם לוחמים שנפלו ונטמנו בנכר על-פי פנייה של "קרוב" במשמעות החוק, ואילו לגבי אותם הלוחמים שנפלו ונטמנו בארץ בבתי-קברות אזרחיים יהיה רשאי "קרוב" במשמעות החוק לבקש ממצבה של "קבר צבאי" תוקם מחדש על מקום קבורתם.

באשר אין מדובר בסמכותה של המחלקה. תפקידה העיקרי של המחלקה להנצחת החייל הוא לבצע הוראות חוק בתי-קברות צבאיים, תש"י—1950. ובחוק זה "שירות צבאי" הוגדר כשירות בצבא-ההגנה לישראל וכן כל שירות אחר שהוכרז עליו כשירות צבאי, אולם בגבולות התקופה המתחילה ב־30 בנובמבר 1947. לשון אחרת: הוראות החוק חלות על התקופה המתחילה עם החלטת האומות המאוחדות על הקמת מדינת ישראל ולא על התקופה שקדמה לה.

בנושא דומה, ב־21 ביולי 1966, העלתה חברת-הכנסת אלוני שאלה לפני שר הבטחון דאז, בעניין ברכה פולד, כלהלן: "ידוע לי כי חלקת הקבר בבית-הקברות בנחלת-יצחק שבה הובאו למנוחת עולמים ברכה פולד וחבריה מונוחת ומעוטרת קוצים ודרדרים. הואיל וכבודם וזכרם של אלה שנפלו על משמרתם יקרים לכולנו ולא רק לקרוביהם, האם תינתן הוראה לנקות ולטפח את המקום?" סגן שר הבטחון דאז, מר צבי דינשטיין, השיב: "בהתאם לחוק בתי-קברות צבאיים, תש"י—1950, מטפל משרד הבטחון בקברים של חללי צה"ל שנפלו החל מיום 29 בנובמבר 1947. אין משרד הבטחון מטפל בקבריהם של חללי ההגנה או אירגוני מחתרת אחרים אשר נפלו לפני קום המדינה".

מסתבר איפוא שהחוק אינו מכיר לצרכי הנצחה וקבורה באנשים שנפלו בדרך למדינה כחיילים בטיפול המחלקה להנצחה. ואף-על-פי-כן קרה המקרה המצער ובפקודת ראש הממשלה, בדצמבר 1978, נקבר יוסף לישנסקי בקבורה צבאית עם מצבה וסמל צה"ל בבית-הקברות הצבאי בראשון-לציון. דובר משרד הבטחון טען, ומבחינתו בצדק, כי המצבה הוקמה בטעות, ואולם הגברת עבריה רום-לישנסקי, בתו של המנוח, התעקשה לטעון כי המצבה הצבאית שהוקמה על קבר אביה לא הוקמה בטעות אלא על-פי הצעת משרד ראש הממשלה.

הוויכוח הציבורי שהתחדש בעקבות מעשה זה, שנגד בעצם את החוק, כלל גם לפי טבע הדברים את חידוש המחלוקת סביב אישיותו ופעולותיו של לישנסקי. לבסוף אמנם הועברו עצמותיו של יוסף לישנסקי להר-הרצל. אולם לא בכך עסקינן.

השאלה שנשאלת היא: האם לא הגיעה העת לכבד את כל הנופלים בדרך לקוממיות ולעצמאות המדינה בכבוד ממלכתי הראוי? מדוע נפלה בין דם לדב? האם לא עומדת הזכות הבלתי מעורערת להנצחתו של חייל שלחם ונפל במערכות ישראל, גם אם הוא נפל בשנות ה־20 או ה־40, וגם אם נפל באוקטובר 1947 ולא בדצמבר אותה שנה? מדוע הטיפול בקבורתם וב־עצמותיהם של הנופלים "בדרך למדינה" צריך להיעשות על-ידי חברה קדישא והמצבות צריכות להיות מטור פלות או לא מטופלות על-ידי האירגונים השונים?

ברשותכם, חברי הכנסת, מספר נתונים: מחלקת ההנצחה של משרד הבטחון מטפלת בקבורותיהם של 13,500 הנופלים במערכות צה"ל מאז נובמבר 1947. על-פי נתוניו של יוסף קופולוב, מ־ארכיון תולדות ההגנה, ינואר 1979, נהרגו כ־835 בשליחות הישוב בשתי מלחמות העולם, ו־1,462 בין הצהרת באלפור לבין 1947 בשירות ההגנה והמחתרות השונות. כלומר,

אנו מציעים להעביר את הצעת החוק לדיון בוועדה.

(קריאה: לאיוו ועדה?)

לועדה שתקבע ועדת הכנסת.

היו"ר מ. ל. מרון:

חברי הכנסת, עתה נצביע על הצעת החוק.

הצבעה

ההצעה להעביר את חוק בתי-קברות צבאיים (תיקון סעיף 1), תשל"ט-1979, לדיון מוקדם בוועדה שתקבע ועדת הכנסת נתקבלה.

ה. הצעות לסדר-היום

1. פעילות הנאצים באירופה

היו"ר מ. ל. מרון:

אנחנו עוברים להצעה לסדר-היום של חברת-הכנסת שרה שטרן-קטן: פעילות הנאצים באירופה. רשות הדיבור לחברת-הכנסת שטרן-קטן.

שרה שטרן-קטן (חזית תתית לאומית):

אדוני היושב-ראש, חברי כנסת נכבדים, אני באה היום להעלות לפניכם פרק בתולדות ההשמדה של עמנו, וכוונתי להשמדת יהדות צרפת, בעקבות הדיון המשפטי המתנהל כעת בקלן שבגרמניה נגד שלושה מתכנניו ומבצעיו של מסע ההשמדה. חברי כנסת נכבדים, בודאי אינני צריכה לציין כאן לפניכם כמה קשה לי לדון בנושא זה. אבל אני רואה את עצמי מחויבת לעשות זאת, לחזור בכל שעת כושר ולדון שוב ושוב בחורבנו של עמנו שביצע עליי הצורך הנאצי, כדי שנלמד, נזכור ולא נשכח וכדי שנוכיר לעולם ולא ניתן לשכוח את אשר עשה לנו ואת אשר הוא חב לנו. ויותר מזה — להזהיר מפני הבאות, לטובת האנושות בכלל. זאת ועוד. יש בו במשפט זה כדי להעיר ולהאיר דברים שמן הנכון שנדון בהם ונסיק מסקנות לגבי המשך הטיפול בפושעים.

כנסת נכבדה, משפט זה, שלא כמשפטים אחרים, מבוסס בעיקרו על תעודות ומסמכים אותנטיים של הנאשמים שנשארו בצרפת מתקופת הכיבוש הנאצי ועל סמך התעודות האלה נדונו פושעים אלה שלא בפניהם — האגן והיינרוכזון לעונש מוות ולישקה למאסר עולם. הנאשמים נדונו אבל לא נתפסו.

אולם מועצת ביותר במקרים אלה היא העובדה שהגרמנים ידעו על קיומם. הפושעים המשיכו לנוע באופן חפשי בארצם ועסקו בפעילות ציבורית בשמירתם האמיתיים והיו רשומים בספרי טלפונים ללא פחד וחרדה. היינריכזון שימש כראש עיר ובחר בעיר בוגשטאט — האגן — מנהל חברה גדולה לתעשייה ובניין; לישקה — מנהל חברה כלכלית גדולה בקלן. כך, מתוך ספר הטלפונים, מצאה אותו הגברת קלארספלד. גרמניה לא הזכירה אותם, כי לגבי פושעי מלחמה, בניגוד לפושעים פליליים, קבע החוק כי הפושע נדון במקום פשעו ולא במקום מגוריו. תחת מסווה חוקי זה הסתתרו רוצחים אלה בתוך עמם כאילו לא קרה דבר.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הישבו נא לרגע

כיצד משפיעה תופעה זו על הנוער של אותה ארץ, כאשר דמויות שטניות כאלה, כל-כך מרכזיות במנגנון ההשמדה — ובודאי אינני צריכה לפרט כי אני בטוחה שחברי הכנסת יודעים את הדברים — אנשים שמילאו תפקידים מרכזיים כראשי המשטרה הנאצית בצרפת, כשותפים ישירים לתיכנון ההשמדה, עם אייכמן, כאחד ראשי ישרים לשליחת 100,000 נפש מתוך עמנו, בתוכם 15,000 ילדים, למחנות השמדה; אנשים כאלה מסתירים בביתם היום חפשיים, ולא זו בלבד אלא תופסים עמדות מכובדות בחיי הציבור. כיצד תתפרש תופעה זו עלידי הנוער? האם אין להם בסיס ראציונאלי לומר: מה שאלה עשו אז היה ודאי חוקי ומותר, ואף יותר מזה — כל מה שסופר עליהם ועל מעשיהם מופרז מעיקרו. התוצאה הישירה היא: אם היתה קיימת אי-פעם הסתייגות מן הרוצחים, הרי היום סילוק ההסתייגות מהם, ועוד יותר מן המפלגה ששלטה אתמול, והלגיטימציה ואי הענשת פושעים אלה סוללת דרך ישירה לתחיית הנאציסם ולאיומו של האנושות.

כל אדם בר יכולת חשיבה גורמאלית אינו יכול להבין איך וכיצד המערכת המשפטית של ארץ זו לא ראתה זאת. לדעתי, יש רק הסבר אחד לדבר, שגם המערכת המשפטית עצמה פגועה, וחשש רב בלבי כי אנשים קשורים למפלגה השלטת של אתמול, מכאן שאינם מסתייגים מהקמתה מחדש היום. שאם לא כן כיצד יכול לקרות שהיא מתעלמת מהם ומרבים אחריהם שמתהלכים חפשיים ונותנת להם גיבוי?

לא רק בשם השנאה לגרמניה של אתמול יש לדון בעניין, אלא הרבה יותר — בשם ראיית הנולד והפחד מפני המחר. הרוצח של אתמול — הכבשה התמימה של היום — מהווה איום ורודף פוטנציאלי ממשי מחר לאנושות כולה. היצר הטבוני מתחבא להתארגנות ולסרת הסתייגים של ההמונים — שיפסיקו להסתייג מהם; מייד אחרי תבוסתם התגלו הסימנים הראשונים לכך ובודדים אלה מהווים היום מאות אלפים.

אינני רואה אפשרות להעמיד לדיון את כל אלה מתוך השורה, אבל אני מדברת על המנהיגים ועורריהם מן השורות הראשונות. היחס הסלחני וההתעלמות מעברם הם התעמולה הטובה ביותר למען תחיית הנאציסם. אי הענישה והתחמקות מהסגרם לצרפת במשך

הרבה לעשות, וחובה עלינו לעשות ולא לעבור בש-
תיקה בכל הזדמנות הנקרת לנו.

אני רוצה מעל במה נכבדה זו להתחלק אתכם.
נשאלתי: הרי כבר העלינו את הנושא לא פעם ולא
פעמיים, אולי די בכך? אני מצהירה שאני די בכך
ולעולם לא יהיה די בכך. כל מה שלא נעשה לא
יספיק, ובוודאי שעוד נותר הרבה לעשות.

היו"ר מ. ל. מרון:

רשות הדיבור לשר המשפטים, לתשובה.

שר-המשפטים ש. תמיר:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בימים אלה נפ-
תח בקלן שבגרמניה משפטם של קורט לישקה, סגן
מפקד הגסטפו בצרפת ושל שני פושעים נאצים אחר-
רים, הרברט האגן וארנסט היינריךזון, העומדים יחד
עמו לדין על חלקם במשלוש של יותר משבעים אלף
יהודים מצרפת למחנות ההשמדה והרצח בימי השואה.

לישקה הורשע בשנת 1950 בבית-משפט צרפתי,
שלא בפניו, על תפקידו בשילוח יהודים למחנות הרי-
כוז, ונדון למאסר עולם עם עבודת פרך. משפטו, ש-
נפתח לאחרונה במערב-גרמניה, עוכב עד עתה בשל
החוק הקודם אשר מנע שפיטתם של אזרחים גרמניים
שכבר נשפטו בידי בעלות-הברית. הפושע הנאצי לישקה
היה אחראי אישית למאסר ההמוני הראשון של יהודי
גרמניה ביוני 1938 ולמאסרם ההמוני של יהודים לאחר
פוגרום "ליל הבדולח" בנובמבר 1938.

זכורים כולנו הגברת ומר קלארספלד וחבריהם
אשר ניסו לחטוף את לישקה ולהביאו חזרה לצרפת
בראשית שנות ה-70. ההדים הרבים שעורר משפטו
של הגברת קלארספלד ברחבי העולם הבליטו בחומרה
את השעורוריה של התחמקות הפושע לישקה מעונש,
וכתוצאה מכך חוקן החוק הגרמני כדי לאפשר את
העמדתו לדין.

הנאשם השני, הפושע הנאצי הרברט האגן, היה
מיווד עם המרצח אדולף אייכמן ויחד דאג, בשלהי
שנות ה-30, להגברת האנטישמיות ורדיפת היהודים על-
ידי חקיקה גזענית. בשנות ה-40 היה האגן אחראי
לסלקציה של חמישים יהודים באזור בורדו שבצרפת
שנורו למוות. אף הוא נדון שלא בנוכחותו על-ידי
בית-משפט בצרפת למאסר עולם עם עבודת פרך.

הנאשם השלישי, הפושע הנאצי ארנסט היינריךזון,
היה סגן מפקד הגסטאפו בפאריס. הוא הכין ואירגן את
מאסר היהודים בצרפת בשנת 1942 ושליחתם למחנות
הריכוז. כמו-כן היה אחראי למחנה הריכוז דראנסי;
לפי עדויות שהוגשו לבית-המשפט היה האיש ידוע
באכזריותו כלפי ילדים וקנים במיוחד, והוא מתואר
כרוצח סאדיסט חסר רחמים.

פושעים נאצים אלה, ולישקה בראשם, עומדים סוף
סוף לדין לפני בית-משפט בגרמניה, לאחר שחלפו
למעלה משנות דור מאז ידעו את מעשי הזוועה,
שנים רבות הסתובבו באין מפגיע ובלי שיבואו על
עונשם על חלקם בהשמדת יהודי צרפת. הם הובאו
עכשיו לדין, כאשר גורמים ישראלים עשו ועושים
לסייע בידי התביעה ולסייע בידי משפחת קלארספלד
ויתר הפעילים שהביאו עד למשפט הזה.

עשרות שנים גרמו כבר נזק רב. אשמכם כבר נק-
בעה במשפטים בשנת 1950 ובשנת 1955. מאז הס-
תובבו באופן חפשי נזק נגדם נזק רב וריבוי עצום
כל-יך של חברי המפלגה המזדהים עם מטרחה. כעת
לא די בכך שישפטו אותם. צריך להעמיד לדין את
אלה שאיפשרו להם לחיות בתוך עמם. עצם גובהותם
הפיצה את רעל הנאציסם וגרמה לשורש הפורה ראש
ולענה לעלות ולצמוח. על כך עליהם לתת את הדין.

עתה, הבה נבדוק ונלמד כיצד קרה הדבר שגר-
מניה העמידה אותם לדין רק כעת, אחרי שכבר לפני
עשרות שנים נשפטו פושעים אלה בצרפת והיא, גר-
מניה, התעלמה מכך. אין ספק כי אנו חבים זאת
קודם-כול, ואולי באופן בלעדי, למשפחת קלארספלד,
בסיוע ממשלת צרפת. רק בזכות המאמץ הבלתי פוסק
ומסירות הנפש ללא גבול של משפחה זו נתקבל התיקון
בחוק הגרמני בשנת 1975. שימו לב, משפחה זו היא
שפעלה, היא שהביאה את גרמניה לשינוי החוק. נוסף
לטיפול והקשה והמסובך בקשר לתיקון החוק יצאו
הם, יחד עם ניצולי השואה בצרפת ובני משפחות
הקרבנות, פעמיים בשנה, לגרמניה כדי לדרוש מבית-
המשפט את הבאתם לדין. הם סיפקו את החומר התור-
דתי, הם תבעו ולא נתנו מנוח. ואמנם בשנת 1978
הודיע בית-המשפט בגרמניה על כתב אישום נגד
פושעים אלה. פעלה זה של משפחת קלארספלד ראוי
כי נראה כמפעל היסטורי, כזכות היסטורית למען עמנו.
משפחת קלארספלד הוכיחה כי ניתן לעשות את אשר
מדינות לא הצליחו לעשות ועוד הרבה מעבר לכך.
חשיבות המשפט היא לא רק לעצמו אלא גם לעניין
כולו. עצם קיומו של המשפט בתקופה זו של עליית
הנאציסם מחדש מדבר בעד עצמו.

תערוכת התעודות והמסמכים על תולדות הפשעים
מתקופת הנאצים בצרפת, בחסותו של שר החינוך,
ודאי מהווה מעט — אני מדגישה את המלה "מעט"
— הוכחת-נגד לאותם 55 בטאונים ניאורנאיים המר-
פצים בגרמניה ו-90 ויותר הוצאות ספרים המפיצות
בגרמניה ספרות ניאורנאצית. הנוער הגדל שם על ספ-
רות זאת לומד לא להאמין כי אכן עמו החריב חלקים
גדולים כל-יך של עמנו.

אני מודעת לעובדה כי לפנינו מערכה קשה וכפ-
לה. אין בכוחנו להעמיד את הפושעים הרבים למשפט.
גם המלחמה בפייסומים הנוראים אינה פשוטה אבל יש
בכוחנו לעשות הרבה. יש בכוחנו לעודד ולכוון גורמים
מתנדבים ברחבי העולם ולסייע בידיהם להילחם בפשע
הנאצי. יש בכוחנו לצאת בקריאה לעולם הנאור —
היכן שעוד קיים כזה — כי יראה וידע, שלא יוכל
לומר: "דינו לא שפכו את הדם הזה".

כלפי עצמנו פנימה רוצה אני להגיד: יש בכוחנו
לעשות, להעמיד את התודעה בנושא, לחדד את המר-
דעות בקרב הנוער. להיעזר בכל אפשרות כדי להש-
מיע את דברנו בנושא. לדוגמה: אם יוצאות משלחות
של בני נוער לסוגיהן לסטורים בתוך-לארץ, יופיעו
במשפטים ויעמדו מול הזוועה והעוול שנעשה לנו במש-
פט מיידאנק, שיבואו בדברים עם בני הנוער המקומי,
יתווכחו אתם, יוכיחו אותם, יגלו להם את האמת לאמיתיה
ולא יתנו לעוות את האמת ההיסטורית.

אדוני היושב-ראש, אני תושבת שעוד נותר לנו

על ההווה ויידונו גם אירועים אחרים בתחום הגזענות והאנטישמיות המשולבים באנטי ישראליות ואנטי ציונות.

אני מציע להעביר את הנושא לדיון בוועדת החוץ והבטחון.

היו"ר מ. ל. מרון :

חברת-הכנסת שטרן-קטן, את מסכימה להעברת ה"הצעה לוועדת החוץ והבטחון, כהצעת שר המשפטים ?

שרה שטרן-קטן (חזית דתית לאומית):
כן.

היו"ר מ. ל. מרון :
נצביע.

הצבעה

בעד ההצעה להעביר את הנושא לדיון
בוועדת החוץ והבטחון — רוב
נגד — אין
ההצעה את הנושא לדיון בוועדת החוץ
והבטחון נתקבלה.

2. מצוקת המים בישראל

ייתכן מאוד שהבובונות המקובלת בארץ בתחום זה — ולא רק בתחום זה, הבובונות היא אחת מאחרות החיים שהורגלנו בהם — היא פרי קלות-דעת והעדר משטר יעיל ותולדה של חולשת הממשל שאינו מבין את הסוגיות הביתיות שלנו. ייתכן שהצריכה המוגזמת נבעה אף מן הסיכוי שהפיתוח הטכנולוגי המתקדם יספק את צרכינו. ברם כיום אנו נתונים במצב המחייב היערכות חדשה בהתאם למצוקה הפוקדת את משק המים בישראל. צריך שיהיו היערכות כזאת ותיכנון כזה שיהיו עשויים לפתור את הבעיות שיתעוררו בתקופת שני העשורים הבאים, דהיינו בחלוף המאה הנוכחית ותחילת המאה הבאה או בשלהי האלף הזה.

צרכי המים בארץ יגדלו, הפיתוח יתבע את שלו. עלינו לעבור לניצול המדע והטכנולוגיה, ויותר מכול לפיתוח ללא הרס. הדבר מחייב הקצאת משאבים כנדרש. את זה לא הבינו די בעבר. כך נוצר מצב שכל נהרות ישראל הפכו היום למובילי שפכים, לביו-בים מסריחים ומגעיילים. הכינרת אף היא רוויית שפכי הצפון. כן איפשרנו זיהום מקורות מים תת-קרקעיים ברצועת החוף, ובמידה רבה את המלחתם. לא נהגנו בחכמה בניצול אוצרות הטבע שארץ יפה זו נתברכה בהם.

בנוסף לפגעים שיצרנו במי ידנו ירדו עלינו לא-חרונה פגעי השנים השחונות והחורף האחרון היה חורף בצורת מאין כמוהו. המומחים קובעים שזה תמישים שנה לא היתה בצורת כזאת במדינת ישראל. התוצאה הבלתי נמנעת היא ירידה מדאגיה של מפלס מי הכינרת, אם אינני טועה עד כדי שישה מטרים. ואגם זה הוא הספק הגדול ביותר של תצרוכת המים בארצנו. 40% מכמות המים שאנו צורכים באים מן הכינרת.

והנה מה שמספר מחקר עדכני על מצב איכות

רק לפני חודשים מספר קיבל הבוגדסטאג המערב-גרמני את התקנון לחוק המבטל התיישנות פשעי הנאציים אשר בלעדיו היתה ההתיישנות נכנסת לתקפה בסוף שנה זו, ובכך היה מושם קץ לאפשרות של העמדת פושעים נאצים לדיון. לכן שלוחה מכאן הקריאה לשלטונות הגרמניים הנוגעים בדבר לעשות את הכול לכל יוכלו הנאשמים לנקוט תכסיס סחבת והשהיה בניהול המשפט — כפי שעושים נאשמים במשפטים גרמניים אחרים — ולשבש בכך את הליכי המשפט שהחלו באיחור של עשרות שנים.

אדוני היושב-ראש, לא אסיים את דברי בנושא זה מבלי לעמוד על תופעה אקטואלית מאוד של התגברות הליכים ומשבי רוח ופעולות שמשולבת בהם אנטי ישראליות, אנטי ציונות ואנטישמיות גם יחד. תופעות בולטות וחמורות מזדקרות ובלטות הן בברית-המועצות, הן בדרום-אמריקה והן באירופה, ולאחרונה גם בארצות האיסלאם, במקומות שלכאורה לא היה להן כל יסוד, כל גרעין וכל בסיס.

המציעה, חברת-הכנסת שטרן-קטן, הציעה שיקויים דיון, ונראה לי שכאשר יקויים דיון — ואני מציע שהוא יקויים בוועדה — תידון ההשלכה של העבר

היו"ר מ. ל. מרון :

חברי הכנסת, אנו עוברים להצעה לסדר-היום בנושא: מצוקת המים בישראל. אני מזמין את המציע, חברת-הכנסת יוסף תמיר, להביא לפנינו את הצעתו.

יוסף תמיר (הליכוד):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, משק המים בישראל נתון במצוקה; ניתן לומר — במצוקה קשה. וזאת אף-על-פי שמדינת ישראל נחשבת — ובצדק — לאחת המדינות המתקדמות ביותר בפיתוח מקורות מים וניצולם. ארצנו איננה מבורכת בשפע מים מתוקים. אנו נמצאים באזור מוגבל במקורות מים. עם זאת במשך שלושים שנה ניהלנו מדיניות הפקת מים ואספקתם שהתבססה על צריכה העולה על המותר. בלחץ צרכי החקלאות, התעשייה והעיר הגובר וריבוי האוכלוסיה הפקנו מים מעל למתחייב במצב המקורות, והמקורות הם הכינרת ומי התהום. עליידי כך עירערנו את המי-און העדין בין מתנת הטבע ובין אופן ניצולה.

מומחי המים ואנשי המקצוע בתחום זה גילו בעבר תושיה רבה. למרות ההגבלות האקלימיות, הטופוגרפיות וההידרולוגיות השיגה ישראל הישגים חשובים בגיי-לוי מקורות נוספים וניצולם בדרכים חדשניות. בתחום אחד לא התברכנו, לא ידענו את חשיבות החסכון ואת דרכי השימוש החסכוניות במים. לא חונכנו לחסכון במים כמתבקש מהמצב ולא הנהגנו — ואיננו עושים זאת גם היום — שיטות חסכון במצרך שבלעדיו אין חיים, כשם שאין חיים בלי אוויר.

במשך שלושים השנים האחרונות הפקנו וצרכנו כ-5,000 מיליון מטרים מעוקבים מים יותר מהמותר. והתוצאה ניכרת במשק המים כיום. בשימוש כזה יש משום סיכון, סיכון רציני לעתיד. לדעת, זוהי שיטה פסולה ומסוכנת.

התקדמות רבה אבל היא לא מספקת. היינו צריכים למחזר את המים האובדים ללא כל שימוש, להחזיר אותם לקרקע ולהחזירם לשימוש. היינו צריכים להקציב אמצעים לניצול המדע המתקדם, והוא סיים היום במידה רבה, הוא מתפתח בקצב מרשים מאוד. עשינו רק מעט מאוד בנדון. אני מקווה שאם יוקצו המשאבים הדרושים למשרד החקלאות ולנציבות המים אכן יתממשו הדברים, כי עניין המים הוא בשבילנו שאלה של קיום, ללא הפרזה כלשהי.

לא אדבר על הקונפליקט שעלול להיות לגבי ההתפרסות הגיאומדינית, הצינית, עם הצרכים השוטפים של בני-האדם בין הים ובין הירדן. יקרה מה שיקרה, טוב שחברי הכנסת ידעו שבעיות המים הן בעיות הקיום שלנו, ועל הכנסת לתת את דעתה לנעשה בתחום זה, תתחום חיוני, רגיש ודחוף. לכן אני מציע לקיים דיון בסוגיה זו.

הי"ד מ. ל. מרון:
רשות הדיבור לשר החקלאות, לתשובה.

שר-החקלאות א. שרון:
כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני שמח להזכיר דמנות שניתנה לי להביא לפני הבית את בעיות המים והיערכותנו לטיפול בהן. אין תימה כי שנת הבצורת שחלפה ועצירת הגשמים הנמשכת הדליקו אורות אדום מים בחוגים שונים אשר בעיות המים של ישראל מעסיקות אותם. פעולות נציב המים האמורות להתמודד עם מגבלות הטבע נועדו למטרה מרכזית אחת: לפתח ולנהל את משאבי המים בדרך שתאפשר למדינת ישראל להוסיף ולגדול, להוסיף ולהתפתח, בלא לפגוע, עד כמה שאפשר, בפריסה ההתיישבותית והחקלאית.

מימי הארץ הזאת ניתנים במשורה וכמעט כל מקורות המים שבין הירדן והים פותחו ומוצו. הביקוש למים של כל האוכלוסיה החיה בגבולות ארץ-ישראל ילך וייעלם. יתר על כן, אנחנו מקווים לעלייה גדולה אשר תרבה את אוכלוסיה הארץ מעבר למה שידענו בשנים האחרונות. אך גם אם תוסיף האוכלוסיה לגדול רק בשיעור הגידול הנוכחי, כ-2.5% לשנה, יעלה הביקוש למים עד שלהי המאה הנוכחית ב-700 מיליון מ"ק נוספים. אני גוקב במועד של סוף הבאה, משיג שיעד תיכונן ופיתוח של מפעלי מים מורכבים כאלה, שאנחנו עוסקים בהם בעצם הימים הללו, אינו נושא הניתן להיערך בפרקי זמן קצרים.

מרבית הגידול בביקוש תבוא ממי ביוב מטהרים שיושבו לשימוש חקלאי, בעוד אשר מים שפירים, המ-שמים להשקיה, יופנו לצרכי גידול האוכלוסיה. דיי-ברתי על תוספת של 700 מיליוני מטרים מעוקבים ולא כללתי בכך את תוספת מים לחקלאות. נהפוך הוא: גם אם נשכיל ונצליח לפתח את כל מי הביוב, כ-350 מיליוני מטרים מעוקבים, ואת הכמויות שנותרו לפיתוח מי תהום ושטפונות, כ-150 מיליוני מטרים מעוקבים, עדיין יחסרו לנו כ-200 מיליוני מטרים מעוקבים כדי לעמוד בשיעור הצריכה הנוכחי לייצור חקלאי, שכיום הוא כ-1.2 מיליארד מטרים מעוקבים בשנה. המקור לגישור על פער זה בטווח הנראה לעין הוא אחד ויחיד: ייעול השימוש במים בחקלאות. החקלאות הישראלית גאה, ובצדק, על יעילותה בשימוש בגורמי

המים בכינרת בסוף 1979. המחקר נתפרסם זה עתה עליידי נציבות המים, מינהלת הכינרת, משרד הפנים והוועדה לתיכונן ולבנייה של רמת-הגולן. אצטט מ"תוכו רק כמה משפטים. היום יש באגן הכינרת כ-140,000 גפס וכרובה בעלי-חיים. אוכלוסיה זו "תורמת" שפכים בשיעור של 10 מיליון מ"ק בשנה לתוך הכינרת. 82 נדבר על העתיד: בעשור הבא תגיע כמות השפכים, אם לא נדע לטפל בהם כהלכה, ל-15 מיליון מ"ק שיישפכו לכינרת.

כדי לאסוף את כל השפכים הללו, לטטר אותם ולסלק את מי הביוב באגן הכינרת יש להפעיל 105 מערכות ביוב. אני רוצה לקבוע בצער, כמעט בבושה ובכלימה, שמדינת ישראל המתקדמת והנאורה מספקת לכינרת את הביובים של 49 מערכות ללא כל טיפול ב-82 מיתקנים קיים סילוק מוגבל; ב-46 מיתקנים יש טיפול גרוע; רק כ-10% מהלכות האגדתית של השפכים הנשפכים מישובי הצפון נמצאים בטיפול סביר. וה"תרומה" לזיהום מי הכינרת, המים שאנו שותים וחיים עליהם, היא "תרומה" משמעותית. ניתן לטפל בכל העניינים האלה ולפתח את הבעיות מבחינה טכנית. הדבר מצריך, לדעתי, כחצי מיליארד לירות מייד.

כפי שאמרתי, בנוסף לפגעים שיצרנו במו ידינו ירדו עלינו לאתרוגה השנים השתונות ביותר והן השפיעו במידה לא פחותה על מצב העניינים. אני חושב שהממשלה דנה ביום ראשון בנושא זה, וטוב עשתה שדנה בזה. אבל, חברי הכנסת, עלינו לזכור שאנחנו צורכים 1,650 מיליון מ"ק מים בשנה זו. זו כמות גדולה מאוד. שני שלישים מכמות זו צורכת החקלאות; את היתר — האדם והתעשייה. השאלה היא אם ניתן לקצץ בתצרוכת הזאת. העניין אינו פשוט כלל ועיקר. גוקב למשל את הפרדסים. הם במצב קשה מבחינת ההכנסות ממשק ההדרים. אם נקצץ במים או נייקר אותם — זה היינו-הך — ייפגעו המטעים הללו, הפרדסים ייונחו, האדמה הזאת תיפול קרבן לספקולאציות, ובאזור החוף, ברצועה הרגילה ביותר של מדינת ישראל מבחינת ההתיישבות העירונית שלנו, ייווצרו שטחים גדולים שבמקום פרדסים ייפכו למשטחי בטון, וספקולאטים לסוגיהם ודאי מחכים בכיליון עיניים להפוך את השטחים האלה למה שהם מעוניינים.

חברי הכנסת, בשלהי המאה הזאת עשוי הגידול השנתי בצריכת המים בישראל להגיע, בלי החקלאות, לכדי 700 מיליון מ"ק. האם נוכל להתמודד עם הצריכה הזאת, שהיא, אגב, נחלת העמים התעשייתיים כולם, ואימת המחסור במים קיימת במיוחד אצל העמים המתפתחים? לשם התמודדות עם הבעיה עלינו לתכנן מפעלים שאומדן ההוצאות שלהם בעשרים השנים הבאות הוא כ-35 מיליארד לירות. 35 מיליארד לירות לעשרים שנה כדי לעמוד בצריכה של האוכלוסיה הישראלית, החקלאות שלה ותעשייתה. ואינני מדבר על התפלת מים שכמעט ירדה מן הפרק בגלל מחירי הדלק והאנרגיה שאינם מאפשרים התפלת המים המלווים של הימים.

לפי עניות דעתי לא עשינו את הנדרש להיערכות המתבקשת. כבר מזמן היינו צריכים להפעיל מיתקני טיהור בכל הארץ. ישראל מפגרת בתחום זה למרות האזהרות של הכנסת מלפני עשר שנים. אמנם חלה

שה. זה אחד מן הנושאים המרכזיים שבהם אני עוסק, וחרף הצליל ששמעתי בדברך אני רוצה לומר לך ששנים רבות, לצערי, לא טופל נושא המים באותה רצינות שבה הוא מטופל כיום. הנושא הובא לפני שנתיים בקירוב לדיון בממשלה, נקבע או תקציב של מיליארד לירות בקירוב לשנה, בערכים של אותה שנה, הוצגה תכנית עשר-שנתית לפיתוח מקורות המים, אותם מקורות המים שעליהם אנחנו מדברים עכשיו, ותכנית זו מתבצעת. בנוסף לכך הבאתי שוב את העניין לדיון בממשלה ביום ראשון האחרון. שוב הוצגה חומרת המצב הן על-ידי והן על-ידי נציב המים, הוצג המצב לאשורו ומה עלול לקרות בעתיד. הממשלה שמעה את הסקירה הזאת. הבאנו זאת לדיון בממשלה כי נוכח הגזירות הכלכליות, שאין מנוס אלא לקבל אותן, רצינו לוודא שלא תהיה פגיעה בנושא החיוני כל-כך להמשך קיומנו והתפתחותנו. אני יכול לומר פה לחברי הכנסת שהרחקנו לכת ואמרנו כי נוכח המצב החמור ונוכח החיוניות המיוחדת של נושא זה אנו מבקשים כי אחת לשנה, כהחלטת ממשלה, תזמין הממשלה את נציב המים לדווח על המשך העבודות. אתה יכול אפוא, חברי-הכנסת עמאר, להיות רגוע לחלוטין. הטיפול נמצא בידיים נאמנות.

אני ממשיך: אני מקווה כי נדע להעניק לנושא את העדיפות הראויה לו בתנאי האקלים ההפכףכ שבו אנו חיים. הבאתי את תכניתו ומשאלותי בנושא זה לדיון בממשלה ושמחתו להיווכח כי הממשלה כולה ושר האוצר בכללה מודעים למשקלו הסגולי של נושא זה גם בעתות של מצוקה כלכלית.

אני מציע להעביר את הנושא לדיון בוועדת הכלכלה כדי שתוכל לדון בו על המכלול הרחב של העניינים שעל חלקם גם לא ניתן לקיים דיון במליאת הכנסת. כמובן, אם תהיה הסכמה לכך.

הי"ר מ. ל. מרון:

האם חברי-הכנסת תמיר מסכים להעברת הנושא לוועדת הכלכלה?

יוסף תמיר (הליכוד):
אני מסכים.

הי"ר מ. ל. מרון:

אני מעמיד להצבעה את ההצעה להעביר את הנושא לוועדת הכלכלה.

הצבעה

ההצעה להעביר את הנושא לדיון בוועדת הכלכלה נתקבלה.

הייצור הבסיסיים, ובנוסף על תרומתה הלאומית, החברתית והכלכלית היא עושה גדולות בשימושים ובשרי מורים של משאבי המים המהווים עד היום מכשיר ראשון במעלה להגשמת הציונות ופזורה האוכלוסית.

רבותי חברי הכנסת, נציב המים נקט השנה צעדים מכאיבים ביותר לצימצום מכסות המים ובשנים שחזונת לא יהיה מנוס מנקיטת צעדים כאלה. אך הפתרון היסודי, הבסיסי, להמשך התפתחותנו, לריבוי הטבעי, לקליטת עולים, להתיישבות והפרחת שממות הארץ, לייצור מזונות בשפע ולתרומה ליצוא הוא בפיתוח נמרץ ומואץ של מימיו, אשר כאמור יהיו רובם מי ביוב מושבים.

כנסת נכבדה, החלפת 25% מכלל המים השפירים המשמשים להשקיה בחקלאות והדרושים לצרכי שתייה במי ביוב היא מיבצע מקצועי ואירגוני מורכב ונטל לא קל על החקלאים, אך אם לא נשכיל לפתח את המקורות בכמות ובמועד הדרושים נפגע פגיעה קשה בערכים לאומיים, מדיניים, חברתיים וכלכליים שאין להם תחליף. הסכומים הדרושים להבטחת המקור החדש יוני כל-כך לקיומנו הם סכומים עצומים. אני ער לצורך לקבוע מחיר למים ההולם את עלותם ואת מצוקת המים, ואכן אנו עושים זאת. אך מעבר לכל אלה אני מקווה כי נדע להעניק לנושא את העדיפות הראויה לו בתנאי האקלים ההפכףכ שבו אנו חיים.

משה עמאר (המערך):

מי מטפל בנושא זה במשרד החקלאות? שר החקלאות עוסק בעניינים אחרים, כידוע. מי מטפל אי-פוא בזה?

שרי-החקלאות א. שרון:

חברי-הכנסת עמאר —

משה עמאר (המערך):

אני שואל ברצינות.

שרי-החקלאות א. שרון:

— חברי-הכנסת עמאר, הנושא שאנו עוסקים בו הוא נושא רציני ממדרגה ראשונה. אילו היית מסתפק בחלק הראשון של שאלתך היית באמת זכאי לחשובה רצינית. אבל הרי שאלתך, חברי-הכנסת עמאר, נשאלה מבלי שהיכית עד שאוכל להסביר את דברי. אילו הייתה שאלתך רצינית, הייתי צריך לענות לך בצורה רצינית, אבל לא זו הייתה מטרתך. אבל מאחר ששאלת ומאחר שאני מתחייב אליך כאל חבר הכנסת וגם כאל חבר, אענה לך: המטפל בנושא הזה הוא אני, יחד עם נציבות המים ונציב המים העומד בראש

3. התנהגות המשטרה בעת הפגנות אנשי השכונות

במחאה על המדיניות הכלכלית של הממשלה

צירלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, באחת מהצעות אי-האמון שהעליתי לפני חודשים מספר ציטטתי מדו"ח מבקר המדינה משנת 1979. תחת הכותרת "שיקים שכו"נות המצוקה" מספר לנו מבקר המדינה כי מבין שלוש

הי"ר מ. ל. מרון:

אנו עוברים עתה להצעה לסדר-היום של חברי-הכנסת צירלי ביטון: התנהגות המשטרה בעת הפגנות אנשי השכונות במחאה על המדיניות הכלכלית של הממשלה. רשות הדיבור לחברי-הכנסת ביטון.

דירה בחולון. ועל כן נכונה סיסמתנו: מתנחל אחד שווה שתי דירות.

את כל זה, או לפחות חלק גדול ממה שאמרתי כאן, מתחילים להביא תושבי השכונות. זאת, בנוסף לביטול הסובסידיות והקפיצה המפחידה במחירים של מוצרי היסוד, היתה הסיבה שאלפים מתושבי שכונות ירושלים נענו לקריאתנו ויצאו להפגנות ביום שלישי לפני שבוע.

וכאן אני מגיע לנושא הדיון הזה: זה שישם שבתות ויותר מפגנים חרדים בכביש רמות. החרדים מיידיים אבנים, לא נענים לקריאות המשטרה להתפור, פוצעים אזרחים ושוטרים, והכול מתקבל בסלחנות. יור עצו של השר בורג, מר לביא, נמצא במקום ההפגנות, ועל-פי עדויות עתונאים נותן הוא הוראות לשוטרים לנהוג ביד רכה כלפי המפגנים. לא שמענו כמעט על מעצרים. שימוש בגזא מדמיע? — חלילה. מה זאת אומרת? יהודים יפציצו בגזא מדמיע את אחיהם?

אדוני היושב-ראש, ההשתוללויות מגיעות עד כדי הכאות והתנכלויות לאזרחים שלווים שעברו קצת את המאה ה-14 וחיים שלא על-פי הכללים המקובלים במאה ה-20. אזרח שישב במכוניתו עם בחורה הוכה נמרצות ונוקק לאישפוז בבית-חולים. לא היו מעצרים, המשטרה חזרה קרת. אנשי גוש-אמונים, בניגוד לכל חוק, משתלטים על אדמות לא להם. אין תגובה. נשות "הדסה", שכאן מעל במה זו הובטח לנו שיפוננו, נמצאות עד עצם היום הזה בניגוד לחוק בבית "הדסה". מעצרים? — חלילה. פיי נוי בכוח? — חלילה. משטרת ישראל לא תרים יד על יהודי.

לעומת זאת, כשיצאו תושבי השכונות להפגנות, לא בדרישה להקצות עוד מיליונים לשכונות, לא חוד השתלטות על אדמות לא להם — נכון, זה נעשה בלי רשיון ותוך חסימת כבישים, אבל האם זה מצדיק את ההשתוללות חסרת הרסן של המשטרה, כאשר מנגד ניצבת הסלחנות כלפי כל מי שהזכירתי?

אביא כאן דוגמה שאפילו השר בורג לא יוכל להתכחש לה ואשמח לשמוע מפי כבוד השר את ההסבר לכך: נחסמו כמה שכונות בעת ובעונה אחת, ביניהן שכונת מוסררה. כוח משטרה שהגיע למקום הסכים להישאר מרחוק, בטוח עין, ולא להיכנס לתוך השכונה. התוצאה — אף אבן אחת לא נזרקה במוסררה, אף מכונית אחת לא נפגעה, אף שוטר אחד לא נפצע. כעבור שעה וחצי נענו התושבים לקריאת תנו והתפורו בשקט לבתיהם, תוך שהם מכבים את כל האורות בשכונה, כאות מחאה. לעומת זאת, בשכונת שמואל הנביא ובקטמונים התפרצה המשטרה באלות אל תוך ההמון, תוך זריקת פצצות גזא מדמיע והחלה להכות בתושבים. התושבים הוועמים, שזה עתה נודע להם עד כמה עמוק החתך בבשר החי שלהם, הגיבו על אלימות המשטרה, ומי חושב שיכול להיות אחרת רק משלה את עצמו.

רבתי אתר הכנסת, ניצב איבצן נפצע בהפגנות והיה מאושפז. אני מצטער על כך ומאת לו החלמה מהירה. אולם הרשו נא לי לספר לכם למה ואיך הוא נפצע. בעיצומן של ההפגנות הזרימה המשטרה כוחות לכיוון הקטמונים. אני, שהייתי שם ודיברתי אל הת-

שים השכונות שאושרו לשיקום דנה הוועדה, עד למועד סיום הביקורת בינואר 1979, באישור תכנית לשתי שכונות בלבד. דבריו החמורים של מבקר המדינה נש-ארי ללא תגובה. גם לאחר שהתרעתי על המגמה ההר-לכת וגוברת לקצץ בפרוייקט שיקום השכונות לא נעשה דבר על-ידי הממשלה ואף לא קיבלנו כל הסבר בנושא. אתמול הודיע לנו שר האוצר — כפי שרגילה הממשלה להודיע לכנסת הודעות חשובות — דרך אמצעי התק-שורת על כוונתו להקפיא את התכנית לשיקום השכ-נות. קצת קשה לי להבין את ההגיון, אם יש בכלל הגיון, מאחורי מעשיה של הממשלה הזאת. הרי עשי-תם כל מה שאפשר כדי לשמור על שלמותם. מכרתם את התיקון בחוק ההפלות, הצבתם עוד סגן לראש הממשלה, נכנעתם ואתם ממשיכים להיכנע ללחצי גוש-אמונים, כל זאת כדי לשמור על הקואליציה.

והנה בא השר הורביץ ומודיע על תכניתו להק-פיא את פרוייקט השכונות, וזאת גזכא איום ברור, או אולי לא כל כך ברור, של הפרופסור יגאל ידן ושל שר העבודה והרווחה, להתפטר אם יוקפא הפר-וייקט. אחת מן השתיים: או שהשר הורביץ לא הת-ייחס ברצינות לאלימיהם של פירורי ד"ש, או שלשר הורביץ לא איכפת שהסכין הארוכה החותכת בבשר החי תחתך גם את פרוייקט השכונות, ואפילו במחיר החיתוך בבשרה המת של ד"ש, ובלבד שיוכל להגשים את תכניתו.

אני מבין שיש לשר האוצר עוד בעיה: לפי פיר-סומים בעתונות נאספו למעלה מ-60 מיליון דולר על-ידי יהודים בחוץ-לארץ למטרות הפרוייקט. מר דולצין הסביר שאי-אפשר להשתמש בתרומות אלו לשום מט-רה אחרת חוץ מפרוייקט השכונות. אבל אין מה לה-שוש, אתם בוודאי תמצאו איוון נוסחה שתכניס את ההתנחלויות תחת הקריטריונים של פרוייקט השכונות ו-60 מיליון הדולר בוודאי יופנו לשם.

אורי אבנרי (מחנה שלי):
למה אתה נותן להם רעיונות?

צירלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
למה אני לא נותן רעיונות? אני כל הזמן נותן רעיונות. אני מציג את המדיניות של השלטון ואחר-כך אני נותן גם רעיונות.

וכיוון שהגענו להתנחלויות, מלה אחת לשר הור-ביץ: כששאלתי אותו איך מסתדרים הקיצוצים עם הקצבת מיליונים להתנחלויות, ענה לי שיותר זול לב-נות בתים בשומרון מאשר בחולון. ובכן, כפי שא-מרתי אז הריני אומר גם היום לשר הורביץ שהוא טועה ומטעה. היום התפרסם בעתון "הארץ" מחקר של היועץ הכלכלי של המערכת בנושא זה. על-פי המחקר עולה למשרד הבינוי והשיכון בניית דירה בת 69 מטר מרובע בשומרון 1,630,000 לירות. לעומת זאת, דירה בת 72 מטר מרובע בבית דירות ממוצע בראשון-לצ-יון עולה 765,000 לירות בלבד. איני יודע אם במחקר זה הובאו בחשבון ההוצאות שיש למדינה להכשרת כבישים ותשתיות להתנחלויות, לשמירה שמציב צה"ל, להספקת השירותים ועוד. לא אטעה אם אומר לאדוני שר האוצר כי דירה בשומרון עולה מחיר כפול ממחיר

מצטט: שלא יחשוב לו אותו חבר הכנסת המארגן הפגנות וחסינותו תעמוד לו. לא על כל דבר יש חסינות."

אני שואל אתכם, רבותי חברי הכנסת: מה זה אם לא איום מפורש נגדי ומתן היתר לשוטרי של מר בורג לפרובוקציה נגדי? ממתי מוסמך השר בורג לקבוע חסינותו של מי תוסר ושל מי לא? מה על ועדת הכנסת? מה על היועץ המשפטי לממשלה? השר בורג הוא מעל כל אלה? אני מבטיח לך, אדוני השר, שהתקריט הזאת תהיה הבומלאנג הגדול ביותר של משטרת ישראל. הציבור ידע, שאם אחם מסוגלים לפברק אשמה נגד חבר הכנסת, על אחת כמה וכמה שאחם מסוגלים לעשות זאת נגד אזרח מן השורה.

ולבסוף, חברי הכנסת, רק כמה מלים על אלימות בכלל ועל הדרך שבה היא נוצרת: מי שראה שלושם בטלוויזיה את הסרט "קובי ומלי" הבין זאת. מי שצפה בסרט ראה את הדילמה של הצעיר והצעירה, את נס-יחנותיהם לצאת מתוך אותה ביצה עגומה ואת ההתפרצות האלימה שהיתה תולדה של רגשות מעורבים, של תיסכול ושל זעם. אלפי קובי ומלי כאלה נמצאים בשכונות, אלפים שרצים לצאת ממעגל הקסמים הזה, בלי שניתנות להם כל האפשרויות. הקיצוצים בתקציבי הרווחה והסעד, הסכנה של פיטורי עובדים סוציאליים במסגרת הקיצוצים והקפאת פרויקט השכונות מצמיחים רק עוד קובי ועוד מלי, ואתם יושבים בשקט. אדוני היושב-ראש, כאן טמונה הסכנה לעם הזה. ההתפרצויות הן תוצאה של לחץ מצטבר, ואוי לנו כיצד ניראה כששסתום הבטחון לא יוכל לעצור עוד את הלחץ. המצב נעשה הרבה יותר חמור מאז מלחמת ששת הימים. הכיבוש הממושך השחית כל חלקה טובה בארץ. השלטון על עם אחר מוליד גורמות וערכים מסויימים, כאלה שלא ידענו קודם לכן. אותו שוטר משמר הגבול שהשליט סדר ביד חזקה בעזה, הוא אותו שוטר שהשליט סדר ביד חזקה בקטמונים. אם היה לו מותר לשבור ראש של ערבי, הוא רואה כמודק לשבור ראש של יהודי. נגד כל אלה אני מתקומם — נגד העיוותים בהלך המחשבה, נגד שטיפת המוח האר-סיית ונגד הדברים שלקראתם מובילות אותנו התופעות הללו.

אני מציע לכנסת לקחת את דברי לתשומת-לבה. מה שקורה פה חמור מאוד, ואני מקווה שהשר יסכים לקיים דיון רחב ומקיף בנושא במליאה.

ד"ר מ. ל. מרון :

רשות הדיבור לשר הפנים, לתשובה.

שר הפנים י. בורג :

אדוני היושב-ראש, כנסת צבדה, קיים חוק חסינות לחברי הכנסת, אבל לא קיים חוק המכריח את חברי הכנסת לקבל את קודמי כאן בחור שה תמים ולפי התיאור שלו בצבעים של שחור ולבן.

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

יש ארבעה עורכי-דין אדוני השר, ויש שני עובדי דים של בית-המשפט העליון המוכנים להעיד שבמקרה זה היתי יותר משה תמים.

שבים, ניסיתי למנוע את העימות עם המשטרה. התור שבים הוועמים רצו לצעוד לעבר ביתו של ראש הממשלה, אולם המשטרה התנגדה בכל תוקף. ניסיתי לדבר עם מר איבצן, אולם הוא צעק עלי, איים ודיבר בזיל-זול. זאת ליד התושבים שהקיפו את מר איבצן ואותי, התנגדו לצורת הדיבור שלו אלי תוך שהם אומרים לו: איך אתה מעז לדבר אל חבר הכנסת? התבייש לך. כשרק התרחקתי מהמקום מספר צעדים, זרק כפי הנראה אחד התושבים אבן שפגעה במר איבצן ופצעה אותו. אינני מצדיק התנהגות כזאת, אולם אילו היה מר איבצן מדבר באדיבות, אילו היה מוכן להקשיב לרשמי הציבור, ייתכן שלא היתה קורית התקריט הע"גומה הזאת.

גם אנשי "שלום עכשיו" הפרו את תנאי הרשיון במוצאי-שבת וצעדו לעבר ביתו של ראש הממשלה, אבל כלפיהם הרי לא תעו המשטרה להפעיל כוח. כלפי האינטלקטואלים, כלפי האשכנזים, לא מתנהגים כפי שמתנהגים כלפי פועלים שחורים. אל תטעו בכ" ונות הדברים שלי: אינני חושב שהמשטרה היתה צריכה להפעיל כוח נגד אנשי "שלום עכשיו", אלא שכך היתה המשטרה צריכה להתנהג גם כלפי תושבי השכונות.

באותה הפגנה הצטרף גוש של "פנתרים שחורים", תוך שאנו משתלבים בהפגנה תחת הנהגתם של אנשי "שלום עכשיו". מכל האלפים שעמדו על הכביש זה-מדרכות, אנחנו הפנתרים עמדנו על המדרכה. אולם זעם המשטרה הופנה רק אלינו. תוך צעקות ואיומים מעצר ביקשו קצינים בכירים שאנחנו, הפנתרים, נע"בור לתוך הגן. אלפים עמדו על הכביש, אבל הפנייה היתה רק אלינו. היו שם עתונאים ואנשי רוח שראו את היחס המשפיל של המשטרה כלפי תושבי השכונות. אני התווכחתי עם מפקד המרחב ומחיתי נגד היחס הזה. כתגובה, ביום ראשון, ביטל מפקד המרחב רשיון להפגנה שנתן לנו ושהיתה אמורה להתקיים אתמול בירושלים. זאת לאחר שהפגנו כרוזים בין תור שבי השכונות. המשטרה רצתה שנפגין ללא רשיון ושתהיה לה לגיטימציה לשבור לנו את הראש, לעצור אנשים ולהשחיר את פנינו בציבור. אנחנו ביטלנו את ההפגנה במאמצים רבים. התושבים רצו לצאת להפגין ללא רשיון. הם ידעו שהובטח לנו רשיון והיו ממורים על הפרת ההבטחה.

ומקרה אחר, אדוני היושב-ראש, שאני בטוח כי חברי הכנסת שמעו עליו — על הפרובוקציה השפלה ועל עלילת הדם שמנסה המשטרה להעליל עלי: אני סטנטי לשוטר. ממש מצב אידיאלי. אחרי הפגנות האלימות, לפי דברי המשטרה, בא חבר הכנסת האלים ומכה שוטר מיסכן. ומה עוד? — יש חמישה שוטרים ואזרח אחד המעידים שראו אותי כשאני מכה. כך הודיעה המשטרה בהודעתה הראשונה לכלי התקשורת. כיום מסתבר שנתורו מהחמישה רק שלושה שוטרים, ואילו האזרח נעלם. אלא שהמשטרה שכחה לציין שיש גם ארבעה עורכי-דין ושני עובדים של בית-המשפט העליון האומרים: לא היו דברים מעולם. ומתי קורה כל הסיפור הזה? — היו אחרי שהשר בורג מאיים עלי בראדיו. ביום רביעי, ה'21 בחודש, בעת שביקר את מר איבצן בבית-החולים, אמר מר בורג — ואני

שר-הפנים י. בורג :

שר-הפנים י. בורג :
תסלח לי, זה בידך, לא בידי. תרשה לי, אתה לא תסלח.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
על מה לא תעמוד לו חסינותו? הרי אתה לא נכחת, לא בחנת, לא בדקת. אם כן, למה אתה מעלה את הנושא? למה אתה מבקש להסיר את חסינותו?

שר-הפנים י. בורג :

אדוני היושב-ראש, אם זה בשביל הבמה כאן, בבקשה, אבל אם זה למען העניין — —

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
למען העניין.

שר-הפנים י. בורג :

— — אם זה למען העניין, הרי יש דבר פשוט ביותר: הסרת חסינות נעשית אם המשטרה או גורם משפטי, יועץ משפטי, פונים ליושב-ראש הכנסת. היתה פנייה כזאת? לא. נשאלתי מה אעשה לחבר כנסת מסויים. אמרתי: הכול לפי החוק. על זה אתה מת-רגז?

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
לא, דיברת על הסרת חסינות, וזה אסור.

שר-הפנים י. בורג :

אתה יכול לתת תשובה אחרת, אבל אני לא.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אתה דיברת על הסרת חסינות.

שר-הפנים י. בורג :

בהחלט, אם יש הוכחות.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
לא, הוא לא דיבר.

שר-הפנים י. בורג :

סלח לי, הרי מה שאתה אומר זו שטות, שטות גמורה.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
לא, אתה יודע שהאיומים שלך הם שטות.

שר-הפנים י. בורג :

זו שטות עם אחוז מסויים של רשעות, ואני רוצה לומר מדוע. כל בר-בשר יודע ואתה כמוני — כמוני, כמוני, כמוני — שהרי אנחנו חברים בכנסת גדמה לי מאז הכנסת הראשונה, ובמשך שלושים שנה, מאז נבחרנו בינואר 1949 למדנו, ברוך השם, ששום דבר כמו הסרת חסינות אינו יכול להיעשות בלי פנייה, וכמובן, הפנייה צריכה להיות מבוססת על משהו. האם נהגתי אחרת אי-פעם בחיי?

עכשיו לתיאור העניין שאציע להורידו מסדר-היום. למשטרת ישראל יש מדיניות קבועה כלפי הפרות סדר. הדברים שרומים בפקודת המשטרה, בסעיפים 153, 154, 156, אינני רוצה להלאות את הבית. מה קרה? — ב-20 בנובמבר 1979 היו התקלהויות של מאות מפ-גנים. הם חסמו את התנועה, הבעירו צמיגים, יידו

יש אלפי עורכי-דין, ואנחנו נתייחס מייד לכל דבר לחוד.

אני פטור מלעמוד כאן ולהתייחס לאותם דברים שאמר כאן חבר הכנסת בנוגע לשרים אחרים — נדמה לי שר הבינוי והשיכון ושר האוצר. מזה אני פטור. בזה הרגע אני גם פטור — באשר זה לא הנושא העי-קרי — מלבוא לכאן ולנמק מה השקפת הבטחון שה-ממשלה הזאת דוגלת בה וכמה אינה נכונה וכמה מסיתה ומדיחה ההשוואה של אותם מקומות, שצריכים לשמש טבעת מגן לפי השקפתנו, — ותושבי ירושלים יודעים מה נתן להם גוש-עציון ב-1948 — עם מקומות אחי-רים. לכן כל ההשוואה של מחירי דירות במקום אחד עם מחירי דירות במקום אחר לא רק שהיא שטחית אלא היא גם רעה, מסוכנת, מסולפת ומסלפת.

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

שר האוצר עשה את ההשוואה הזאת, ואנחנו אי-מרנו בצורה הברורה ביותר שכל מתנחל מקבל שתי דירות.

שר-הפנים י. בורג :

אני יודע. לזה אני מתכוון כשאני אומר שזה גם מסולף וגם מסלף, כי אינך יכול להשוות, אבל אינני רוצה להיכנס אתך לוויכוח בנושא הזה. יש במה אחרת ויש פארטנרים אחרים לוויכוח הזה בנושא: מה התפיסה הבטחונית וכיצד צריך לנהוג.

בהודמנות זו אני גם רוצה לומר מה השקפתי, ולפרטים נגיע מייד. ירושלים, לפי מסורת ישראל, צריכה להיות עיר שלום, וכל מי שמרכז את כל ההפ-גנות בירושלים, את ההפגנות מול דירת ראש הממ-שלה, מול הכנסת וכדומה, אינו עושה טובה לא לעניין ולא לעיר.

המשטרה עובדת קשה, ללא משוא פנים ומתוך סיכון, וכאן שמענו שאילו היה מר איבצן מדבר בצורה אחרת עם חברי-הכנסת ביטון, הלסת לא היתה נסדקת ולא היה נזקק לניתוח. אני מוחה נגד תיאור זה של עניינים, נגד מתן ציבוע של צבע למאורעות. מצדי לא אסכים שהמשטרה תתערב בעניין זה בתור צד. היא צריכה לשמור על חוק וסדר. לא מלחמת עדות, לא מלחמת עמים, לא מלחמת גזעים, לא מלחמת מעמ-דות. הממשלה צריכה לשמור באופן שווה על החוק ועל הסדר.

ועכשיו, מה אמר השר בורג בשעה שביקר אצל מפקח המחוז, מר איבצן, שנפצע, ותוך מספר שבר-עות נדע אם הניתוח הועיל או לא. אמרתי שננהג לפי החוק. אם החוק יוכיח שחבר הכנסת פעל נגד החוק, הוא ייקרא לסדר. אם אין עדים, הוא לא ייקרא. בינתיים, ברגע שאמרתי: לפי החוק, נופלת כל טענה, וזו סתם קצפת של מים לא נקיים.

מכל האנשים המדברים על אלימות והפונים אלי בשמי ובאופן אישי אתה האחרון הרשאי לעשות זאת.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

אדוני השר, נכון שאתה איימת להסיר את חסי-נותו?

מאיר פעיל (מחנה שלי):
אני לא מציע.

היו"ר ח. גרופמן:

סליחה, מה זאת אומרת? אני מבקשת לא לרשום זאת בפרוטוקול.

מאיר פעיל (מחנה שלי):

עצם פליטת הפה של סגן שר הבטחון על מי שפסול לעדות מעידה על הלך רוח. אנחנו שומעים טענות רציניות מפי חבר-הכנסת צ'רלי ביטון על איפה ואיפה, על יחס מתון לאנשי גוש-אמונים, על יחס מתון להפגנות החרדים ברמות, על יחס מתון לאנשי ימית שהפגינו על-יד ביתו של כבוד ראש הממשלה, על יחס מתון לאנשי "שלום עכשיו" שהפגינו — ל" עומת יחס חריף וקשוח לאנשי שכונות. ההתבטאות של סגן שר הבטחון מרמזת על חלק מן הלך הרוח.

היו"ר ח. גרופמן:

הביטוי לא נרשם בפרוטוקול, חבר-הכנסת פעיל.

זרח ורהפטיג (חזית דתית לאומית):

— — — זה לא ביטוי אנטי-פארלאמנטארי.

תופיק מזכי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

אותו הדבר הוא יכול להגיד על שר הפנים.

היו"ר ח. גרופמן:

חבר-הכנסת ורהפטיג, יש עוד פסוק הנוגע למי שפסול לתת עדות.

מאיר פעיל (מחנה שלי):

חבר-הכנסת ורהפטיג, אני מודה לך על שהצלחת ברוב חכמה יהודית לעדן את קריאת-הביניים של סגן שר הבטחון וצריך לשבח אותך על כך.

בקיצור, מה רוצה יהודי כמוני? היתה אלימות בשבוע שעבר בירושלים, בירתנו. נשפך דם יהודי, נשפך רכוש. ודאי יהיו משפטים. הנושא רציני, ללא כל ויכוח. העניין עלה בשיבת הממשלה, כך שמענו, בוויכוח בין שני שרים, כשדנו בנושא זה. מה המס' קנה? אני מקווה שלא עברנו לעידן חדש או לא חיי' דשנו עידן ישן. הנושא הוא חשוב למדי, רציני למדי; הן טענת הקיפות מצד שכונות העוני והן הטענה של המשטרה על אלימות מופלגת.

מה יותר פשוט מאשר להעביר את הנושא לוועדת הפנים של הכנסת, שתשב על המדוכה ישיבה אחת, שתיים או שלוש, אפילו חברר מה קרה, יביאו לפניה את יומני האירועים של המשטרה, ישמעו עדויות מספר כהנה וכהנה, תביע ועדת הפנים את דעתה, תניח לנו את גייר מסקנותיה על שולחן הכנסת — — —

מרדכי אגלרכלי (התנועה הדמוקרטית):

ביקרתי יום לאחר מכן במעצר בירושלים, לצערי ראיתי שם ילדים גילאי 14-15. אינני יודע מה הם עושים.

מאיר פעיל (מחנה שלי):

הנה, כבוד השר, עוד תגא דמסייע האומר זאת. מה אני מציע? ייתכן שהכנסת אינה פרום מתאים לדיון בנושא זה. הבה נסכים להעביר נושא זה לדיון

אבנים על מבנים, על כלי רכב, על אנשי המש" טרה. 15 שוטרים נפצעו, אחדים אושפזו. מה קרה כאן?

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

אדוני השר, הבאתי לדוגמה את מוסררה. בבקשה תתייחס אליה. הדוגמאות שהבאתי היו של מוסררה, הקטמונים ושמואל הנביא. אתה לא היית שם. למה במוסררה לא נזרקה אף אבן אחת?

שר-הפנים י. בורג:

תסלח לי, אי-ההגיון שלך לא יכול להרשים. הוא אומר כך: במקום שלא היתה משטרה, שם היה בס"דר, ובמקום שהיא לא התערבה היה שקט.

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

היתה משטרה, אבל היא לא הכתה אנשים.

שר-הפנים י. בורג:

אני מוכרח לתת אמון במפקדים היודעים מתי להפ" עיל כוח ומתי לא. אם, למשל, כלי רכב נפגעו, אנשי משטרה נפצעו, נגרם יציף שמשות בסניף בנק דיסי- קונט בצומת הרצוג, זה מרחק מסויים ממוסררה, הוצתה גידידת משטרה — — —

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

זה כבר היה אחרי שהיו למעלה מעשרה עצורים ומאות אנשים שקיבלו מכות. השר, פשוט, לא מעודכן במה שקרה שם.

שר-הפנים י. בורג:

אתה מעודכן היטב במה שקרה ומי עשה זאת.

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

ודאי שאני מעודכן. הייתי שם.

שר-הפנים י. בורג:

מורי ורבותי, העובדות הן כל כך ברורות כמו פציעת שוטרים, כמו הצתת גידידת משטרה. על כך צריכים אומץ רוח רב מאוד כדי לבוא לכנסת ולהציע דיון.

אני מציע לכנסת להסיר את הצעתו של חבר-הכנסת צ'רלי ביטון מסדר-היום.

היו"ר ח. גרופמן:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת פעיל, להצעה.

מאיר פעיל (מחנה שלי):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אני בא לה" ציע להעביר את הצעת חבר-הכנסת ביטון לדיון בוו" עדת הפנים של הכנסת. אני רוצה לנמק בקיצור. אנחנו שומעים מצד אחד טענות של המשטרה שהת" פרסמו והן נתמכות בעובדות: ניצב איצן נפגע על- ידי לבנה בלסת ושוכב בבית-החולים — אני מאחל לו מכאן החלמה; גידידת נשרפה; פרצו לסניף של בנק; הדליקו צמיגים. אלימות במלוא מובן המלה.

שמענו היום את דברי חבר-הכנסת צ'רלי ביטון על אלימותה של המשטרה בקטמונים.

מנן שר הבטחון מ. צפורי:

אתה יודע מי פסול לעדות.

הצבעה

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-
היום של הכנסת — מיעוט
בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בס-
דר-היום של הכנסת — רוב
ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום
של הכנסת נתקבלה.

הי"ר ח. גרופמן:

עכשיו נצביע על ההצעה להעביר את הנושא ל-
וועדה.

הצבעה

בעד ההצעה להעביר את הנושא לדיון
בוועדה — מיעוט
נגד — רוב
ההצעה להעביר את הנושא לדיון בוועדה לא
נתקבלה.

4. הסכנה של הכרה אמריקנית ואירופית באש"פ

רחוקות מעמדות ישראל יכולה להסתדר אתן. הוא
הוגדר כמי שהרחיק לכת בעמדותיו ובמגעיו.

המפלות הראשונה המיידית עומדת לקרות באיר-
פה. צרפת ובעקבותיה איטליה ובלגיה, ולא הרבה מא-
חור וולאנד וגרמניה, עומדות בתור, ומדינות ידידותיות
כמו חנמארק וגורביה יש בהן התפתחות קשה מאוד
מבחינת מדינת ישראל בחודשים האחרונים. אני מאוד
חרד שאין מודעות מספקת, ורק לאחרונה שמעתי הער-
כות מסוימות שאולי בצרפת נעצר העניין. אני חושב
שזו אשליה. בצרפת, בגלל התפתחות פנימית הנוגעת
יותר למהלך של המפלגה הקומוניסטית הצרפתית, אולי
כדי להביך את ממשלת צרפת, חל עיכוב בהזמנת ערא-
פאת. אבל ממשלת צרפת עושה מאמצים גדולים מאוד
כדי ליצור תנאים שבאמצעותם יוכלו לעשות את הבי-
קור הרשמי, ומוטב לדעת את ההתפתחויות והעובדות
כהוויתן.

תופים טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
מתי אתם תסיקו מסקנות?

מיכאל חריש (המערך):

תרשה לי לתאר את הדברים לפי שיטתי.

תופים טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
המסקנה היא שצריך להידבר עם הפלשתינאים ב-
אמצעות אירגון השיחורור הפלשתינאי. זו היום עובדת
החיים.

מיכאל חריש (המערך):

הייתי מקבל זאת, ואתה יודע שאני מכבד אותך,
אבל הייתי מקבל את דבריך הרבה יותר ברצינות לו
היית קם ודורש מהם לבטל את האמנה הפלשתינאית.

בוועדת הפנים. ידונו בניחותא. יניחו לפנינו מסקנות
ונדע מה היו פני הדברים. אני מניח שזאת הדרך
הטובה ביותר שבה יכולה הכנסת להתערב כדי לנסות
ולמנוע התפרצויות נוספות של אלימות שתתגלענה,
כנראה, בעתיד הקרוב, אם הפערים החברתיים-כלכליים
ליים יוסיפו להרחיב ולהעמיק, כפי שהמשטר הזה מדר-
דרמו.

הי"ר ח. גרופמן:

חברי הכנסת צ"ל ביטון, האם אתם מסכים שה-
צעתך תועבר לדיון בוועדה?

צ"ל ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אני מציע דיון במליאה, כי זה דבר חמור מאוד
ומנסים לטשטש אותו.

הי"ר ח. גרופמן:

חברי הכנסת, לפנינו שלוש הצעות: הצעה אחת
— לדון בעניין במליאה; השנייה — להוריד את
העניין מסדר-היום; והשלישית — להעביר את הענ-
ין לוועדה. קודם-כול אעמיד להצבעה מי בעד ההצעה
שהנושא ייכלל בסדר-היום של הכנסת.

הי"ר ח. גרופמן:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצעה הבאה בסדר-
היום: הסכנה של הכרה אמריקנית ואירופית באש"פ.
רשות הדיבור למציע, חבר-הכנסת מיכאל חריש.

מיכאל חריש (המערך):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, הסכנה שאני
רואה בעקבות ביקורי באירופה, וכן גם בעקבות מעקב
אחרי ההתפתחויות בעולם, היא שתהיה הכרה אירו-
פית ומאוחר יותר הכרה אמריקנית באש"פ, בלא ש-
אש"פ יידרש לשנות את עמדתו כלפי ישראל ובלא
שיפסק את הטרור. אני חרד מאשליות של ידידי
ישראל דווקא, ושל אחדי ישראל אשר בעבר התנו
את ההכרה באש"פ בשינויים באש"פ, ועכשיו התחילו
להגיע להתפתחות האומרת: הבה נכיר קודם באש"פ
ואולי באמצעות ההכרה נביא לשינוי.

לצערי, יש להתרחשויות בישראל ולממשלת ישראל
חלק גדול בשינוי הזה לרעה בהתפתחויות. ואני חרד
שהתופעה הזאת של הכרה בלי לדרוש את השינוי
תלך ותתפשט. אותם ידידים של ישראל שלוחצים לכי-
וון הזה של הכרה ללא שינוי ודאי היו צריכים להיות
מאוד מודאגים מהעובדה שטרטאווי הודח מההנהגה של
אש"פ, אותו טרטאווי הפועל באירופה, אני מוכרח
לומר בהצלחה גדולה ובקירבה גדולה עם האנשים
האלה.

אורי אבנרי (מחנה שלי):

זה, פשוט, לא נכון. זו ידיעה לא נכונה.

מיכאל חריש (המערך):

יש לי ידיעות אחרות. אבל, לדעתי, ללא ספק
נוצרו לאיש קשיים בתור אש"פ, שאף שעמדותיו

חברת ל' ישיבה רציו
— הצעות לסדר-היום —

תופיק מדבי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
זה לא רציני.

מיכאל חריש (המערך):
אנשים שנשלחים לפעולות מחונכים על-פי האמנה
הפלשתיאית.

תופיק מדבי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אתה יודע מה עמדת אש"פ היום בקשר לסיכסוך
ולפתרון הבעיה: שתי מדינות זו בצד זו. זו העמדה
של אש"פ. כל התחמקות מזה היא סתם — — —

היו"ר ח. גרסמן:
חבר-הכנסת טובי, אני מבקשת להפסיק.

(חבר-הכנסת מ. סבידור קורא קריאת-ביניים)

מיכאל חריש (המערך):
רבותי, אם נצטרך לשפוט את אש"פ כרגע —
ואני אומר זאת לידידיו הטובים — נצטרך לעשות
זאת על-פי ההצהרות של הדוברים הרשמיים של אש"פ.
אין דרך אחרת אלא לשפוט לפי ההצהרות של דוברי
אש"פ. אני מוכן לתת לכל אחד אוסף הודעות של
דוברים מוסמכים יותר מאשר אלה היושבים כאן — — —

מאיר פטיל (מחנה שלי):
אני מבקש לשאול שאלה.

היו"ר ח. גרסמן:
לא. חבר-הכנסת חריש איננו מסכים.

מאיר פטיל (מחנה שלי):
חבר-הכנסת חריש, יהיה לך קל להשיב על השאלה.

מיכאל חריש (המערך):
אתה לא נותן לי להגיע לעניין.

היו"ר ח. גרסמן:
חבר-הכנסת חריש, דבר, אתה לא חייב לענות.

מיכאל חריש (המערך):
על-פי הדוברים המוסמכים — אין שינוי.

מאיר פטיל (מחנה שלי):
נניח שהם צודקים.

היו"ר ח. גרסמן:
אמרת שאתה יכול לשאול רק ברשות הנואם.
איני מסכים שתקום ככה ותדבר.

(חבר-הכנסת מ. סבידור קורא קריאת-ביניים)

מיכאל חריש (המערך):
חבר-הכנסת סבידור, כאשר אבקש אותך להיות
הדובר שלי, תגיד.

על-פי אותן הצהרות רשמיות וגם בלתי רשמיות
כפי שהושמעו בוועידת הבאנה ובמקומות אחרים אי-
אפשר לנהל מדיניות אחרת, אבל גם אי-אפשר לנהל
מדיניות המתעלמת מן ההתפתחויות בעולם.

ועכשיו, לאותן עובדות שהזכרתי לגבי אירופה,
אני מציע להוסיף עובדה אחת: יש מעורבות אמרי-
קנית מרחיקת-לכת בהתפתחויות באירופה. יש בארצות-

הברית ויכוח לגבי העמדה כלפי אש"פ. יש גורמים
רציניים שרוצים את הקשר עם אש"פ אבל כתוצאה
מהמצב הפוליטי בארצות-הברית אין גורסים כך. אותם
גורמים פועלים באירופה כדי להביא את האירופים
להכרה באש"פ, כדי להשתמש בזה לאחר הבחירות
בארצות-הברית לצורך הכרה אמריקנית. אלה עובדות
שצריך להוסיף עליהן את ההתפתחויות באמריקה ה-
לאטינית, שגם שם יש מתקפה רצינית מאוד ומוצ-
לחת של אש"פ לעומת שיתוק ישראלי. כל הדברים
האלה מביאים למצב שצריך לבדוק אותו היטב. דיפ-
לומאטים ישראלים שעובדים בכשרון, ומשרד החוץ ש-
עושה מאמצים גדולים מאוד, אינם מסוגלים לעמוד
מול מצב זה לאור המתרחש בממשלת ישראל ולאור
פעולותיה של הממשלה. דיפלומאט ישראלי הגדיר את
מצבם של הדיפלומאטים הישראלים בתור קרב מהסס,
והסביר שהכוונה לקרב שבו המטה איננו מנהל את
המלחמה — ודבריו היו מכוונים לממשלה — ולמצב
שהמטה איננו יודע מה מתרחש בחזית, וגם בזה הת-
כוון לממשלה. כאשר דיפלומאט ישראלי הולך להסביר
באירופה, מצטטים כנגד זה את דברי שר החוץ כאשר
משה דיין היה שר החוץ, או את שר הבטחון או את
אריק שרון או את פעולות גוש-אמונים בשטחים. ואז
נוצרת אווירה שמצד אחד הסכמי קמפ-דייוויד נתנו
כמה ביטויים להכרה בפלשתינאים אבל הפעולות של
הממשלה הן דבר מנוגד לזה ונוצרת תדמית של מרמה
מוחלטת, של הרגשה שיש פה מהלך של כוונה לרמות
את העולם. ורק אנו שיודעים איך הדברים מתנהלים
בשלומיאליות יודעים עד כמה כל ההתפתחות כזו איננה
מתוכננת.

מה הסיבות להתדרדרות הזאת? קודם-כול מסע
מאוד מתוכנן ומתוחכם של אש"פ במקומות האלה,
ניצול של כל אפשרות בצורה מאורגנת, אמירת הדברים
המתאימים לכל זירה וזירה, גם אם יש הבחנות. המקרה
האחרון היה באיראן. אינני מאמין שאש"פ היה שותף
למתרחש באיראן, אבל כאשר קרה מה שקרה שם
היה נסיון לבצל את דעת הקהל לטובת אש"פ כמתווך.
אגב, בנקודה הזאת, כאשר הגשתי את הצעתי לסדר-
היום היתה פנייה אלי מגורמים מוסמכים לדבר בזה-
רות על ענייני איראן פן ניקלע למצב שנויך ליהודים
שם. והנה יומיים לאחר מכן אני קורא ששר הבטחון
קם ונותן עצות צבאיות לארצות-הברית כיצד לפעול
באיראן.

אורי אבנרי (מחנה שלי):
זו היתה בדיתה.

מיכאל חריש (המערך):
לפי מיטב ידיעתי היתה מחאה אמריקנית על ההת-
בטאות הזאת.

(חבר-הכנסת ש. הלל קורא קריאת-ביניים)

חבר-הכנסת הלל, איני מתווכח עם הקביעה שלך,
אבל יש הערכות בעתון. מי שקורא מאין זה דולף,
מבין שהעניין לא נגמר.

דבר נוסף: יש מבחינה ישראלית העדר קו ממ-
שלתי. אין לחלוטין קו לגבי כל הנושא הזה. הזכרתי
את הצהרות משה דיין. אנשים לא מבחינים בין אש"פ
בשטחים לבין אש"פ מחוץ לשטחים, וכאשר יש עמדה

יהודים לא יקבלו עמדה המתעלמת מן הבעיה ומדיניות המחריפה אותה עקב לחצי גושי-אמונים.

לסיכום, יש חילוקי דעות מדיניים חריפים בין הקואליציה של הליכוד והאופוזיציה של המערך. הקואליציה של הליכוד מאמינה שאפשר לספח את יהודה, שומרון ועזה ואפשר להתעלם מהבעיה הפלשתינאית, והתוצאה היא חיזוק אש"פ והחלשת ישראל. אנחנו מאמינים שקיימת בעיה שצריך לפתור אותה במסגרת ירדנית-פלשתינאית; אנחנו מאמינים שיש לקיים דיאלוג עם מנהיגים פלשתינאים המוכנים להכיר ביש-ראל, לעשות שלום אתה ולהגיע אתה לפשרות. יש חילוקי דעות בינינו, אבל אין חילוקי דעות על כך שההתפתחות הנוכחית היא מסוכנת למדינת ישראל, והכנסת חייבת לקיים דיון בנושא כדי לטכס עצה כיצד מתמודדים עם התופעה הזאת.

על כן אני מציע לקיים דיון בנושא, מה עוד שאנחנו נמצאים עכשיו יום אחד קודם שנערכת באו"ם "חגיגה" שמשתתף בה הרוב המכריע של מדינות העולם, שהפכו את יום הקמת מדינת ישראל ליום של הזדהות בעצם עם נכונות לחיסולה. מול המצב הזה אני חושב שהכנסת חייבת להשמיע את דברה ועל כן אני מציע לקיים את הדיון.

הי"ר ח. גרופמן:

רשות הדיבור לשר נסים, לתשובה.

שלמה הלל (המערך):
למה לא שר הואץ?

זאב כץ (המערך):

ראש הממשלה ממלא בהצלחה גם את מקומו של שר החוץ.

השר מ. נסים:

גברתי היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני תמים דעים עם חברי-הכנסת חריש, שאמנם הנושא שהעלה, היחס בעולם לאש"פ, יש בו משום סכנה לנו, ולא זו בלבד שיש לקדם את פני הסכנה אלא יש גם לעשות כדי להרחיקה. אבל, לדאבוני, אינני יכול להסכים לא לפתרון שהציע חברי-הכנסת חריש שכאילו יש אפשרות כבמטה-קסם להדיח מעלינו את הבעיה, וגם לא להאשמה שביקש להשמיע כאילו לממשלת ישראל יש חלק בשינוי שחל בעולם בנוגע לאש"פ. אינני רוצה למדוד לחברי-הכנסת חריש כמידתי.

אני, למשל, לא אטען שהזמנת תופעתו של יאסר עראפאת בבמת האו"ם, הממשלה שבראשות מפלגתך נושאת באחריות להתפתחות זאת. לא אמרתי זאת, ואי-נני מתכוון גם כעת לומר זאת. וכן לגבי ההתפתחות שחלה כעבור שנה, כאשר הציונות תוארה על-ידי עצרת האו"ם המהוללת כתנועה גזענית, לא אמרתי שממילא ישראל דאז נושאת באחריות לכך, גם לא אטען שהמערך אשם בכך שראשי האינטרנאציונאל הסוציאליסטי הם ראשי המעוררים את אש"פ.

העלית נושא רציני. חבל שלא יכולת להשתחרר מהגישה האופוזיציונרית לשמה. יש מקום לגישה אחרת, פוזיציונרית, אבל לא בנושאים מסוג זה שאתה עצמך

לא מציאותית ישראלית המזהה את הבעיה הפלשתינאית על כל חלקיה עם אש"פ בלי להבחין שיש בעיה פלשתינאית שצריך להתמודד אתה, נוצר מצב שבשטח, בחזית, יש רק גישה אחת, פלשתינאית, שנשמעת לפתרון הבעיה הפלשתינאית, וזאת הגישה של אש"פ. פורעלים גם גורמים אחרים. יש היסטוריה מחודשת בעניין האנרגיה בעולם. יש היסטוריה בשל ההשקעות הכלכליות של בעיות האנרגיה. אבל המדיניות שלנו מסר-ייעת, לאלה שמבחינת האינטרסים רוצים ללכת לכיוון שלהם כדי לעשות אותם דברים.

כמה מסקנות, גברתי היושב-ראש: צריך כבר להיערך היום לאפשרות שההכרה היא עובדה קיימת. צריך לדון בשאלה מה עושה ישראל —

מאיר פעיל (מחנה שלי):
הכרה במי?

הי"ר ח. גרופמן:
חברי-הכנסת מאיר פעיל.

מאיר פעיל (מחנה שלי):
אני רוצה לשמוע הכרה במי.

מכאיל חריש (המערך):
ראית את ההצעה לסדר-היום. לפעמים השאלה —

הי"ר ח. גרופמן:
חברי-הכנסת פעיל, אין לך זכות דיבור ואין לך רשות לומר לנואם מה לומר.

מכאיל חריש (המערך):

— צריך להיערך למצב כאילו ההכרה כבר קיימת. אם לא ניערך היום לזה נעמוד לפני מצב של מחאות ריקות כלפי מדינות העולם, ותהיה עוד הפגנה של חולשה, במקום שנדע איך לנהוג במצב. צריך לצאת מתוך הנהגה שקיימת בעיה לאומית פלשתינאית ויש אינטרס ישראלי לפתור אותה, והאינטרס הישראלי, לפי השקפת מפלגת העבודה-המערך מחייב פתרון בשיתוף עם ירדן, במסגרת ירדנית-פלשתינאית, כדי שגם בעיית הפליטים תוכל להיפתר. אבל בלי הצעה כוללת ישראלית לפתרון הבעיה —

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
אלה "אלטע זאכען" שפשטו את הרגל מזמן, ואחם פשטתם את רגלכם בשלטון בעקבות הדבר הזה.

הי"ר ח. גרופמן:
יש לי בקשה אליך, חברי-הכנסת טובי, קרא קריאת-אומץ ביניים קצרות.

זאב כץ (המערך):
בעברית, ולא ביידיש.

מכאיל חריש (המערך):

— בלי הצעה כוללת ישראלית לפתרון הבעיה זוכה אש"פ לבלעדיות בחזית שמתחזקת על חשבונה של ישראל. ידידים ויהודים מוכנים להיאבק על פתרון שיעמוד על האינטרסים הבטחוניים של ישראל; ידידים

אמרת שבהם צריכה להיות אחדות לאומית כדי להתמודד אתם.

אני רוצה לעמוד על דבר אחד בנושא שהעלית, חברי-הכנסת חריש, והנאשמה שביקשת להאשים. נכון; אנחנו מבצעים ומקימים התיישבות במה שנקרא "שטח" — בגולן, ביהודה, בשומרון וברצועת עזה. אמרתי מעל במת הכנסת — וחובה שהדברים יהיו ידועים — שלפני שנחתם הסכם קמפ-דייוויד הודיעה ישראל ש-אינה מוותרת על זכותה להקים התיישבות ביהודה ושומרון, ברצועת עזה, בגולן וכו'. מה שהוסכם באופן חד-צדדי על-ידי ממשלת ישראל היה להפסיק התנחלות וקמת התנחלויות חדשות במשך שלושה חודשים בלבד, ותו לא. למרות הנסיגות החוזרות ונשנים של המשלחות האחרות בקמפ-דייוויד לכלול בהסכם סעיף נגד הקמת התנחלויות, לא עלה הדבר בידם משום עמידתה הנחושה של ישראל. יותר מזה, לאחר מכן התנהל בבלייר-האוז משא-ומתן על חווה השלום עם מצרים. זה היה בתוך שלושת החודשים שהוקצו למשא-ומתן, ואחרי אותם שלושת החודשים הודע למשרת המצרית, וכן גם לאמריקנים: דעו לכם, אנחנו נמשיך במעשי ההתיישבות. הדברים נאמרו באופן חד-משמעי. לכן הטענה שמה שעושה ממשלת ישראל יש בו משום חרטה, אי-קיום הסכם קמפ-דייוויד, וכאילו כל מה שעשינו הוא לרמות את העולם — אין לה שחר. האמן לי, לא ראוי לומר זאת.

מאיר פעיל (מחנה שלי):

אבל זה מה שאחם עושים.

השר מ. נסים:

חברי-הכנסת פעיל, יכול להיות שזו עמדתך ואתה זכאי להחזיק בה.

העלאת עניין אש"פ תוך הדבקות האחריות להתפתחות שחלה בנושא זה על הממשלה, אפילו במידה מסוימת כפי שעשה חברי-הכנסת חריש, אינה מוצדקת. אני משתמש בביטוי עדין מדי.

קיימת סכנה. קיימת סכנה וקיים תהליך מדאיג בנושא זה, והוא התחיל, כפי שאמרתי, בהופעתו של עראפאת מעל במת האו"ם.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

אפשר לשאול אותך שאלה? הם לא אשמים בזה, אתם לא אשמים. ממה נובעת התמיכה הכלל-עולמית בעניינו הצודק של העם הערבי הפלשתינאי ואש"פ? תסביר לי.

השר מ. נסים:

אתה צודק. אני אסביר. עמדתי לדבר על כך בעוד רגע.

(חברי-הכנסת ד. שילנסקי קורא קריאת-ביניים)

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

לא נכון, בכוח צדקת העניין של עם שני בארץ הזאת, שיש לו זכויות — — —

הו"ר ח. גרשמן:

במקום שתאפשר לשר להשיב, אתה גורם לדו-שיח מיותר.

השר מ. נסים:

עוד שניות אחדות היית שומע את התשובה.

אמרתי, ראשית התהליך בהופעתו של יאסר עראפאת, המשכו בפתיחת דלתות מערב-אירופה על-ידי קרייסקי ובראנד, שערים פתוחים לרווחה לאש"פ. ביסודו של התהליך, בלי צל של ספק, בעיית החרדה של מדינות המערב בעניין הספקת הנפט. אינני מדבר על מדינות המזרח התומכות בגוש הסובייטי. ולך אני לא צריך לומר איך הם קובעים מדיניות. אתה יודע. הח"רדה של מדינות המערב המתועשות, פחד מפני הפסקת הספקתו של הנפט, בלי ספק מיסדו את התהליך של הכרה באש"פ.

למה? מניין הראיה? אשיב לך. מאימתי צמחה האמנה הפלשתינאית? רק משנת 1964, וירדן שלטה 19 שנה ביהודה ושומרון כשלטון כיבוש בלי ספק, והתביעה להקמת מדינה פלשתינאית לא עלתה אז. יותר מזה, יושב פה חברי-הכנסת אבא אבן, הוא היה שר החוץ בשנת 1967.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

זה חדש בהיסטוריה.

השר מ. נסים:

אתה יודע מי ניסח את האמנה, מתי נוסחה ומתי תוקנה. החלטה 242 של האו"ם דיברה על הפלשתינאים? בכלל לא. היא איזכרה את נושא הפליטים בלבד.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):

היא התעלמה מזה. הבעיה קיימת כל השנים.

השר מ. נסים:

חברי-הכנסת טובי, אם אתה רוצה תשובה, שמע בבקשה בצורה תרבותית. בבקשה.

מאמית התחילה קרנו של האירגון הזה לעלות. לא מפני מעשי אלא מפני כוחו? זה היה מאז שהופעל נשק הנפט. אולי טעות היא בידי מדינות המערב — כך אני מאמין — הגורסות שלאש"פ יש השפעה גדולה בעיצוב המדיניות של מדינות ערב. לעניות דעתי, מדינות המערב מגוימות בהשפעה של אש"פ בתחום זה. אבל אין ספק שעניין הנפט הוא השיקול הקובע בעניין ההכרה באש"פ. לכן כל זמן ששיקול זה קיים, המאבק בו הוא קשה. אין להתעלם מכך, המאבק קשה.

ייתכן שמדינות המערב בונות לעצמן — ואינני יודע אם זו היתממות או רצון להיראות כמיתממות — תורה או דוקטרינה כאילו אש"פ מתמתן, ולא היא. אש"פ של 1968, של 1974, של 1976, של 1977 ו-1979 חד הוא, לא נשתנה, לא בתכניות, לא ביעדים, לא במשימותיו, לא בדרכיו ולא בביצועיו.

מאיר פעיל (מחנה שלי):

יש לי שאלה אליך, כבוד השר.

אורי אבנרי (מחנה שלי):

אתה נפגשת אתם?

השר מ. נסים:

חברי הכנסת מסיעת מחנה שלי, תחליטו למי אשיב.

מקדמת בשום אופן את תהליך השלום. היפוכו של דבר, כל הכרה גוברת והולכת מרחיקה את סיכויי השלום. דבר אחד ברור: הכרה זו, במידה שהיא קיימת, לא השפיעה ואינה משפיעה על מדיניותה של ישראל השוללת שיג ושיח עם אש"פ. אפשר היה לצטט היום את האמנה הפלשתינאית, והיא ידועה: טיהור פלשתינאים והקיום הציוני, ביטול הקמתה של ישראל, חורבנה של ישראל, הרס ישראל, חיסול הציונות. ואפילו תאמר: זה משנת 1964, הרי בשנת 1974, בישיבת מועצתם, הוחלט: אש"פ ייאבק נגד כל תכנית של ישות פלש-תינאית במחיר של הכרה, שלום, גבולות בטוחים וכו'. רק אתמול אמר מזכיר הליגה הערבית דברים פשוטים — זה כבר לא אש"פ — כי העימות נגד הציונות לא יסתיים גם לאחר כינון מדינה פלשתינאית עצמאית תוך שנים מעטות. אדרבה, העימות ימשך, תוך גיוס המשאבים הצבאיים, הכלכליים והמדיניים של מדינות ערב כדי להכריע את הציונות שאינה אלא סוג של גזענות ואימפריאליזם באזור.

לכן, כפי שאמרתי, אש"פ הוא מכשול לשלום; הוא מרחיק את השלום. הכרה בין-לאומית באש"פ, בידועין או שלא בידועין, אינה מקרבת את תהליך השלום אלא מרחיקה אותו. כוונת אש"פ ברורה: לח-תור נגד אפשרות פתרון הבעיה של יהודה ושומרון על-פי הסכמי קמפ-דייוויד. את זה מצליחים לסכל. זה נעשה על-ידי איומים, מסע של איומים על התור-שבים הפלשתינאים הערבים והפחדתם כדי לחבל בתכ-נית האוטונומיה. מי שתומך באש"פ תומך במעשה הח-בלה הזה ובמכשול הזה.

חבר-הכנסת חריש, אמרת שיש לכם פתרון. הלא הפתרון הזה כבר נוסה ולא עלה יפה. דבר עם עצמך, אל לבך. אתה אומר: הפתרון המוצע על-ידיכם הוא גם הפתרון לבעיה של הכרת העולם באש"פ. שכחת את בעיית הנפט, למשל. לא ציינת אותה. אבל נניח שתקום מדינה ירדנית-פלשתינאית. לפי איזו תכנית? לפי תכנית אלון. האם זה יוסכם על-ידי אש"פ, בעל האמנה הפלשתינאית? האם זה יפתור את בעיית הנפט הערבי? האם אתה מדמה בנפשך מצב כזה שאש"פ או הפלשתינאים יסכימו למדינה המורכבת, נניח, מ-ירדן של היום, בקעת הירדן וכל הרצועה חלק ממ-דינת ישראל, כלומר סיפוח, ואחר-כך עוד קטע מש-מאלו, שיהיה ירדני-פלשתינאי, ואחר-כך שוב מדינת ישראל? זה רציני?

חבר-הכנסת טובי ציין איוה ביטוי ביידיש על הרעיונות שלכם, והוא צדק — "אלטע זאכען".

מאיר פעיל (מחנה שלי):

גם מה שאתה אומר הוא "אלטע זאכען". אתה מתווכח עם המערך על "אלטע זאכען".

השר מ. נסים:

אין שמץ של סיכוי ולא הירחור של סיכוי בתכנית מזוהה כזאת, גם מבחינתה של ישראל וגם מבחינת מדינות ערב. מי שמעלה מחשבה כזאת צריך לבדוק גם את רצינותה. חבר-הכנסת פעיל, אמרת שהליכוד כוד בעד סיפוח. לו היינו בעד סיפוח לא היינו מתביישים לעשות זאת. אמרת שהליכוד בעד התעל-לות מהבעיות. הלא אנחנו הצענו את הפתרון הנכון

קודם, אתם סיעה אחת. חבר-הכנסת אבנרי, לא נפ-גשתי ולא אפגש אתם. המדיניות שלנו, לא רק של הממשלה, אני מקווה — אם יש מישור שגורס אחרת, אנא יקום ויאמר — מדיניותנו גורסת שאין משא-ומתן עם אש"פ משום שהוא אירגון כזה, כפי שתי-ארתי אותו, אירגון מרצחים נתעב שלא הפסיק את דרכו זו עד עצם היום הזה, בכל יום, בכל שעה. תודה לאל, הם לא מצליחים, כי אנחנו מסכלים תכ-נית באיבן. הרבה מהתכניות והמזימות נמנעות בטרם עשייתן.

הכנסת הזאת קבעה בשנת 1975 כי האירגון הקרוי אש"פ הוא אירגון מרצחים אשר מטרתו המוצהרת היא הריסת מדינת ישראל. ישראל לא תנהל משא-ומתן עם אירגוני מחבלים בשום פורום. זו החלטה שלא נש-תנתה והיא בעינה עומדת.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
תשתנה. החיים ישנו אותה. רצון השלום ישנה אותה.

מאיר פעיל (מחנה שלי):

השאלה שלי היא זו: כבוד השר טוען, שמחמת חשיבותו של הנפט עולה חשיבותו של אש"פ, אוסיף עוד עובדה: כל ממשלות ישראל עד היום, מאז 1968 ועד היום, נקטו עמדה עקרונית שלילית נגד אש"פ. הנפט מצד אחד ועמדתה השלילית של ישראל מצד שני לא הועילו לשפר את עמדתנו בעולם. מדוע אינך תומך בשינוי עקרוני של מדיניותנו כלפי אש"פ? או-לי אם ננקוט דרך של מתינות נשנה את עמדתם ובכך נשפר את מעמדנו בעולם.

השר מ. נסים:

אל תסיק מסקנות מכל מה שאשיב לך. אשיב לך בדרך שאשיב.

חשבתי שאתה כיהודי, בן העם היהודי אשר סבל טבח של שישע מיליונים באירופה, כבן של עם אשר אירגון מרצחים ביצע בו את הפעולות במעלות, בנמל-התעופה לוד, בכביש החוף, בנהריה — ואתם יודעים מה היה בנהריה, לא רצחו את האב עד שלא הראו לו איך מרוצצים את הגולגולת של ילדו התינוק — חשבתי שיהודי כמור, לא רק כיהודי אלא גם כבן תמותה, בן אנשו, יפנה קודם אל המרצחים השפלים האלה לפני שיבקש שממשלה זו או זו, הנושאת באח-ריות לגורל העם ובטחונו, תשנה מדיניותה כלפי מרצ-חים שפלים ונתעבים כאלה.

מאיר פעיל (מחנה שלי):

ממתי אסור במקביל למכות גם להושיט יד? איפה השכל?

היו"ר ח. גרופמן:

חבר-הכנסת פעיל, די.

השר מ. נסים:

לא אוסיף מלה.

זה האירגון שנקרא היום מתון. אלה הגורסים כך הם תמימים או שהם מיתממים לשם נוחיות. צריך ש-יהיה ידוע וברור: ההכרה הגוברת והולכת באש"פ לא

את הקולות שלהם לבעל ההצעה הגבוהה ביותר, אבל זה סיפור אחר.

גברתי היושבת-ראש, העולם כולו, ללא יוצא מן הכלל, מבין שאין פתרון אלא בדו-קיום של מדינה פלשתינאית ומדינת ישראל. זה מובן וברור וכבר הפך להיות מושלל ראשון, אקסיומה.

מחר ימלאו 32 שנה להחלטת עצרת האו"ם שקבעה את הפתרון הזה. אף-על-פי שבינתיים נשתנו גבולות, נוצרה מציאות טופוגראפית חדשה. עקרון היסוד הזה לא השתנה ובמשך 32 שנה לא נמצא פתרון אחר כלשהו. לתלות את הקולר, במציאות הזאת, בנפש הערבי, הרי זה מגוחך. הנפס הוא כוח, יש לו חשיבות, הוא מדרבן תהליכים. הנפס איננו משנה את המציאות שיש שני עמים בארץ הזאת, ורק דו-קיום ביניהם, בשתי מדינות לאומיות, הוא הפתרון. מי שמקבל את העובדה היסודית הזאת — ואפשר לאהוב אותה, אפשר לשנוא אותה, אפשר לומר שהיא רעה, אפשר לומר שהיא טובה, זה איננו משנה, זו המציאות של חיינו — מי שמקבל את העובדה היסודית הזאת, חייב אוטומאטית לקבל את המסקנה האופראטיבית: לשם ביצועה יש לדבר עם הנציגות המוסמכת של העם הפלשתינאי.

מי היא הנציגות המוסמכת של העם הפלשתינאי? — זו שהעם הפלשתינאי קובע שהיא נציגותו. לא חבר-הכנסת חריש, לא ידידנו קרייסקי ולא וילי בראנד ולא השר נסים יקבעו מי הנציגות של העם הפלשתינאי. הוא קבע. אין שום גוף אחר בעולם המתיימר לייצג את העם הפלשתינאי זולת אש"פ. לכן אפשר לשנוא — — —

מנחם סבירור (הליכוד):

אם העם הגרמני יבחר היום, ברוב קולות, היטלר חדש. האם אירופה תסכים שהיטלר חדש ישלוט בגרמניה? האם אני צריך להסכים שהיטלר ישלט על ישראל, גם אם הוא נבחר?

תופיק טרבי (התזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
זו דמאגוגיה. איש לא יבין אותך. זאת דמאגוגיה שפלה. לא יותר מזה.

אורי אבנרי (מחנה שלי):

השר נסים הזכיר בהקשר זה שישה מיליון יהודים שנרצחו על-ידי העם הגרמני. תוך שנים מעטות עשינו שלום עם העם הגרמני. ואין הוכחה בולטת יותר שאילו היה האויב הנחשב ביותר בעולם — ולא יכול להיות אויב נתעב יותר מכפי שהיה העם הגרמני במלחמת העולם השנייה — הוא הידיד של המזרח. שום פשע נתעב דומה למה שעשו לנו הגרמנים לא נעשה על-ידי משהו בקרב העם הפלשתינאי.

יכול חבר-הכנסת ורהפטיג לטעון, כפי שעשה בקריאת-הביניים שלו, שהעם הגרמני נשתנה. אינני יודע. שישה מיליון חברי המפלגה הנאצית עוד לא מתו. הם חיים שם. גם מיליון חברי "פלוגות הסער" לא כולם מתו. אבל אם אתה אומר שאתה רוצה להיווכח שיש שינוי בעם הפלשתינאי, אני בהחלט מוכן לקבל את זאת.

יש רק דרך אחת לברר האם יש שינוי בעם הפלש-

ביותר. לא רק הנכון ביותר, גם הקביל ביותר, ולא רק הקביל ביותר אלא גם הקביל היחיד — זה הפתרון של האוטונומיה ושל הסכמי קמפ-דייוויד. אתה אומר שאנחנו מתעלמים. האם דיאלוג עם הפלשתינאים המ-קומיים אפשרי תחת שבט, אימתו ומוראו של אש"פ? כאשר מדברים על נושא זה יש להעמיק לראות גם את האפשרויות וגם את האינטרסים הבטחוניים של ישראל.

חבר-הכנסת חריש, העלית נושא רציני, אי-אפשר להתעלם ממנו ואי-אפשר לומר שיש להסירו מסדר-היום. בצד הביקורת שהשמעתי על דבריך, אני מכיר בכך שגם אמרת כמה דברים חשובים. אני מציע שהנושא יידון בוועדת החוץ והבטחון של הכנסת לעמקו והיא תוכל להגיע למסקנות.

הד"ר ח. גרוסמן:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת אבנרי, להצעה.

אורי אבנרי (מחנה שלי):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אני מציע להסיר מסדר-היום את הנושא המוגדר: "הסכנה של הכרה אמריקנית ואירופית באש"פ". בשעתו, לפני כמה חודשים, על סמך הידברות מוקדמת עם ראש הממשלה, הצעתי שהכנסת תדון בנושא המדיני הפלשתינאי, שניין אש"פ הוא חלק ממנו. השר נסים, תוך הפרת הבטחתו של ראש הממשלה, הציע להסיר את הנושא מסדר-היום. לדון עכשיו בסכנה של הכרה באש"פ ולא לדון בנושא הרציני, הרי זה מגוחך.

גברתי היושבת-ראש, יורשה לי לצטט בדיוח ישנה המתהלכת בחוגי הפסיכולוגים, והיא: מה ההבדל בין אדם פסיכוטי לבין אדם נברוטי? ההבדל הוא שאדם פסיכוטי סבור ששתיים פלוס שתיים הן חמש, ואילו אדם נברוטי יודע שהתוצאה היא ארבע וזה מרגיז אותו. נדמה לי שהוויכוח בין הליכוד לבין המערך על העניין הפלשתינאי הוא בדיוק זה. חבר-הכנסת טובי אמר קודם שגישת המערך היא "אלטע זאכען". אפשר להמשיך בפסוק שגישת הליכוד היא "אלטע שיק".

(קריאה: "אלטע שמאטעס").

גברתי היושבת-ראש, יש קונסנסוס לאומי העומד בניגוד לקונסנסוס העולמי. יורשה לי לומר שהקונסנסוס הלאומי כביכול שבא לידי ביטוי שוב היום במליאה הזאת, איננו קונסנסוס, הוא נונסנסוס. לכן הקונסנסוס הלאומי הזה דוחף את העולם כולו להכרה באש"פ, באשר העולם כולו אינו מסוגל להבין את הגישה הישראלית והושב אותה למטורפת. האמת היא שהגישה של ממשלת ישראל, והזאת והקודמת, אינה מטורפת; יש בה הגיון, יש הגיון בטיקוף הזה. ההגיון פשוט מאוד: אין רוצים לוותר על הגדה והרצועה למען השלום. אם אין רוצים לוותר על הגדה והרצועה למען השלום, כי אז — — —

הד"ר ח. גרוסמן:

חבר-הכנסת לורין, בבקשה לא להפריע.

אורי אבנרי (מחנה שלי):

שם מדברים על הפלות מלכותיות. נושא אחר. כמה חברי כנסת יכולים למכור — מהיום עד יום שני —

היו"ר ח. גרוסמן:
רשות הדיבור לחבר-הכנסת טובי, להנמקת הימנעו-
ות סיעתו מהצבעה.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
כבוד היושב-בראש, כנסת נכבדה, נמנעתי מהצ-
בעה כדי להעמיד את הדברים, שגם חברי-הכנסת חריש,
במידה שהוא מדבר בשם מפלגת המערך, וגם השר
נסים מנסים במשך כל הזמן להתעלם מהם, להתחמק
מהם, ולטעון לגביהם טענות דמאגוגיות, שרק מונעות
מהעם את השלום הנכסף. המציע וגם השר מתעלמים
מדברים יסודיים, טומנים את ראשם בחול ונאחזים
במדיניות פושטת רגל הן של ממשלת המערך, שחבר-
הכנסת חריש מעלה אותה עכשיו על נס, והן של
ממשלת הליכוד. השר נסים חושב שהוא יכול להתחכם
על העולם בהגדרות הרוויות פאתוס, בכנותו את אש"פ
אירגון של מרצחים וטרור, ולמנוע מהעם בישראל —
מהעולם אין יכולים עוד למנוע — מלראות שכאן
קיימת בעיה יסודית, בעייתו של העם הערבי הפלש-
תינאי וזכותו להגדרה עצמית בדיוק כזוהו של עם
ישראל, העם היהודי בארץ הזאת, להגדרה עצמית.

תסבירו ככל שתמצאו את כוח הנפט — וזה בוודאי
כוח — ואת ההשפעה של המדינות הערביות — ובי-
וודאי יש השפעה של המדינות הערביות — אבל בזה
אתם מתחמקים ומסיתים את הדעת מהעובדה היסודית
בחיי הארץ הזאת, מבעיית השלום ועתיד היחסים בין
שני העמים. מקור התמיכה היום באש"פ, מקור הת-
מיכה בעם הערבי הפלשתינאי, הוא עצם קיומו, עצם
קיום זכותו להגדרה עצמית. ואם בימים אלה מציניים
בא"ם שבוע סולידאריות עם העם הערבי הפלשתינאי
ב-29 בנובמבר, אין זה כדי לסתור את זכות קיומה
של ישראל ולגנון על חורבותיה של ישראל את המ-
דינה הפלשתינאית, כפי שאמר חברי-הכנסת חריש, אלא
זה בדיוק בהתאם לעקרונותיו ולהחלטותיו של האו"ם
ב-29 בנובמבר 1947, כאשר הכיר בקיומם של שני
העמים, שכל אחד מהם הזכות להגדרה עצמית ול-
מדינה עצמאית משלו. ממשלות ישראל ניסו, יחד עם
הריאקציה הערבית, עם עבדאללה ועם חוסיין, למנוע
מהעם הערבי הפלשתינאי לממש את זכותו להגדרה
עצמית ולהקים את מדינתו בצדה של ישראל בהתאם
לעקרונות ולהחלטות של האו"ם. ניסיתם זאת במשך
שנים.

הבעיה הפלשתינאית קיימת, איש לא המציא או-
תה, לא אמנה זו או אמנה זו. היא קיימת על יסוד
זכותו של העם על מולדתו. אין לטשטש זאת, ואל
זכמנו את הראש בחול בהסברים של השר נסים שאין
להם שחר. כיום צדקתו של העם הערבי הפלשתינאי
ותביעתו למימוש הזכות שנמנעה ממנו במשך שנים
רבות מובנות יותר בקרב העולם, בקרב אומות העולם
החדרות גם לשלום באזור. מדיניות הסיפוח והכיבוש
החריפה את הבעיה והציגה אותה בבחירות-יתר מאז 1967.
בזכות מדיניות הסיפוח הטוטאלי וההתנכרות הטוטאלית
לזכותו של העם הערבי הפלשתינאי מצד שליטי ישראל
נעשית הבעיה הזאת מובנת יותר ויותר. העולם מבין
זאת היום — אם כי ניסיתם להתעלם מכך גם בהסכמי
קמפ-דייוויד — שבלי פתרון הבעיה הפלשתינאית וה-
כרה בזכותו של העם הערבי הפלשתינאי למדינתו העצ-

תנינאי. ויש רק דרך אחת לקדם את השינוי בעם הפלש-
תינאי, והיא: להידבר עם העם הפלשתינאי באמצעות
אלה שהעם הפלשתינאי בחר בהם. והם: בשכם —
באסם אל-שקעה, ובעם הפלשתינאי — אש"פ.

הזוכר שמו של אדם שפעל רבות למען התגברות
מגמות השלום בעם הפלשתינאי, איסאם סירטואי. והי-
פרשה של איסאם סירטואי היא הנותנת. חברי-הכנסת
חריש, מה קרה? הרי זה מוכיח על מה אנו מדברים.
אנשי אסאעיקה פירסמו בדמשק ידיעה, שאיסאם סיר-
טואי, מראשי אש"פ, נאלץ להתפטר אחרי שעמד על
במה פומבית עם אריה אליאב ויחד בטקס פומבי קיבלו
את פרס השלום.

(קריאה)

העובדה שנוציג בכיר של אש"פ, נושא בתפקיד
רשמי באש"פ, עומד עם חבר כנסת ציוני — ומי יותר
ציוני מאריה אליאב — ושניהם מקבלים פרס ומכר-
כים זה את זה, אינה אומרת שום דבר? באו אנשי
אסאעיקה ופירסמו ידיעה שאיסאם סירטואי נאלץ להת-
פטר. דיברנו עם איסאם סירטואי לא פעם ולא פע-
מיים, והוא הודיע לנו: לא התפטרתי, לא נאלצתי
להתפטר, אני ממשיך בתפקידי.

כל מה שאנו אומרים, חברי-הכנסת חריש והשר
נסים, הוא: אם יש מאבק בתוך אש"פ בין אנשים
כמו איסאם סירטואי ובין אלה הרוצים להדיחו, סוכני
סוריה, הרי זאיינטרס העליון של ישראל הוא לפעול
כדי לקדם את הריאליסטים, המתונים, אלה הדוגלים
במפורש, בפה מלא — בניגוד למסמך העגום של ה-
אמנה הפלשתינאית; בעוד מה שאתם עושים הוא שאתם
זורקים את כולם לסל אחד, זורקים את המתונים לזר-
עו הקיצוניים.

לכן אני מציע להסיר את ההצעה מסדר-היום.
אם יש שאלות, אני מוכן להשיב.

היו"ר ח. גרוסמן:

חבר-הכנסת חריש, אתה מוכן להסכים שההצעה
תועבר לוועדת החוץ והבטחון?

מיכאל חריש (המערך):
כן.

היו"ר ח. גרוסמן:

לפנינו שתי הצעות: האחת להעביר את הנושא
לוועדת החוץ והבטחון, והשנייה — להסיר את ההצעה
מסדר-היום. אני מעמידה להצבעה את שתי ההצעות
זו מול זו.

הצבעה

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדת החוץ והבטחון	— רוב
בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום	— מיעוט
נמנעים	— 1

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת החוץ והבטחון נתקבלה.

שר הסברה פי כמה יותר מוכשר מהשר נסים, הוא לא יצליח להסביר לעולם את מדיניות הסיפוח ואת ההתנחלויות. מדיניות כזאת תוקע עליידי העולם כסור תרת את השלום. לכן בסופו של דבר, על אפכם וחי מתכם, תצטרכו לדבר עם אש"פ, נציגו המוסמך של העם הערבי הפלשתינאי. אחרת לא תצליחו, גם אם תפעילו טרור בשטחים, גם אם תגרשו אנשים שמבטאים היום את השאיפה האמיתית לקיום בשלום יחד עם מדינת ישראל. זה מה שאומר בסאם שקעה, ראש עיריית שכם, זה מה שאומרים כל ראשי הגדה. אתם רוצים להתחמק מזה עליידי גירוש וטרור נגדם. לא תצליחו בזה, לכן אתם מסתבכים ועושים שגיאות בוו אחר זו.

הפתרון הוא רק דבר אחד: להכיר בזכויות העם הערבי הפלשתינאי, לנהל משאומתן עם נציגותו ובכך להבטיח שלום לשני העמים וחיי בטחון ושלווה. נגיע לזה, אבל אני מקווה שלא תולידו את האוויר לעוד מלחמות ולעוד שפיכות דמים. אני מקווה שרצון העולם לשלום ורצון שני העמים לשלום יכריחו את ממשלת ישראל להכיר בעם הערבי הפלשתינאי ובזכויותיו ולנהל משאומתן לשלום צודק.

מאית לצד ישראל לא ייחכן שלום. את זה אינכם רוצים להבין. את זה העולם מבין והיום ולכן הוא מביע את אהדתו וגותן את תמיכתו בעניין צודק ומגנה את מדיניות הכיבוש וההתנכרות לזכות העם הערבי הפלשתינאי מצד ממשלת ישראל בסיפוח ובהתנחלות ובכל מיני פעולות טרור נגד העם הערבי הפלשתינאי. העולם מכיר היום באש"פ כנציג העם הערבי הפלשתינאי, כי הוא בחר בו, והוא רוצה שממשלת ישראל והעולם כולו ידברו אתו, עם העם הערבי הפלשתינאי, באמצעות נציגותו המוכרת.

אנחנו בהחלט איננו מזדהים לא עם האמנה ולא עם פתרונות המתנכרים לזכות עם ישראל למדינה ריבונית משלו. אנחנו גם ביקרנו שיטות מאבק פסולות של פגיעה בנשים וילדים. אבל לא זו הבעיה, לא זה המאבק של העם הערבי הפלשתינאי. זה סילוף. ואם יש טרור, יש טרור של ממשלות ישראל נגד העם הערבי הפלשתינאי. מצד העם הערבי הפלשתינאי יש מאבק צודק למימוש זכותו להגדרה עצמית. כך צריך להבין את הדברים.

לכן לממשלת ישראל לא יהיה מנוס. גם אם יהיה

5. המגורים המעורבים במעונות הסטודנטים בבאר-שבע

נושא ההצעה לסדר-היום הוא: המגורים המעורבים במעונות הסטודנטים בבאר-שבע. רשות הדיבור לחברת-הכנסת שטרן-קטן.

שרה שטרן-קטן (חזית דתית לאומית):
גברתי היושבת-ראש, אני מבקשת את סליחת חברי הכנסת, גם אני רציתי לנסוע, אבל כשמאפשרים להאריך בדיבורים אין לי ברירה.

כנסת נכבדה, אני מעלה היום בעיה כאובה הנוגעת לאוניברסיטת הנגב.

שולמית אלוני (תנועה לזכויות האזרח):
האם זה פיקוח נפש?

שרה שטרן-קטן (חזית דתית לאומית):
זה זמן רב מגיעות אלינו פניות ובקשות להתערבות הכנסת בבעיית המגורים המשותפים לבנים ובנות במעונות הסטודנטים. עוד לפני שנה הועברו אלינו פניות וזעקות של סטודנטים ומרצים בנושא זה והיתה החלטה בוועדת החינוך והתרבות להזמין את הגורמים האחראים באוניברסיטה לדון בנושא. לצערנו, מסיבות שונות לא התקיימה הפגישה.

במשך השנה שעברה נעשו נסיונות שונים במקום לשנות את המצב אך ללא הועיל. השנה ניתוסף גורם חדש לפנייה לכנסת, גורם שהקים זעקה הועד, והוא הוועד הציבורי, המורכב מגורמים שונים — מורים, מרצים, מחנכים, תושבים בכלל ובעיקר תושבי השכונות ג' וד' שבהן מושכנים המעונות —

שולמית אלוני (תנועה לזכויות האזרח):
מה זה איכפת להם? מה זה?

היו"ר ח. גרוסמן:
חברת-הכנסת אלוני, זו הצעה שלה, לא שלך.

היו"ר ח. גרוסמן:

אנו עוברים להצעה האחרונה לסדר-היום, של חברת-הכנסת שטרן-קטן.

יעקב זיאק אמיר (המערך):

הצעה לסדר. ב"23:0 יש אזכרה לגולדה מאיר.

היו"ר ח. גרוסמן:

ביקשתי את כל הנואמים והמפריעים שנעמוד בלוח הזמנים.

יעקב זיאק אמיר (המערך):

מי הפריע?

שולמית אלוני (תנועה לזכויות האזרח):

אפשר לדחות את זה, זו לא עזרה ראשונה.

היו"ר ח. גרוסמן:

חברת-הכנסת שטרן-קטן, האם את מוכנה לדחות את הבאת ההצעה?

שרה שטרן-קטן (חזית דתית לאומית):

לא, גם אני רציתי לנסוע, אבל לא נתנו לי להקדים את ההצעה.

אסתר הריץ (המערך):

גברתי היושבת-ראש, יש היום אזכרה למלאת שנה למותה של גולדה מאיר, האשה שהיתה ראש ממשלת ישראל בימי מלחמה.

היו"ר ח. גרוסמן:

ברשותה של המציעה הייתי דוחה את העלאת הנ"ש לפעם הבאה. מכיוון שהיא אינה מסכימה וזה רשום בסדר-היום, אין לי שום אפשרות ושום זכות להפסיק את הישיבה. אבל, כמוכן, חברי הכנסת שרוצים לנסוע לאזכרה יכולים לעשות זאת.

משמעות וכל מטרה? ומה לגבי הסטודנטים הערבים והדרוזים? היכן ההתחשבות בערכים ובמנטאליות ש- להם? האם הם באמת רגילים לכך? האם דווקא בתחום זה אנו חייבים ליצור קונפליקטים? אין לי תשובה לשאלה זו. האם האוניברסיטה היא שצריכה לדאוג לכך? האם זהו חלק אינטגרלי של החינוך האוני- ברסיטאי להרחבת האפקים המיניים — לזרז את הר קרתנות של הפרדה מינית ולהסיר את הסיגים האחר- רונים של האינטימיות? זה תפקידה של האוניברסי- טה? אינני רוצה לבסס את דברי על המקובל במקומות אחרים בעולם, אולם רק כדי לסבר את האוזן כדאי להזכיר את מאבקו של בנדיקטו המכונה "דני הא- דום" בצרפת. על מה היה מאבקו? חברי הכנסת בוודאי זוכרים: על שחות של שעה נוספת בערבים בבינת' הבנות. זה היה כל מאבקו.

אסתר הרליץ (המערך):
בגלל זה הוא נאבק?

שרה שטרן-קמון (חזית דתית לאומית):
ואילו אנחנו צריכים לשמש אור לגויים ודואגים מראש לדיור משותף.

אינני מתערבת, חלילה, במוסר המיני או בהש- קפת העולם של תלמידים ותלמידות לגבי נושא המין, אבל מכאן עד להסכמה שהאוניברסיטה — שצריכה להקנות מדע — תתחיל בחינוך בעיניי מין עוד בטרם הספיקה ללמד, זה כבר יותר מדי. וזה לא נעשה בדרך כל-כך דמוקרטית: האוניברסיטה לא שואלת, היא קובעת.

אסתר הרליץ (המערך):
לא בכוח.

שרה שטרן-קמון (חזית דתית לאומית):
גם את אלה הדוגלים בחופש הפרט אני רוצה לשאול: האם אין בתופעה זו משום התערבות בחופש הפרט? נתאר לעצמנו מצב של נערה שבאה ממשפחה מעט מסורתית, שהשכלתה של הבת עולה על זאת של הוריה אבל בטחונה העצמי שלה עדיין אינו חזק ויציב. במיוחד כאשר היא נתונה במצב חדש, בלתי מוכר, מעמידים אותה לפני מציאות חדשה זו של מגורים משותפים. גם אם זה איננו לרווחה וגם אם זה בניגוד לאווירה שבה היא גדלה והתחנכה, האם תע- להתנגד? בלית ברירה, אני חושבת, תקבל את הדין. האם זו מגמת האוניברסיטה, להתערב דווקא בתחום האינטימי?

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, האם מותרת לנו התערבות זו? גם אם יש מישהו באוניברסיטה הרואה בכך קידמה, צריך לזכור שהאוניברסיטה אינה גורם פריטי. זהו מוסד המקיים עצמו ממימון ממשלתי וגורמים ממלכתיים וציבוריים ועליו להתחשב בדת הקהל. את הקידמה בתחום זה נשאיר לפרט. מוטב שנשאיר לאוניברסיטה הקניית מדע ואת ההשקפות על חיי המין והיחסים שבין המינים נשאיר לפרט. אני יודעת — והיתה לי הוכחה לכך כאן הערב — שאינני פופולארית בעיניהם של אברירי הקידמה, שהם כל-כך קרתניים עד שהם חוששים שמא יאשימו אותם בקר- תנות. ועל-כן הם חייבים להוכיח את הפרוגרסיביות

שולמית אלוני (תנועה לזכויות האזרח):
זו הסתה, זו גזענות.

שרה שטרן-קמון (חזית דתית לאומית):
— תושבי השכונות שבהן משוכנים המעונות הצטרפו לוועד הציבורי, והם טוענים כי המעונות שהם חלק אינטגרלי של השכונה מטרידים אותם משום שהם מהווים דוגמה בלתי חינוכית לילדיהם. בפנייתם אלינו שואלים הם מדוע צריכים הם לסבול מנוהל שההיגה אוניברסיטת הנגב ושאינו מקובל בשום או- נברסיטה אחרת בארץ.

מנדיב וירשובסקי (התנועה לשינוי ויזמה):
חבל.

שרה שטרן-קמון (חזית דתית לאומית):
במקום ששכנות זו תהיה לברכה לתושבים ובמקום שהסטודנטים ישמשו דוגמה אישית בהתנהגותם כדי שהסביבה תעריך אותם ותרחצה להזדהות אתם, הגענו לתוצאה הפוכה. ומתבקשת השאלה: מדוע צריך להר- גיז ולאכזב? מה הוא החיוב בדבר שלמענו רצויה המהפכה הזאת והמאבק? מה היא המטרה לחייב סטו- דנטים וסטודנטיות למגורים משותפים? אין לי תשובה.

ואנסה לתאר מעט את המצב כפי שהוא למעשה: במעונות שבשכונה ד', לדוגמה, הקרויים "מעונות רכי בת", מצויות יחידות דיור בנות ארבעה חדרים כל אחת. בכל דירה גם סלון, חדר שירותים, מקלחת ומטבח. בכל חדר שתי סטודנטיות ועלידו חדר לשני סטודנטים. המחיצה שבין החדרים חלקית ואינה מגיעה לתקרה.

מאיר פעיל (מחנה שלי):
רחמנא ליצלן, נורא ואיום.

שרה שטרן-קמון (חזית דתית לאומית):
ועקרון זה של מגורים משותפים ביחידות דיור מקובל בכל בנייני המעונות, גם בבניינים רב-קומתיים וגם בבניינים חד-קומתיים.

מאיר פעיל (מחנה שלי):
אוי ואבוי, זה חוסר צניעות, זה לא בסדר.

שרה שטרן-קמון (חזית דתית לאומית):
בכולם שומרים על אותו עקרון. ביחידות החד- קומתיות גרים הסטודנטים של שנה א', והנוהל הוא כזה: כאשר מגיעים הסטודנטים החדשים לאוניברסיטה עם ראשית השנה כבר מוכנה בשבילים במוזכירות רשימת המגורים, שמית וקבועה מראש, לפי העקרון הזה: חדר לשני סטודנטים וחדר לשתי סטודנטיות באותה יחידת דיור.

רבותי חברי הכנסת, גברתי היושבת-ראש, נראה נא לעצמנו את משמעות הדברים האלה לסטודנט החדש ובעיקר לסטודנטית החדשה: בנוסף לכל החרדות והדאגות המעסיקות כל סטודנט מתחיל לקראת כני- טתו לעולם אקדמי בלתי מוכר מיתוסף גורם חדש — מגורים משותפים עם בני המין השני, שאינם מכירים איש את רעהו ואינם יודעים איש את שכונו. האם מישהו נתן את דעתו להכבדה אמוציונאלית זאת, שהיא ללא ספק מיותרת, שאין לה כל ערך, שאין לה כל

אלא לגבי שלטונות האוניברסיטה, לפי מה הם נהגים. נכון גם שאין אפשרות למשרד החינוך, כמשרד, לחייב את האוניברסיטה בתוקף צו או בתוקף דבר אחר.

זרח ורדיפטיג (חזית דתית לאומית):
אבל להשפיע מותר.

שר-החינוך והתרבות ז. המר:
הן אני והן חברים אחרים משתדלים להשפיע, משתדלים לשכנע את שלטונות האוניברסיטה וגורמים נוספים באוניברסיטה, ונדמה לי שחלק מאותו שיכנוע נשא פרי ועובדה היא שהגענו אל המצב הקיים היום.

בכל אופן, לדעתי, מן הנמנע לשלול יכולת של ועדת כנסת לדון בתופעה ציבורית מעין זו. לכן, מתוך רצון להגיע לכלל הבנה עם אוניברסיטת באר-שבע שהמגורים כולם יופרדו, אני מציע שוועדת החינוך והתרבות של הכנסת תדון בנושא, תלמד אותו ותפעיל את השפעתה המוסרית והציבורית, כפי שהיא יכולה לעשות.

הי"ר ח. גרלסמן:
רשות הדיבור לחברת-הכנסת הרליץ, להצעה.

אסתר הרליץ (המערך):
גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, לפני שאגש לנושא ברצוני להביע בשנית את צערי, אם לא את כעסי, על שלא נתאפשר לחברי הכנסת להשתתף בטקס הממלכתי בהר-הצל לזכרה של גולדה מאיר.

ועתה לנושא: גברתי היושבת-ראש, הנושא שחברת-הכנסת שטרן-קטן העלתה כאן אינו נוגע לא לכ"ס, לא לממשלת ישראל, לא לשריה — — —

שלמה יעקב גרוס (אגודת ישראל):
ומה לגבי החברה הישראלית? לחברה הישראלית זה נוגע?

אסתר הרליץ (המערך):
אנו מצווים לשמור כעל בבת-עינינו על החופש האקדמי — — —

זרח ורדיפטיג (חזית דתית לאומית):
זה חופש אקדמי?

הי"ר ח. גרלסמן:
חברת-הכנסת שטרן-קטן, כרגע סיימת את דבריך. אני מבקשת לא להפריע. למציעה יש בסך-הכול חמש דקות.

אהוד אילמרט (הליכוד):
אומרים שזה הדבר האחרון שנעשה בחופש באוניברסיטה.

אסתר הרליץ (המערך):
אם תתנו לי להמשיך בדברי ואם תקשיבו, אולי תבינו.

גם השר המר רמז שבעצם העניין המובא לפנינו אינו עניינו. ואני חוזרת ואומרת: אנו מצווים לשמור כעל בבת-עינינו על החופש האקדמי ועל חירותן של האוניברסיטאות — — —

שלחם בתופעות יוצאות דופן. נדמה לי שמוטב שנשריר את האוניברסיטה כמוסד נייטרלי לגבי כל השקפה, גם לגבי השקפת אלה שאינם מעוניינים באירגון ממסדי לבן-הזוג או לבת-הזוג. אני מתנגדת לכניסה לרשותו של היחיד.

נגיח שיש יוצא-ידופן שמעוניינים בפומביות וב"הפגנת קידמה". האם להם הרשות להכתוב התנהגויות ולהפוך גישתם לגורמה כלל-חברתית? מי נתן להם את הרשות הזאת? האם זה יתרום להקמת דור אקדמי אים טובים יותר, מלומדים והומאניים יותר? מניין להם הזכות לכפות באמצעי לחץ מוסווים כאלה? מה מותר שדבר מקובל וגורמאטיבי בכל האוניברסיטאות בארץ ובעולם — פרט למיעוט יוצא-ידופן — איננו מתקדם במידה מספקת לאוניברסיטה באר-שבעית, שם הנורמה מתהפכת עד כדי כך שמי שרוצה לגור בתנאים מקובלים צריך לבקש רשות מיוחדת ואף-על-פי שהוא רוצה בגורמה הוא נעשה יוצא-ידופן.

אורי אבנרי (מתנה שלי):
איפה הכפייה?

קלמך כהנא (פועלי אגודת ישראל):
יש, יש כפייה.

זרח ורדיפטיג (חזית דתית לאומית):
האם חברי הוועדה המלומדים והאחרים נתנו את דעתם על הבעיה? סימן שאלה גדול בלבי. נדמה לי שלא חשבו על העניין עד הסוף. מותר להכיר בבלתי נכון ומוטב שעה אחת קודם.

הי"ר ח. גרלסמן:
רשות הדיבור לשר החינוך והתרבות, לתשובה.

אורי אבנרי (מתנה שלי):
האם מותר לשאול את השר לפני שהוא מתחיל: מה זה נוגע לשר ומה זה נוגע לכנסת?

שר-החינוך והתרבות ז. המר:
גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, נכון שמתוך 300 הדירות במעונות הסטודנטים באוניברסיטת באר-שבע, 96 הן דירות — לא חדרים — שבהן גרים במשותף בנים ובנות, כפי שאמרה חברת-הכנסת זרח ורדיפטיג. מתוך 1,100 מקומות מגורים, כ-388 מצוים בחדרים אלה, כלומר כשליש מהסטודנטים בבאר-שבע גרים כך.

בשנה שעברה היה המצב מבחינת דיור חמור הרבה יותר ומוסדות האוניברסיטה, בדרכים משלהם, צימצמו את ההיקף בהרבה בשנה זו. כפי שאמרה חברת-הכנסת זרח ורדיפטיג, היתה באמת הנורמה: דירות מעורבות, ובת שרצתה להשתחרר מזה היתה צריכה לקבל אישור לגור באופן אחר. עכשיו, בשנה זו, חל שינוי רציני, עד למצב שבו שני שלישים מהסטודנטים, כפי שנמסר לי על-ידי האוניברסיטה, גרים באופן אחר.

נכון שאין אוניברסיטה בארץ הנוהגת כך, חוץ מאוניברסיטת באר-שבע, ויש רגישות בקרב הסטודנטים לגבי המצב באוניברסיטה והאוירה באוניברסיטה. נכון שיש גם לגיטימציה, אם כי אפשר לחלוק על כך, לרגישות ציבורית לגבי אוניברסיטה יהודית-ישראלית והנורמות, לא לגבי נוהג פרטי של סטודנט,

שימו לב, חברי הכנסת, אין דירות משותפות לסטודנטים ולסטודנטיות באוניברסיטת באר-שבע. יש רק בתים במבנים שבשיכונים ובהם דירות לסטודנטים ודירות לסטודנטיות.

קלמן כהנא (פועלי אגודת ישראל):
לא, יש חדרים נפרדים בדירות משותפות. בפירוש כך.

אסתר הרליץ (המערך):
שמא רוצה חברת-הכנסת שטרן-קטן להפוך את ה-אוניברסיטאות למגור?

מרדכי וירשובסקי (התנועה לשינוי ויזמה):
חברת-הכנסת קלמן כהנא לא יכול לשאת את זה.

קלמן כהנא (פועלי אגודת ישראל):
נכון, אינני יכול לשאת את זה.

היו"ר ח. גרוסמן:
חברת-הכנסת כהנא, אתה מוכרה לשאת את דבריה של חברת-הכנסת הרליץ, אין ברירה. בבקשה.

קלמן כהנא (פועלי אגודת ישראל):
ובכן, רצוי שתגיד את האמת.

היו"ר ח. גרוסמן:
כל זמן שיושבים פה, חייבים לשאת את הדברים. אם אינך רוצה להקשיב, יש לך ברירה.

אסתר הרליץ (המערך):
יש בתים שבהם מצויות דירות לבנים ודירות לבנות, ויש בתים — כפי שאמר גם שר החינוך והתרבות — שבהם מצויות דירות לבנות בלבד, ויש בתים שבהם מצויות דירות לבנים בלבד. אני רוצה להסב את תשומת-לבכם שרק בימי הביניים היתה זהות בין המגור לבין האוניברסיטה.

חשבתי לתומי שיעלה כאן מי שיעלה ויברך את הסטודנטים או שחברת-הכנסת שטרן-קטן תעשה זאת. חברת-הכנסת שטרן-קטן, אולי זה לא נעים לך לשמוע את דברי, אבל אני מבקשת שתקשיבי: יש לי הרושם שמקצועך עבודה סוציאלית; חשבתי בלבי שאת תעלי לדוכן הזה כדי לברך את הסטודנטים על כך שהסכימו ללכת ולגור בשיכונים העוני והמצוקה של באר-שבע, ובין ענייה, ועל כך שהם הפכו את דירותיהם בשכונות הצפופות האלה למרכז של עבודה קהילתית, תרבותית, חינוכית, שהיו לפעילי ועדי הבתים והשכונות ולחונכים של ילדי השכונות במסגרת תכנית "פרח".

מה נאמר ומה נגיד, חברת-הכנסת שרה שטרן-קטן. אולי טוב מכ לם עשה חבר בחבר הנאמנים, איש חוץ-לארץ, שבישיבה בבאר-שבע, בה גדון הנושא של מגורי הסטודנטים, תרם חצי מיליון דולר לאגודת הסטודנטים של האוניברסיטה.

אני רוצה לשאול את חברת-הכנסת שטרן-קטן מתי היתה לאחרונה באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, ואולי כדאי שתקשיב ותשמע כי בישיבה האחרונה של חבר הנאמנים, תוך כדי הדיון על מגורי הסטודנטים, קם יהודי מחוץ-לארץ ותרם חצי מיליון דולר להמשך פעולתם הברוכה של הסטודנטים בשכונות בעיר הנגב.

קלמן כהנא (פועלי אגודת ישראל):
אבל לא על — — —

אסתר הרליץ (המערך):
— — — אנו מצווים לשמור כעל בבת-עינינו על החופש האקדמי ועל חירותן של האוניברסיטאות לכלכל את ענייניהן ולנהל אותם. הכלל הזה חל גם על הצי-עירה שבאוניברסיטאות, האוניברסיטה בבירת הנגב ה-נקראת על שמו של דוד בן-גוריון.

הנושא שהעלת כאן חברת-הכנסת שטרן-קטן — והיא עצמה מורה במוסד אקדמי — שייך למוסד אחד, אחד בלבד, המוסמך לטפל בו: חבר הנאמנים של אוניברסיטת בן-גוריון בבאר-שבע, שיש לי הכבוד להימנות עם חבריו.

חברי הכנסת, לפני שנה כעת הזאת, בזמן ישיבת חבר הנאמנים של אוניברסיטת באר-שבע, והם באים מקצווי תבל, עוררו מסייתים מהומה בנושא המגורים בקאמפוס היפה של האוניברסיטה. הנושא הזה גדון גם בשנה שעברה וגם השנה, לפני חודש ימים, בחבר הנאמנים של אוניברסיטת באר-שבע. חבר הנאמנים דן בעניין מגורי הסטודנטים בישיבת המליאה שלו והוריד כי הוא נותן אמון מלא באגודת הסטודנטים וביציבור הסטודנטים לגבי ניהול דירות המגורים של הסטודנטים.

שלמה יעקב גרוס (אגודת ישראל):
גם אני נותן בהם אמון. אני מאמין שהם עושים מה שהם רוצים.

היו"ר ח. גרוסמן:
חברת-הכנסת גרוס, אני מבקשת. פתאום קמה פה מהומה, קודם היה שקט.

אסתר הרליץ (המערך):
אני מבקשת להסב את תשומת-לב חברי הכנסת, גם אלה מאגודת ישראל, אם כי העניין לא חל עליהם ולא על צעיריהם, שהסטודנטים המגיעים אצלנו ללימודים באוניברסיטה, מגיעים לאחר שירות בצה"ל של שלוש שנים או של שנתיים.

(חברת-הכנסת א. אולמרט קורא קריאת-ביניים)

היו"ר ח. גרוסמן:
חברת-הכנסת אולמרט, יש כמה חברי כנסת שברגע שהם נכנסים לאולם, אני יודעת שמייד תהיה מהומה.

אהוד אולמרט (הליכוד):
אני מודה לך על המחמאה. אמרתי — — —

היו"ר ח. גרוסמן:
בבקשה, שב בשקט.

רב שילנסקי (הליכוד):
הוא אומר שזה קשור לחוק ההפלות.

אסתר הרליץ (המערך):
הסטודנטים הישראלים כולם שירתו בצה"ל, גם הבנים וגם הבנות, וזאת הדתיים שבהם. כאשר הם באים לאוניברסיטה יודעים הם לכלכל את דרכם, ואגודת הסטודנטים יודעת לנהל את ענייניהם ואת דירתיהם.

היו"ר ח. גרוסמן :
נא לסיים.

שרה שטרן-קטן (חזית דתית לאומית):
כן, לוועדת החינוך והתרבות.

מאיר פעיל (מחנה שלי):
לוועדת החינוך והתרבות. אני רוצה לפקח על זה
אישית. אני רוצה לערוך סיור לימודי במעונות הסטוד-
נטים.

היו"ר ח. גרוסמן :
כן, לוועדת החינוך והתרבות, אין ועדה אחרת.
אם כן, יש הצעה להעביר את הנושא לדיון בוועדת
החינוך והתרבות, ויש הצעה שלא לכלול את
הנושא בסדר-היום. נעבור להצבעה.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה להעביר את הנושא לדיון
בוועדת החינוך והתרבות — רוב
בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא
בסדר-היום של הכנסת — מיעוט

היו"ר ח. גרוסמן :
הרוב הצביע בעד העברת הנושא לדיון בוועדת
החינוך והתרבות.
חברי הכנסת, הישיבה הבאה ביום שני, בשעה
4:00 אחרי-הצהריים. הישיבה הזאת נעולה.

אסתר הרליין (המערך):
גברתי היושבת-ראש, הנושא הזה לא לכנסת הוא
ואני מציעה להוריד אותו מסדר-היום.

זאב בין (המערך):
יש לי הצעה לסדר.

היו"ר ח. גרוסמן :
שמעתי, אבל אין לי אפשרות לעשות זאת.

זאב בין (המערך):
בשעה זו מחקימת אזכרה ממלכתית לראש-הממשלה
שלה לשעבר, גולדה מאיר, זכרונה לברכה. אנו מבקשים
לדחות את ההצבעה.

(שר-החינוך והתרבות ז. המר קורא קריאת-ביניים)

היו"ר ח. גרוסמן :
אדוני השר, גם קודם היתה בקשה לדחות את כל
הדיון, ולצערי הרב חברת-הכנסת שרה שטרן-קטן לא
הסכימה לכך, ולכן לא יכולתי לדחות את הדיון. אולם
מכיוון שהדיון לא נדחה אינני יכולה לדחות את ההצבעה.

הישיבה ננעלה בשעה 14:34.

נספחות

א. סדר-היום לישיבות רע"ד-רע"ז

- א. העלאת זכרו של דוד בן-גוריון ז"ל במלאת שש שנים לפטירתו.
- ב. העלאת זכרה של גולדה מאיר ז"ל ביום השנה לפטירתה.
- ג. שאילתות ותשובות.
- ד. חוק העונשין (תיקון מס' 10), תשל"ט-1979 (קריאה ראשונה).
- ה. חוק העונשין (תיקון מס' 11), תשל"ט-1979 (קריאה ראשונה).
- ו. חוק לתיקון פקודת השטרות (מס' 4), תשל"ט-1979 (קריאה ראשונה).
- ז. חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 15), תש"ם-1979 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ח. חוק לתיקון פקודת הראיות (מס' 4), תש"ם-1979 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ט. חוק שכר מינימום, תשל"ח-1978 (קריאה ראשונה).
- י. חוק האזרחות (תיקון מס' 4), תש"ם-1979 (קריאה ראשונה).
- יא. חוק הקרן למחקר ולפיתוח חקלאיים של ארצות הברית וישראל, תשל"ט-1979 (קריאה ראשונה).
- יב. חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 36), תש"ם-1979 (קריאה ראשונה).
- יג. חוק המילוות (הוראות שונות) (תיקון מס' 2), תש"ם-1979 (קריאה ראשונה).
- יד. הצעות לסדר-היום.
- טו. הסדרים בטלוויזיה הישראלית — דיון.
- טז. חוק התובלה האווירית, תשל"ט-1979 (קריאה ראשונה).
- יז. מצבן הכספי של הרשויות המקומיות — הצעת חבר הכנסת י. ז'. אמיר.
- יח. חוק התיכנון והבנייה (תיקון מס' 11), תשל"ט-1979 (קריאה ראשונה).
- יט. חוק העמותות, תשל"ט-1979 (קריאה ראשונה).
- כ. חוק לשכת עורכי-הדין (תיקון מס' 12), תשל"ט-1979 (קריאה ראשונה).
- כא. חוק לשכת עורכי-הדין (תיקון מס' 13), תשל"ט-1979 (קריאה ראשונה).
- כב. חוק העונשין (תיקון מס' 9), תשל"ט-1979 (קריאה ראשונה).
- כג. חוק לתיקון פקודת החברות (מס' 16), תשל"ט-1979 (קריאה ראשונה).
- כד. חוק לתיקון פקודת השותפויות (מס' 2), תש"ם-1979 (קריאה ראשונה).
- כה. חוק בית-הדין לעבודה (תיקון מס' 8), תש"ם-1979 (קריאה ראשונה).
- כו. חוק תקנת השבים, תשל"ט-1979 (קריאה ראשונה).
- כז. חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 5), תש"ם-1979 (קריאה ראשונה).
- כח. חוק דיני עבודה (הסכם להקמת שדות תעופה בנגב), תשל"ט-1979 (קריאה ראשונה).
- כט. חוק יסודות המשפט, תשל"ט-1979 (קריאה ראשונה).
- ל. חוק יסוד: החקיקה (קריאה ראשונה).
- לא. חוק החקיקה (הוראות מעבר), תשל"ח-1979 (קריאה ראשונה).
- לב. חוק יסוד: בתי-המשפט (קריאה ראשונה).
- לג. חוק יסוד: בתי-המשפט (הוראות מעבר), תשל"ח-1978 (קריאה ראשונה).
- לד. חוק שיפוט בתי-דין יהודים קראים (נישואין וגי-רושין), תשל"ט-1979 (קריאה ראשונה).
- לה. חוק הספנות (ימאים) (תיקון מס' 3), תשל"ט-1979 (קריאה ראשונה).
- לו. הצורך בייעול גביית מס הכנסה ומס ערך מוסף — הצעת חברי-הכנסת ש. ארבל-אלמוזלינו, ג. האוז-נר, ד. גולומב וש. אליהו.
- לז. הקמת רשות לפיתוח הגליל — הצעת חברי-הכנסת י. כהן.
- לח. מגמה להעלאת תעריפי פרמיות הביטוח — הצעת חברי-הכנסת מ. עמאר, מ. פעיל ומ. וירשובסקי.
- לט. מעמד של עובדי מדינה — הצעת חברי-הכנסת ש. ארבל-אלמוזלינו וא. מלמד.
- מ. כינון המטה למלחמה באינפלציה — הצעת חברי-הכנסת ע. אמוראי.
- מא. החלטת הממשלה על הקפאת המחירים — הצעת חברי-הכנסת ד. גולומב.
- מב. השביתה בצי הסוחר — הצעת חברי-הכנסת מ. אלגרבלי, י. ז'. אמיר, מ. כהן, מ. פעיל וש. שטרן-קטן.
- מג. שינוי שיטת הסובסידיות מסיבסוד המצרף לסיבסוד הנצרף — הצעת חברי-הכנסת ח. בר-לב ומ. פעיל.
- מד. המדיניות הכלכלית של הממשלה והסקטור היצרני בארץ — הצעת חברי-הכנסת ע. הדר.
- מה. יום הסביבה הבין-לאומי — הצעת חברי-הכנסת י. תמיר.
- מו. התינוך בתפוצות — הצעת חברי-הכנסת י. יצחקי.

- מז. חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 21), תשל"ז—1978 (קריאה ראשונה).
- מח. חוק המועצות החקלאיות (עונשין), תשל"ח—1978 (קריאה ראשונה).
- מט. העדר רופאים בירוחם — הצעה מטעם חברי-הכנסת י. ז. אמיר, ת. טובי, ר. מילוא וש. שטרן-קטן.
- נ. הצעת ועדת הכנסת בדבר הסמכת ועדות לאשר תקנות.
- נא. חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 35), תש"ם—1979 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- נב. חוק מילווה חסכון, תשל"ט—1979 (תיקון), תש"ם—1979 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- נג. חוק הפיקוח על עסקי ביטוח (תיקון מס' 4), תש"ם—1979 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- נד. הצעות חוק של חברי כנסת.

ב. הצעות לסדר-היום לשיבות רע"ד—רע"ז

738. מ. אלגרבל (התנועה הדמוקרטית): העוני ומצוקת הילדים בישראל.
- 739—740. זיהום האוויר על-ידי בית-החרושת למלט "נשר" בחיפה — הצעת חברי-הכנסת א. ג. בדיאן ומ. עמאר.
741. ש. שטרן-קטן (חזית דתית לאומית): פעילות הנאצים באירופה.
742. י. תמיר (הליכוד): מצוקת המים בישראל.
743. צ. ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון): התנהגות המשטרה בעת הפגנות אנשי השכונות במחאה על המדיניות הכלכלית של הממשלה.
744. מ. חריש (המערך): הסכנה של הכרה אמריקנית ואירופית באש"פ.
745. ז. שטרן-קטן (חזית דתית לאומית): המגורים המעורבים במעונות הסטודנטים בבאר-שבע.

ג. החלטה בדבר תיקון טעות בנוסח חוק האונת סתר, תשל"ז—1979

(לפי סעיף 10א (ב) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח—1948)

בסעיף 3 לחוק האונת סתר, תשל"ט—1979, אחרי "האונת סתר" יבוא פסיק.

1 ס"ח תשל"ט, עמ' 118.

ד. הצעת חוק לתיקון פקודת הראיות (מס' 4), תש"ם—1979

1. הוספת סעיפים 10א ו-10ב
בפקודת הראיות (נוסח חדש), תשל"א—1971¹ (להלן — הפקודה), אחרי סעיף 10 יבוא:
- "10א. אמרת עד מחוץ לבית-המשפט
- (א) אמרה בכתב שנזן עד מחוץ לבית-המשפט תהיה קבילה כראיה בהליך פלילי אם נתקיימו אלה:
- (1) מתן האמרה הוכח במשפט;
- (2) ניתן האמרה הוא עד במשפט וניתנה לצדדים הזדמנות לחקרו;
- (3) העדות שונה, לדעת בית-המשפט, מן האמרה בפרט מהותי, או העד מכחיש את זוכן האמרה או טוען כי אינו זוכר את תכנה.
- (ב) בית-המשפט רשאי לקבל אמרה כאמור ב-סעיף קטן (א) אף אם ניתן האמרה איננו עד, בין משום שהוא מטרב להעיד או אינו מסוגל להעיד, ובין שלא.
- 10ב. קבלת אמרה בהסכמה
- אמרה בכתב שניתנה מחוץ לבית-המשפט תהיה קבילה כראיה בהליך פלילי אף אם נותנה אינו עד במשפט, אם שני הצדדים הסכימו לכך ותו-

3. תיקון סעיף 12

האמור בסעיף 12 לפקודה יסומן (א) ואחריו יבוא :

"(ב) בית-המשפט רשאי לקבל כראיה, להוכחת הנסיבות שבהן ניתנה הודיית נאשם, גם תצהיר בכתב של מקבל ההודיה, שבו הוא מפרט את נסיבות גביית ההודיה ומצהיר כי ההודיה היתה חפשית ומרצון, והוא אם נתקיים אחד מאלה :

(1) הנאשם מיוצג וסניגורו ויתר על חקירת מקבל ההודיה ;

(2) ההודיה היתה על עבירה שהיא עוון או חטא והנאשם, במענה לשאלת בית-המשפט ולאחר שבית-המשפט הסביר לו את זכותו לחקור את נותן התצהיר, אישר שקרא את ההודיה או שהיא הוקראה לו, אינו כופר בכך שההודיה חיתה חפשית ומרצון וויתר על חקירת מקבל ההודיה."

כן האמרה לא היה שנוי במחלוקת, ובלבד שה-נאשם היה מיוצג על-ידי עורך-דין.

10. שמירת דינים

אין באמור בסעיפים 10 ו-10ב כדי להכשיר ראייה שאינה קבילה מסיבה אחרת שבדין או לפסול ראייה שהיא כשרה לפי דין אחר."

2. תיקון סעיף 11

בסעיף 11 לפקודה, בסופו יבוא :

"אמרה שנרשמה כאמור מותר להוכיחה אף בתצהיר בכתב של מי שהיה נוכח באותו מעמד אם הנאשם מיוצג וסניגורו הסכים לכך או — כאשר האמרה נוגעת לאישום בעוון או בחטא — אם הנאשם, במענה לשאלת בית-המשפט ולאחר שבית-המשפט הסביר לו את זכותו לחקור את נותן התצהיר, אישר שקרא את האמרה או שהיא הוקראה לו, אינו כופר בכך שהאמרה היא אמרתו וויתר על חקירת מקבל ההודיה."

1 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421 ; ס"ח תשל"ג, עמ' 191, עמ' 236 ; תשל"ו, עמ' 203.

הסתייגויות לחוק הנ"ל

לסעיף 2

ב. הלוי מציע :

הסיפה המתחילה "או — כאשר האמרה נוגעת" — תימחק.

לסעיף 3

ב. הלוי מציע :

בסעיף 12 (ב) במקום "והוא אם נתקיים אחד מאלה" ושתי הפסקאות יבוא "והוא אם הנאשם מיוצג וסניגורו ויתר על חקירת מקבל ההודיה".

לסעיף 1

א. ורהפטינג מציע :

בסעיף 10א (א) החדש, מייד אחרי הרישה, תיווסף פיסקה (1) כדלקמן :

"(1) האמרה בכתב ניתנה בפני קצין משטרה לאחר שמוסרה הזוהר כדין ;"

ומספרי הפסקאות (1), (2) ו-(3) ישונו בהתאם לכך.

מ. עמאר ומ. וירשובסקי מציעים :

בסעיף 10א, (א), בפיסקה (1), בסופה ייווסף : "והאמרה לא נגבתה בדרכים פסולות".

ה. המלצת ועדת הכנסת בדבר הסמכת ועדות לאשר תקנות

המדינה, לפי כל דין, בגין הליכים בבתי-משפט, בבתי-דין ובשלשכות ההוצאה לפועל והוא כשאינו ב-חוק, שלפיו מותקנות התקנות, הוראה בדבר אישורן בכנסת או בוועדה אחרת מוועדותיה.

2. ההחלטה בדבר הסמכת ועדת הכספים לאשר תקנות, מיום ט"ו בכסלו תשל"ז (19 בנובמבר 1975) ² — בטלה.

3. תחילתה של החלטה זו ביום קבלתה בכנסת.

הכנסת מחליטה, בתוקף סמכותה לפי סעיף 1(ב) לחוק יסוד : משק המדינה ¹ :

1. (1) להסמיך את ועדת הכספים לאשר תקנות הקובעות שיעורי מסים, מילואות חובה, תשלומי חובה אחרים ואגרות המשתלמים לאוצר המדינה, למעט אגרות כמפורט בפיסקה (2) ;

(2) להסמיך את ועדת החוקה, חוק ומשפט לאשר תקנות הקובעות שיעורי אגרות המשתלמות לאוצר

1 ס"ח תשל"ח, עמ' 206.

2 י"מ תשל"ו, עמ' 574.

ו. הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 15), תש"ם—1979

עות על מחלה כאמור בסעיף קטן (א) המצויות במשרד הבריאות או במערכת הבטחון על שלוש חותיה, וכל הוראה שבדין האוסרת מסירת ידיעה כאמור לא תחול על מסירת ידיעה לפי הוראות סעיף זה.

(ג) קיבלה הרשות הרפואית דיווח כאמור בסעיף קטן (א) או מידע כאמור בסעיף קטן (ב), תודיע לרשות הרישוי המלצתה לעניין מתן רשיון נהיגה, התליתו או ביטולו.

(ד) מידע שהגיע לאדם מכוח סעיף זה, לא ימסרנו אלא למי שהוסמך לכך על-פי דין או לפי רשות מאת בית-המשפט או בתשובה על שאלה שהציג לו מי שהוסמך לערוך חקירות על ביצוע עבירות.

5. הוספת סעיף 14א

אחרי סעיף 14 לפקודה יבוא :

"14א. עירעור על החלטת המפקח על התעבורה או ועדת ערר בעניין רשיון למונית

(א) על החלטתו של המפקח על התעבורה ועל החלטתה של ועדת הערר, שמינה שר התחבורה בעניין מתן רשיון מונית, רשאי מבקש הרשיון לערער לפני בית-המשפט המחוזי בירושלים.

(ב) בית-המשפט המחוזי ידון בערעור לפי סעיף קטן (א) בשופט אחד, והוא רשאי לאשר את החלטת המפקח על התעבורה או ועדת הערר, לבטלה, לשנותה או להחזירה אליהם.

(ג) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות את המועד להגשת ערעור לפי סעיף קטן (א), את אופן הגשתו ואת סדרי הדין בו.

(ד) פסק דינו של בית-המשפט המחוזי ניתן לערעור לפני בית-המשפט העליון.

6. תיקון סעיף 25

בסעיף 25 (א) לפקודה —

(1) בפסקה (2), במקום "פקודת ביטוח כלי רכב של מנוע (סיכוני צד שלישי), 1947" יבוא "פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), תש"ל—1970";

(2) בסוף פסקה (3), המלים "הכול כמפורט בתוספת השלישית" — יימחקו.

7. החלפת סעיף 27

במקום סעיף 27 לפקודה יבוא :

"27. הודעה בכתב ודו"ח בוחן

(א) בית-המשפט הדן בעבירת תעבורה רשאי, לענין העבירה, לקבל כראיה הודעה בכתב של שוטר או של מי שהוסמך כדין לערוך הודעה כאמור, או דו"ח בוחן של משטרת ישראל, אם אלה נעשו במילוי תפקידו של עורכם וסמוך ככל האפשר לאירוע העבירה.

(ב) הודעה ודו"ח בוחן לפי סעיף זה יצוינו

1. תיקון סעיף 1

בסעיף 1 לפקודת התעבורה¹ (להלן — הפקודה), בהגדרות "ערובה", "פוליסה" ו"תעודת ביטוח", במ-קום ביטוח כלי רכב מנועיים (סיכוני צד שלישי), 1947" יבוא "פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), תש"ל—1970"².

2. תיקון סעיף 9

בסעיף 9 לפקודה —

(1) במקום "ליצרן או לסוחר של כלי רכב מנועיים" יבוא "ליצרן או ליבואן של רכב מנועי, לבעל מוסך שיש לו רשיון כדון או לסוחר של רכב מנועי";

(2) בסופו יבוא "או אחרי תיקונו".

3. הוספת סעיף 12א

אחרי סעיף 12 לפקודה יבוא :

"12א. רשיון נהיגה לנוהג חדש

(א) רשיון נהיגה לפי סעיף 11 שניתן למי שלא היה בידו רשיון לנהיגת רכב מנועי תקפו יהיה מוגבל לשנה אחת, ובה יראו אותו כנוהג חדש.

(ב) רשות הרישוי תחדש את רשיונו של נוהג חדש, אולם אם הוא הורשע באחת מן העבירות המנויות בתוספת השלישית תתנה רשות הרישוי את חידוש רשיונו בבחינות ובבדיקות שתקבע, ומשחידשה כך את רשיונו אחרי קיום תנאים שהתנתה יחולו הוראות סעיף זה כאילו ניתן הרשיון לפי סעיף קטן (א).

(ג) האמור בסעיף זה אינו בא לגרוע מכל סמכות של רשות הרישוי לפי הוראה אחרת של פקודה זו.

4. הוספת סעיף 12ב

אחרי סעיף 12 לפקודה יבוא :

"12ב. דיווח על מחלות מסויימות של נוהגי רכב ציבורי ורכב מסחרי

(א) רופא או פסיכולוג קליני המטפל באדם הסובל ממחלת נפש או מהפרעות נפשיות או באדם הסובל ממחלה שאינה ניתנת לאיוון העלולה להביא לחוסר התמצאות, לאיבוד השליטה ברכב בשל איבוד הכרה פתאומי או אבדן שיווי משקל, והוא סבור כי אותו אדם עלול בנהיגתו לסכן את עצמו או את זולתו, ישאל את החולה אם הוא מחזיק ברשיון לנהיגת רכב ציבורי או רכב מסחרי שמשקלו הכולל המותר הוא 4,000 קילוגרם או יותר; הוברר לרופא או לפסיכולוג קליני כי החולה מחזיק ברשיון נהיגה כאמור, ידווח על מחלתו לרשות שקבע שר הבריאות (להלן בסעיף זה — הרשות הרפואית), ואם לא עשה כן — יאשם בעבירה.

(ב) הרשות הרפואית רשאית להשתמש בידו-

12. תיקון סעיף 35
בסעיף 35 לפקודה, בסופו יבוא :

"לעניין סעיף זה רואים צו מבחן כעונש אחר אף אם ניתן ללא הרשעה".

13. תיקון סעיף 36
בסעיף 36 לפקודה —

(1) במקום סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יבוא :

"(א) בית-המשפט רשאי, באין הוראה אחרת בפקודה זו, לפסול נאשם פסילה על תנאי מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה, ורשאי בית-המשפט לקבוע שמקצתה של תקופת הפסילה תהיה על תנאי.

(ב) בית-המשפט לא יטיל פסילה שהיא על תנאי בלבד —

(1) אם הרשיע את הנאשם בעבירה לפי סעיפים 336, 64, 64א או 65 ;

(2) אם הרשיע את הנאשם בעבירה מן המפורטות בתוספת הראשונה שגרמה לתאונות דרכים שבה נחבל אדם או ניוזק רכוש ;

(3) אם הרשיע את הנאשם בעבירה מן המפורטות בתוספת הראשונה ובשתי השנים ש"קדמו לעבירה כבר הורשע על אותה עבירה כאמור ולא הוטלה עליו פסילה על תנאי על אותה עבירה ;

(4) אם הרשיע אדם שכבר נפסל על תנאי, בשל עבירה שעבר תוך תקופה שנקבעה בגור דינו ושללא פחתה משנה ולא עלתה על שלוש שנים, והעבירה היא אותה עבירה שעליה הורשע או אחת העבירות המפורטות בתוספת הראשונה או בתוספת השנייה או עבירה שקבע בית-המשפט באותו גור דין" ;

(2) סעיף קטן (ג) — בטל, וסעיפים קטנים (ד) עד (ו) יסומנו כסדרם (ג) עד (ה).

14. תיקון סעיף 336
בסעיף 336 לפקודה —

(1) בסעיף קטן (א), המלים "שלא להטיל פסילה בפועל או" — יימחקו ;

(2) בסעיף קטן (ב), המלים "ופסילה על תנאי לתקופה שלא תפחת משלוש שנים" — יימחקו, ובמקום "שלא להטיל פסילה בפועל או להטילה" יבוא "להטיל פסילה בפועל" ;

(3) בסעיף קטן (ג), במקום "קנס של חמשת אלפים לירות" ובמקום "קנס של 7,000 לירות" יבוא "קנס של 100,000 לירות".

15. תיקון סעיף 42

בסעיף 42 לפקודה, ברישה, במקום "פסילה כאמור בסעיפים 35 ו-37 עד 40 וכן בסעיף 44 ו-44א היא מיום ההרשעה" יבוא "פסילה שפסל בית-המשפט לפי פקודה זו תהיה מיום גזר הדין".

בהם מועד עריכתם ומועד אירוע העבירה, וחי-תימת בוחן תאומת בידי קצין משטרה בדרגת מפקח ומעלה, הכול לפי טופס שנקבע בתקנות.

(ג) הודעה בכתב ודו"ח בוחן שניתנו לפי סעיף זה — דינם כדין עדות לעניין סעיף 237 לחוק העונשין, תשל"ו-1977.³

(ד) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מכוחו של בית-המשפט לצוות, כי נותן הודעה או דו"ח בוחן ייחקר בבית-המשפט, ובית-המשפט ייעתר לבקשתו של בעל דין לצוות על כך ; בית-המשפט רשאי להטיל את הוצאות החקירה על המבקש אם נוכח שהבקשה באה לשם קינטור.

(ה) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות כל דין המקנה לעובד הציבור חסיון ממסירת עדות, או מכל הוראה בדבר הוכחת עובדה בתעודות עובד הציבור, או מכל דין הפוסל או מסייג קבלתה של תעודה כאמור כראיה."

8. תיקון סעיף 27
בסעיף 27 לפקודה —

(1) ברישה, במקום "במצלמה אלקטרונית המופעלת מעל רמזור או במצלמה המופעלת על-ידי שוטר" יבוא "במצלמה המופעלת באופן אוטומטי או בידי שוטר" ;

(2) אחרי פסקה (4) יבוא :

"(5) מהירות נסיעתו של הרכב."

9. תיקון סעיף 27

האמור בסעיף 27 לפקודה יסומן (א) ואחריו יבוא :
"(ב) הוראות סעיף 27א(ו) יחולו גם על עבירה שלגביה נעשה צילום לפי סעיף 27א."

10. תוספת סעיף 29

אחרי סעיף 28 לפקודה יבוא :

"29. ברירת קנס בנסיבות מחמירות

(א) היה לשוטר יסוד להניח כי אדם עבר עבירת קנס בנסיבות מחמירות, יודיע לו כי יוגש נגדו אישום ותימסר לו הזמנה למשפט לפי חוק סדר הדין הפלילי, תשכ"ה-1965.

(ב) "נסיבות מחמירות", לעניין סעיף זה — כפי שנקבעו בהוראות מאת ראש מחלקת תנועה של משטרת ישראל בהסכמת שר המשפטים ושר התחבורה ופורסמו ברשומות, בעתון בוקר וב"עתון ערב."

11. החלפת סעיף 30

במקום סעיף 30 לפקודה יבוא :

"30. שיעור הקנס

שר התחבורה יקבע בצו את שיעור הקנס לכל עבירת קנס חוזרת או נוספת שעבר אותו אדם, ובלבד ששיעור הקנס לא יעלה על חמשת אלפים לירות לגבי עבירה ראשונה ועל שבעת אלפים וחמש מאות לירות לגבי עבירה חוזרת או נוספת."

16. הוספת סעיף 46

אחרי סעיף 46 לפקודה יבוא :

"46א. דחיית הפסילה

(א) בית-משפט שפסל נאשם מהחזיק ברשיון נהיגה רשאי, מנימוקים שיפרש, לדחות את הפסילה למועד שיקבע.

(ב) בעל דין יהיה רשאי לערער תוך שבעה ימים מיום שנמסרה לו החלטת בית-המשפט ב"עניין דחיית ביצועה של פסילה כאמור, ובית-משפט של ערעור רשאי לאשר את ההחלטה או לבטלה ולתת במקומה החלטה אחרת."

17. תיקון סעיף 47

בסעיף 47 לפקודה, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא :

"(ד) קצין משטרה כאמור רשאי להחזיר רשיון נהיגה למי שנפסל מהחזיק בו לפי סעיף זה אם שוכנע כי לא יוגש אישום נגד בעל הרשיון."

18. תיקון סעיף 49

בסעיף 49 לפקודה —

(1) במקום כותרת השוליים יבוא "עיון חוזר וערר";

(2) במקום "החלטת בית-המשפט לפי סעיפים 46, 47 או 48 ניתנת לעיון חוזר בדרך הקבועה לגבי צו שניתן בבקשה לשיחורו בערבות לפי פקודת השיחור בערבות, 1944" יבוא "החלטת בית-המשפט לפי סעיפים 46, 47 או 50 (ב) ניתנת לעיון חוזר ולערר בדרך הקבועה בחוק סדר הדין הפלילי, תשכ"ה—1965, לעניין צו שניתן בבקשה לשיחורו בערובה כאילו היתה צו כאמור."

19. תיקון סעיף 62

בסעיף 62 לפקודה —

(1) ברישה, במקום "קנס שלושת אלפים לירות" יבוא "קנס מאה אלף לירות, ואם העבירה היא עבירת קנס שדן בה בית-המשפט — קנס חמישה עשר אלף לירות";

(2) בפיסקאות (3), (4), (6) ו-(7), במקום "נהג של רכב" יבוא "נוהג רכב".

20. תיקון סעיף 63

בסעיף 63 לפקודה, במקום "חמשת אלפים לירות" יבוא "מאה אלף לירות".

21. תיקון סעיף 64

בסעיף 64 לפקודה, במקום "חמשת אלפים לירות" יבוא "מאה אלף לירות".

22. תיקון סעיף 64

בסעיף 64 לפקודה, בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), במקום "שתוך נהיגתו גרם לתאונה" יבוא "המעורב בתאונה".

23. הוספת סעיף 64

אחרי סעיף 64 לפקודה יבוא :

"64ב. בדיקת שיכרות

(א) בסעיף 62(3) ובסעיף זה, "שיכור" — מי שנתון תחת השפעתו של משקה או סם משכרים או מסוכנים.

(ב) היה לשוטר חשד סביר כי נוהג רכב או הממונה על רכב הוא שיכור, רשאי הוא לדרוש מהם להיבדק במועדים ובמקומות שיוורה, ומי שנדרש כך חייב להיבדק כאמור.

(ג) שר התחבורה ושר הבריאות רשאים, באי-שור ועדת הכלכלה של הכנסת, להתקין תקנות בעניינים אלה :

(1) אחוז האלכוהול או הסם שבהשפעתו אסורה נהיגת רכב;

(2) שיטות לבדיקת האלכוהול או הסם ב"נבדק;

(3) אופן הבדיקות, מקומות הבדיקות ותעודות שיינתנו על תוצאות בדיקה.

(ד) בית-המשפט הדן בעבירה לפי סעיף 62(3) רשאי לקבל כראיה תעודה שניתנה לפי סעיף קטן (ג)3."

24. תיקון סעיף 65

בסעיף 65(א) לפקודה, במקום "חמשת אלפים לירות" יבוא "מאה אלף לירות".

25. תיקון סעיף 66

בסעיף 66 לפקודה, במקום "חמשת אלפים לירות" יבוא "מאה אלף לירות".

26. תיקון סעיף 67

בסעיף 67 לפקודה, במקום "חמשת אלפים לירות" יבוא "מאה אלף לירות".

27. הוספת סעיף 69

אחרי סעיף 69 לפקודה יבוא :

"69א. ניקוד בעבירות תעבורה

(א) שר התחבורה, בהסכמת שר המשפטים, רשאי לקבוע בתקנות שיטה לרישום נקודות על עבירות תעבורה שבהן הורשע בעל רשיון נהיגה (להלן — שיטת הניקוד), ולקבוע את סוג העבירות ומספר הנקודות שיירשמו לחובתו של בעל הרשיון על עבירה שבה הורשע.

(ב) שר התחבורה, רשאי לקבוע בתקנות, באי-שור ועדת הכלכלה של הכנסת, אמצעי תיקון ש"יוטלו על בעל רשיון נהיגה שנרשמו נקודות לחובתו לפי שיטת הניקוד, וביניהם — בדיקות רפואיות, בחינות, הסברה, הדרכה ופסילה מתח"זיק ברשיון נהיגה.

(ג) אמצעי תיקון לפי סעיף קטן (ב) יהיו בנוסף לכל עונש שהטיל בית-המשפט על בעל הרשיון בשל עבירה שהרשיע אותו בה.

32. הוספת סעיף
בפרק התשיעי לפקודה, סעיפים 78, 79 ו-80 יסומנו
להיות 79, 80 ו-81 ולפניהם יבוא :

78. מטה למלחמה בתאונת דרכים

(א) הממשלה תמנה מטה למלחמה בתאונות דרכים (להלן — המטה).

(ב) הממשלה תקבע את הרכב המטה על-פי המלצת שר התחבורה.

(ג) שר התחבורה ימנה אחד מחברי המטה ליו"ב ראש המטה והוא יקבל הנחיותיו משר התחבורה.

(ד) שר התחבורה, באישור הממשלה ובידיעת ועדת הכלכלה של הכנסת, יקבע את תפקידי המטה ודרכי פעולתו.

(ה) שר התחבורה יפרסם ברשומות הודעה על הרכב המטה ועל תפקידיו.

33. החלפת התוספת השלישית
במקום התוספת השלישית לפקודה יבוא :

"תוספת שלישית" (סעיף 12)

(1) עבירה לפי סעיפים 10, 43, 44 או 65 לפקודה זו.

(2) עבירה לפי תקנה 22 לתקנות התעבורה, תשכ"א—1961⁴, לגבי אי-ציות נוהג רכב לרמזור ואי-מתן זכות קדימה, עבירה לפי תקנות 26(2), 47, 54 או 57 לתקנות האמורות, ועבירה לפי תקנה 144 לתקנות האמורות לגבי אי-הודעה על תאונת דרכים או אי-הגשת עזרה לנפגע בתאונת דרכים.

(3) עבירה לפי פקודה זו או התקנות לפיה אשר גרמה לתאונת דרכים שבה נפגע אדם.

(4) עבירה שבית-המשפט גזר על מי שעבר אותה פסילה בפועל מהחזיק ברשיון נהיגה לתקופה של שלושה חודשים או יותר.⁵

28. תיקון סעיף 70

בסעיף 70 לפקודה, אחרי פסקה (23) יבוא :
"(23א) סדרי בטיחות תחבורתיים במפעלים המפעילים רכב במספר שנקבע בתקנות, והוראות בדבר הסמכת אדם שיפקח על סדרי הבטיחות התחבורתיים במפעלים כאמור, קביעת תפקידיו, חובותיו, כישוריו ודרכי עבודתו ; תקנות לפי סעיף קטן זה יותקנו באישור ועדת הכלכלה של הכנסת ;".

29. תיקון סעיף 70א

בסעיף 70א לפקודה —

(1) במקום סעיפים קטנים (ד) ו-(ה) יבוא :

"(ד) האגרות בעד הרחקת רכב והחסנתו כאמור בסעיף קטן (ג), בשיעור שנקבע, יהיו מוטלות על בעל הרכב הרשום ברשיון הרכב, זולת אם הוכח שהרכב נלקח ממנו בלי ידיעתו והסכמתו.

(ה) רכב שהורחק כאמור בסעיף קטן (ג) לא יוחזר לבעליו או למחזיקו אלא אם שולמה ה-אגרה שנקבעה לפי סעיף (ד) במועד ובדרך שקבעו שר התחבורה ושר המשפטים בתקנות באישור ועדת הכלכלה של הכנסת ;

(2) בסעיף קטן (ו), בסופו יבוא "לא היה האחר צד במשפט הראשון, יתן לו בית-המשפט אפ-שרות לסתור את העדויות שנגבו במשפט הרא-שון".

30. תיקון סעיף 72

בסעיף 72(2) לפקודה, במקום "סעיף 4 לפקודה בי-טוח כלי רכב מנועיים (סיכוני צד שלישי), 1947" יבוא "סעיף 6 לפקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), תש"ל-1970".

31. תיקון סעיף 77

בסעיף 77(א)(4) לפקודה, במקום "ובלבד שלא יעלו על שלוש לירות לשנה לאופניים וחמש לירות לשנה לתלת אופן" יבוא "ובלבד שלא יעלו על הסכום שקבע שר התחבורה בהתייעצות עם שר הפנים".

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173 ; ס"ח תשל"ז, עמ' 193.

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 15, עמ' 320 ; ס"ח תשל"ה, עמ' 237.

³ ס"ח תשל"ז, עמ' 226. ⁴ ק"ת תשכ"א, עמ' 1425 ; תשל"ל, עמ' 699.

הסתייגויות לחוק הנ"ל

לסעיף 4

מ. פטיל מציג :

סעיף 12 החדש ינוסח כך :

"12. (א) רופא המטפל באדם הסובל ממחלה, והוא סבור כי אותו אדם עלול בנהיגתו לסכן את עצמו או את זולתו, ידווח על כך לרשות שקבע שר הבריאות (להלן בסעיף זה —

לסעיף 3

מ. פטיל מציג :

בסעיף 12(ב) החדש במקום "בבחינות ובבדיקות שתקבע" יבוא "בבדיקה ובבחינה הרגילה לקבלת רשיון חדש".

ת. טובי מציג :

הסעיף — יימחק.

י. יצחקי, ת. טובי וא. אבנרי מציעים:
בפיסקה (3) במקום "100,000 לירות" יבוא: "50,000 לירות".

מ. עמית מציע:
בפיסקה (3) במקום "100,000 לירות" יבוא "150,000 לירות".
לסעיף 16

מ. וירשובסקי מציע:
הסעיף — יימחק.
לסעיף 19

י. יצחקי ות. טובי מציעים:
בפיסקה (1) במקום "100,000 לירות" יבוא "50,000 לירות".

א. אבנרי מציע:
במקום "100,000 לירות" יבוא "10,000 לירות".

מ. עמית מציע:
במקום "100,000 לירות" יבוא "150,000 לירות".

י. יצחקי מציע:
במקום "15,000 לירות" יבוא "7,500 לירות".
לסעיפים 20, 21, 24, 25 ו-26

י. יצחקי ות. טובי מציעים:
בכל מקום בו נאמר "100,000 לירות" יבוא במקומו "50,000 לירות".

א. אבנרי מציע:
בכל מקום בו נאמר "100,000 לירות" יבוא במקומו "10,000 לירות".

מ. עמית מציע:
בכל מקום בו נאמר "100,000 לירות" יבוא במקומו "150,000 לירות".
לסעיף 27

א. אבנרי מציע:
בסעיף 69א(א) החדש, אחרי "בהסכמת שר המש-
פטים" יבוא "ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת".

מ. וירשובסקי מציע:
בסעיף 69א(ב) החדש, בסופו יבוא "לתקופה שאינה
עולה על שנה".

הרשות הרפואית; לא עשה כן — יאשם
בעברה:

(ב) הרשות הרפואית רשאית לאשר או שלא
לאשר את המלצת הרופא.

(ג) קיבלה הרשות הרפואית דיווח כאמור
בסעיף קטן (א), תודיע לרשות הרישוי המ-
לצתה לעניין מתן רשיון נהיגה, התלייתו או
ביטולו.

(ד) משרד התחבורה יפעיל בתיאום עם מש-
רד הבריאות ועדות ערר שלפניהן יובאו
עררים של בעלי רשיון או מבקשי רשיון
שנפסלו בגלל סיבות רפואיות.

(ה) מידע על חולה שהגיע מכוח סעיף זה
לידי עובד של משרד הבריאות או משרד
התחבורה או לידי כל אדם אחר, לא ימסרנו
אלא לפי רשות מאת בית-המשפט.

א. אבנרי מציע:
בסעיף 12ב(א) החדש, בסופו יבוא "ואולם שום
פעולה לא תיעשה על-ידי רופא פסיכיאטר או פסי-
כולוג קליני אם לא הסכים לכך האדם הנמצא בטי-
פולן, מראש ובכתב".

לסעיף 7

מ. פעיל מציע:
הסעיף — יימחק.

לסעיף 11

י. יצחקי מציע:
במקום "5,000 לירות" יבוא "2,500 לירות", ובמ-
קום "7,500 לירות" יבוא "3,750 לירות".

א. אבנרי מציע:
במקום "5,000 לירות" יבוא "2,000 לירות", וה-
טיפה החל במלים "ולגבי עבירה ראשונה" — תי-
מחק.

לסעיף 13

א. אבנרי מציע:
סעיף 36(ב) החדש — יימחק.
לסעיף 14

י. יצחקי מציע:
בפיסקה (3), במקום "7,000 לירות" יבוא "3,500
לירות".

ה. הצעת חוק מילווה חסכון, תשל"ט—1979 (תיקון), תש"ם—1979

עבודה בחודשים אפריל עד דצמבר של שנת המס
1979.

1. תיקון סעיף
בסעיף 2(א) לחוק מילווה חסכון, תשל"ט—1979,¹
במקום "ששילם בשנת המס 1979" יבוא "ששילם בעד

¹ פ"ח תשל"ט, עמ' 30.

ח. הצעת חוק הפיקוח על עסקי ביטוח (תיקון מס' 4), תש"ם—1979

מוות; המבטח רשאי לדרוש ידיעות ומסמכים נוספים ובלבד שהדבר לא ידחה את המועד ל-תשלום.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב) רשאי המ-בטח, אם ראה צורך בבירור נוסף, להשהות את תשלום סכום הביטוח לתקופה של לא יותר מ-חודשיים נוספים, או עד גמר ההליכים אם הגיש תוך התקופה האמורה תביעה לביטול חוזה הבי-טוח; לא הוגשה תביעה כאמור או שהתביעה בוטלה או נדחתה — יחולו הוראות אלה:

(1) שולם סכום הביטוח תוך שישה חודשים מן המועד לתשלום כאמור בסעיף קטן (ב) (להלן — המועד לתשלום), תיווסף אליו ה-ריבית הקבועה לעניין סעיף 4 לחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א—1961², החל מן ה-מועד לתשלום ועד ליום התשלום למעשה;

(2) שולם סכום הביטוח אחרי תום שישה חודשים מן המועד לתשלום, ייווספו אליו הפרשי הצמדה לפי שיעור העלייה של מדד המחירים לצרכן מן המדד שפורסם סמוך לפני המועד לתשלום עד המדד שפורסם סמוך לפני תשלום הסכום למעשה, בצירוף ריבית לא צמודה של 3% לשנה החל מן המועד לתש-לום ועד ליום התשלום למעשה.

3. תחילה

תחילתו של סעיף 2 ביום י"ד בשבט תש"ם (1 בפבר-ואר 1980).

¹ ס"ח תשי"א, עמ' 221; תשכ"ב, עמ' 94; תשכ"ג, עמ' 30; תשל"ח, עמ' 204.

² ס"ח תשכ"א, עמ' 192; תשל"ט, עמ' 28.

ט. הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 35), תש"ם—1979

3. תיקון סעיף 39

בסעיף 39 לפקודה, במקום "30%" יבוא "35%".

4. תיקון סעיף 32

בסעיף 32 לפקודה —

(1) בפסיקה (א)(9), במקום "9,500" יבוא "25,000";

(2) בפסיקה (ב)(9), במקום "9,500" יבוא "25,000".

5. תיקון סעיף 47

בסעיף 47(א)(1) לפקודה, במקום "137,000" יבוא "300,000".

6. הוראת שעה

בשנת המס 1979, בסעיפים 39(ב) ו-39 לפקודה, במקום "30%" יבוא "32.5%".

1. תיקון סעיף 9

בסעיף 9 לפקודת מס הכנסה¹ (להלן — הפקודה) —

(1) בפסיקה (א)(16), בסופה יבוא "וקיצבת זיקנה המשתלמת על-פי פרק ב' לחוק האמור" ובכותרת השוליים אחרי "נכות" יבוא "וזיקנה";

(2) בפסיקה (א)(7)(א)(2), במקום "9,500" יבוא "25,000";

(3) בפסיקה (א)(7)(ב)(2), במקום "23,700" יבוא "50,000".

2. תיקון סעיף 9א

בסעיף 9א(ב) לפקודה —

(1) במקום "30%" יבוא "35%";

(2) במקום "150" יבוא "240".

7. תחולה ותחילה
(א) תחילתו של סעיף 1(1) משנת המס 1979.
(ב) תחילתם של סעיפים 1(2), 2(3), 2(4), 5 ו-1
(ג) תחולתם של סעיפים 1(2) ו-3 משנת המס 1980.
ביום י' בתשרי תש"ם (1 באוקטובר 1979) והיא באה במקום ההתאמה שחלה במועד האמור.

1 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח תשל"ט, עמ' 103.

הסתייגויות לחוק הנ"ל

לסעיף 6

ע. אמוראי מציע:
במקום "32.5%" יבוא "35%".

לסעיף 2

ע. אמוראי מציע:
במקום "35%" יבוא "40%".

לסעיף 3

ע. אמוראי מציע:
במקום "35%" יבוא "40%".

י. הצעת חוק בתי-קברות צבאיים (תיקון סעיף 1), תשל"ש—1979 (הצעת חברי-הכנסת א. רוזן)

1. תיקון סעיף 1
בסעיף 1 לחוק בתי-קברות צבאיים, תש"י—1950,¹ י"ז בכסלו תש"ח (30 בנובמבר 1947) — יימחקו.
בפיסקה (ב) בהגדרת "שירות צבאי", המלים "מיום

1 ס"ח תש"י, עמ' 258.

דברי הסבר

מטרת התיקון לבטל הפליה זו ולהכיר בכל הנופ-
לים בדרך לתקומת המדינה (כ-2,300) ולאחר קום
המדינה (כ-13,000) כזכאים להנצחה בבתי-קברות
צבאיים.

החוק הקיים מכיר רק בחללי צה"ל, שנפלו ב-
מערכות הבטחון מיום י"ז בכסלו תש"ח (30 בנו-
במבר 1947) ואילך, כזכאים להנצחה בבתי-קברות
צבאיים. ואילו אותם שנפלו בדרך למדינה, מימי
הביל"זיים ועד להחלטת האו"ם בכ"ט בנובמבר 1947,
מופלים ואין שירותם לאומה נחשב כ"שירות צבאי".